

T.C

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİMDALI

DİN SOSYOLOJİSİ BİLİMDALI

GİNE'DE SOSYAL VE DİNİ HAYAT

Yüksek Lisans Tezi

Danışman:

Prof. Dr. Mehmet AKGÜL

Hazırlayan

Mamadou Taibou SALL

KONYA -2022

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mamadou Taibou SALL		
	Numarası	18810201076		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Felsefe ve Din Bilimleri / Din Sosyolojisi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	Gine'de Sosyal ve Dini Hayat			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı
İmzası
Mamadou Taibou SALL

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Mamadou Taibou SALL		
	Numarası	18810201076		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Felsefe ve Din Bilimleri / Din Sosyolojisi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Mehmet AKGÜL		
Tezin Adı	Gine'de Sosyal ve Dini Hayat			

Her toplumda gözlenebileceği gibi Gine toplumunda da yavaşta olsa değişim belirtileri her düzeyde ortaya çıkmıştır. Sosyo-ekonomik, politik, kültürel ve dinî alanlarda yaşanan değişime koşut olarak şekillenen toplumsal hayatın, din ile etkileşimini öngören çalışmamız, "Gine'de Sosyal ve Dinî Hayat" konusunu ele almaktadır. Gine gibi bir ülke hakkında bu tür sosyal ve dini konuları incelemek önemlidir, çünkü sosyoloji kendi içinde din, ahlak, kültür, ekonomi ve siyasetten ayrılamaz. Bu araştırmanın konu alanı hakkında genel bilgilere gelince; Gine'nin sömürge dönemindeki tarihi, iklimin coğrafi konumu ve özellikleri, nüfusu ve etnik grupları ve Gine'nin ekonomik durumu yapısından bahsedilmiştir. Böylece Gine'deki sosyal ve kültürel hayata, aile oluşumuna, evliliğe rızaya, aile liderliğine, ebeveyn roller, Kadın statüsü ve çocuk isimlendirmesine, kültürel ve geleneksel yapıya, sanata, kadın ve erkek sünnetine ve dini bayramlar gibi günlük hayata yeterince ışık tutulmaktadır. Ayrıca Gine'deki eğitimin durumu ve Arap dili öğretiminin konuları da sunulmuştur. Bu çalışmada, Gine'ye dini giriş tarihi ve İslam'ın orada yayılmasına katkıda bulunan faktörler gibi genel olarak dini hayat ele alınmış ve vurgulanmıştır. Aynı şekilde Gine'deki Maliki Mezhebi Hareketi, dini gruplar, din eğitimi, Kuran kursları, Kuran derslerinin kavram ve önemi, Kuran öğretiminde kullanılan araçlar hakkında açıklamalar yapılmıştır. Çalışma nitel bir araştırma niteliğine sahip olduğundan, nicel sonuçlardan ziyade konuyu derinlemesine anlamaya çalışarak oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hayat, Din, Kültür, Dinî Gruplar, Gine, Sosyal, Toplum, Günlük Hayat.

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Mamadou Taibou SALL		
	Student Number	18810201076		
	Department	Sociology / Religion Sociology		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Prof. Dr. Mehmet AKGUL		
Title of the Thesis/Dissertation	Social and Religious Life In Guinea			

As can be observed in every society, signs of change have emerged at all levels, albeit slowly, in the Guinean society. Our study, which foresees the interaction of social life, which is shaped in parallel with the changes in socio-economic, political, cultural and religious areas, with religion, deals with the subject of "Social and Religious Life in Guinea". It is important to study such social and religious issues about a country like Guinea, because sociology in itself is inseparable from religion, morality, culture, economy and politics. As for general information about the subject area of this research; Guinea's history in the colonial period, geographical location and characteristics of the climate, population and ethnic groups and economic situation of Guinea are mentioned. Thus, sufficient light is shed on social and cultural life in Guinea, family formation, consent to marriage, family leadership, parental roles and child naming, cultural and traditional structure, art, male and female circumcision, and daily life such as religious holidays. In addition, the state of education in Guinea and the subjects of teaching the Arabic language are presented. In this research, the religious life in general, such as the date of religious entry to Guinea and the factors that contributed to the spread of Islam there, were discussed and emphasized. Likewise, explanations were made about the Maliki Sectarian Movement in Guinea, religious groups, religious education, Qur'an courses, the concept and importance of Qur'an lessons, and the tools used in teaching the Qur'an. Since the study has a qualitative research nature, it was created by trying to understand the subject in depth rather than quantitative results.

Keywords: Life, Religion, Culture, Religious Groups, Guinea, Social, Society, Daily Life.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER	V
ÖNSÖZ	VI
TABLolar LİSTESİ	VIII
KISALTMALAR	IX
GİRİŞ	X
1. Araştırmanın Konusu	X
2. Araştırmanın Önemi ve Amacı	XI
3. Araştırmanın Yöntemi.....	XII
4. Araştırmanın Sınırları.....	XII
BİRİNCİ BÖLÜM	1
ARAŞTIRMA ALANI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER	1
1. Gine Tarihi	1
1.1. Sömürgecilik Dönemi	1
1.2. Bağımsızlık Dönemi.....	2
1.3. Coğrafi Konum ve İklimsel Özellikler.....	3
1.4. Nüfus ve Etnik Gruplar	4
1.5. Gine'de Dil	5
1.6. Nehirler, Dağlar ve Adalar	6
1.7. Siyasi Yapısı.....	7
1.8. Yönetim Şekli.....	8
1.9. İdari Bölümler	9
1.10. Gine'nin Ekonomik Durumu.....	10
1.10.1. Ekonomik Yapısına Genel Bir Bakış	10
1.10.2. Dış Ticaret	11
1.10.3. Türkiye-Gine İlişkileri.....	12
İKİNCİ BÖLÜM : GİNE'NİN SOSYO-KÜLTÜREL HAYATI	14

2. Gine'nin Sosyo-Kültürel Hayati	14
2.1. Ailenin Oluşumu	14
2.2. Eş Seçimi ve Nikâh Akdi	14
2.3. Aile Reisiği ve Ebeveynlerin Rollerini	16
2.3.1. Kadın statüsü	18
2.4. Kültürel ve Geleneksel Yapı	19
2.4.1. Kültür.....	19
2.4.2. Sanat	21
2.4.3. Yemek Kültürü	23
2.4.4. Kadın Genital Mutilasyonu	24
2.4.5. El Sanatları veya Sanat Malzemeleri.....	25
2.5. Gine'de Dinî Günlük Hayat	26
2.5.1. Çocuğun isim verilmesi (yeni doğan bebeğe isim verme)	26
2.5.2. Erkek Çocuklar Genital Mutilasyonu Törenleri	27
2.5.3. Cuma Namazı Vesilesi	28
2.5.4. Cami İmamının Seçilmesi	29
2.6. Ramazan Bayramı	29
2.7. Kurban Bayramı	30
2.8. Hac Mevsimi	31
2.9. Eğitim ve Öğretim Hayatı	33
2.9.1. Gine'nin Eğitim Durumu.....	33
2.10. Arapça ve Din Öğretim	34
2.11. Fransızca Arapça Okulları (Franco - Arabe).....	36
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: GİNE'DE DİNİ HAYAT	38
3. Gine'de Dinî Hayat.....	38
3.1. İslam'a Girmeden Önceki İnançlar ve Gelenekler	38
3.2. İslam Dinî Gine'ye Giriş Tarihi.....	40
3.2.1. Dine Girişe Katkıda Bulunan Faktörler.....	41
3.3. Gine'de Maliki Mezhebi Hareketi	43

3.4. Gine'deki Dinî Gruplar	44
3.4.1. Tasavvuf (Ticanilik, Kadirilik).....	45
3.4.2. Ticanilik.....	46
3.4.3. Kadirilik.....	48
3.4.4. Tebliğ Grubu	51
3.4.5. İmamiye Şiiası	53
3.4.6. Selefi Hareketleri.....	54
3.5. Gine’de Hristiyanlık Hareketleri.....	56
3.6. Gine’de Dinî eğitimi ve Öğretimin Tarihi	59
3.6.1. Sömürge Döneminde Din Eğitiminin Durumu.....	59
3.6.2. Gine'de Ulusal Yönetim Altında Din Eğitimi Sistemi	59
3.6.3. Gine’de Dinin Yayılmasında Müslüman Kabile Âlimlerinin Rolü.....	61
3.7. Kur’an Öğretimi	62
3.7.1. Kur’an Kursları Kavramı, Önemi ve Hedefi	62
3.7.2. Gine Toplumunda Kur’an Kurslarının Özellikleri	63
3.7.3. Kur’an Okullarında Kullanılan Yöntemler ve Araçlar	64
3.7.4. Gine’deki Kur’an Okullarının Oranı	66
SONUÇ	68
KAYNAKÇA	72
EKLER	77

ÖNSÖZ

Gine toplumu, 19. yüzyıldan bu yana sosyal hayatta önemli değişimlere yol açan, Fransız sömürgeciliğinin sosyo-kültürel ve dinî alanda oluşturduğu etkilerin farkına vararak, sömürge öncesi ve sonrası durumu daha sağlıklı değerlendirmeye başladı. Aynı zamanda Gine halkı, bağımsızlığını kazandıktan sonra sosyalist sistemden liberal sisteme ve daha sonrasında da demokrasiye uzanan üç aşamalı bir cumhuriyet tecrübesi yaşamıştır. Biz de bu çalışma ile Gine toplumsal hayatının hem bu evrelerini hem de dinî hayat biçimlerini ele almaya çalışacağız. “Gine’de Sosyal ve Dinî Hayat” başlığını taşıyan çalışmamızda, tarihsel arka planı da dikkate alarak günümüz Gine toplumsal hayatında dinin yeri, konumu ve oluşturduğu etkileri ortaya sermeye çalışacağız. Bir taraftan sömürgecilğe karşı mücadele ederken diğer taraftan İslami yaşantı ve eğitimden taviz vermeyen Gine halkı, yabancı etkinin en yoğun olduğu dönemde bile Müslüman çocuklar için dinî okullar açmaktan geri durmamıştır. Başka bir anlatımla, dinî eğitime büyük önem veren bu toplum, güçlü inançlarıyla zulme başkaldırırken aynı zamanda İslami kimliklerini korumak suretiyle de önemli bir dinî ve sosyal başarı elde etmiştir. Bu durum; Afrika toplumları arasında kendine özgü bir duruşu ortaya sermesi açısından önemlidir. Bu anlamda Gine, sosyal ve dinî hayatıyla özgün bir yapı arz eder ve üzerinde çalışılması gereken pek çok sosyolojik imkânlar barındırır.

Bu çalışma “Giriş” bölümü dışında üç ana bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın, birinci bölümünde, Gine’yle ilgili genel bilgilere yer verilmiş, tarihsel ve coğrafi durumu hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Yine bu bölümünde Gine’nin yönetim şekli, ekonomik durumu ve Türkiye-Gine İlişkileri hakkında gerekli malumatlar verilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde ise Gine toplumunun aile yapısı, kültürü, gelenekleri, dîni günlük hayatı, bayramlar, Hac mevsimi ve eğitim yapısını içeren sosyal hayatla ilgili bir çerçeve oluşturmuştur. “Gine’de Dinî Hayat” başlığını taşıyan üçüncü bölümünde; İslam’dan önceki inançlar ve gelenekler, İslam’ın Gine’ye giriş tarihi, Gine’deki dinî gruplar, Dinî eğitim ve Kur’an okulları ile Müslüman kabile bilginlerinin dine hizmet etmekteki rolleri ele alınacaktır. Araştırmayla alakalı genel bir değerlendirmenin yer aldığı sonuç bölümü ile çalışmamız tamamlanmıştır.

Çalışmam boyunca her zaman yanımda olan ve bu akademik yolculukta rehberliği ve yönlendirmesi ile bana yol gösteren, bu araştırmanın bu aşamaya gelmesinde çok önemli katkıları olan danışman hocam Prof. Dr. Sayın Mehmet AKGÜL'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

En önemlisi de bana bu paha biçilmez fırsatı verdiği için Türk Devletine, bizleri burada ağırlayan misafirperver Türk Milletine minnettarım.

Mamadou Taibou SALL

Konya – 2022

TABLÖLÄR LİSTESİ

Table 1: Gine’de Büyük Etnik Gruplar.....	5
Table 2: Gine tarihinde yaşamış rejimler.....	8
Table 3: 2017 Yılında Bölgeye Göre il Sayısı ve Alt iller.....	9
Table 4: 1986-2008 yılları Gine'deki toplam Kur'an okulları sayısı.....	66

KISALTMALAR

A. g. e	: Adı geçen Eser
AB	: Afrika Birliği
UA	: Union africaine
ECOWAS/CEDEAO	: Economic Community of West African States (Batı Afrika Devletlerinin Ekonomik Topluluğu)
BM.	: Birleşmiş Milletler.
<i>UNESCO</i>	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
SGARG	: Secretariat général des Affaires religieuses de Guinée (Gine'nin Diyanet İşleri Genel Sekreterliği)
LİG	: Ligue islamique de Guinée (Gine'nin İslami Birliği)
H.z.	: Hazret
P.R	: Présidence de la République (Cumhurbaşkanlığı)
PDG.	: Gine Demokratik Partisi
R.G	: République de Guinée (Gine Cumhuriyeti)
S	: Sayfa
S.a.v.	: Sallallâhu aleyhi ve sellem
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
<i>CNDD</i>	: Conseil national pour la démocratie et le développement (Ulusal Demokrasi ve Kalkınma)
Y.L.	: Yüksek Lisans
Yay.	: Yayınları
Yay.y.	: Yayın yer yok

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu

Toplumlar, dinî, siyasi, ekonomik, kültürel, mesleki ve diğer birçok farklı sistemden oluşur; toplumların sosyal ve dinî hayatı çevreden çevreye kültürden kültüre farklılık arz eder.

Bu tek ve kendine özgü oluş, toplumların kendi gerçeklikleri içinde anlaşılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda ‘‘Gine’de Sosyal ve Dinî Hayat’’ olarak belirlenen bir çalışmadır. Dinî, kültürel, politik ve ekonomik alanları kapsayan bu sorunsallar ile çalışmanın çerçevesi belirlenmiştir.

Gine’nin dört büyük bölgeye (Aşağı Gine, Orta Gine, Yukarı Gine, Orman Gine) ayrılması, coğrafi, kültürel, demografik yaşam tarzları açısından farklılıklar oluşturmaktadır. Nitekim Fransızlar’ın 1832’den itibaren Güney Nehirleri topraklarında, daha sonra 1893’te Fransız Gine’nin kolonisi, ardından 2 Ekim 1958’de bağımsızlıktan sonra Gine Cumhuriyeti’nin kurulması bu genel bağlamda yer almaktadır. Tarihsel olarak Gine Cumhuriyeti’ni Fransız sömürge dönemi (1893) ve bağımsızlık sonrası dönem (1958) şeklinde ele alan çalışma, söz konusu ikinci dönemi sosyo-kültürel, ekonomik, politik ve eğitim yönleriyle konu edinmektedir. Ayrıca devlet yapısı hakkında bilgilendirmenin yapıldığı çalışmada, toplumun dinî yaşantısının güncel durumu hakkında incelemeler yapılmaktadır.

Gine’nin tarih içerisindeki değişen dinî-toplumsal hayatının incelenmesi bu çalışmanın konusudur.

Çalışmanın başında Gine Cumhuriyeti’nin¹ diğer Gine-Bissau ve Ekvator Ginesi’nden farklı olduğunu not edilmelidir. Gine Cumhuriyeti, dört doğal bölgeye ayrılmıştır. Her birinin kendine has özellikleri vardır ve bölgeler coğrafi ve toplumsal

---

¹ Afrika’da her biri farklı resmî bir dile sahip üç Gine vardır: Fransızca, Portekizce ve İspanyolca. Aslında, Gine (245.857km²) kendisi de Gine-Konakri (Fransızca konuşan) olarak bilinir; Gine-Bissau (36.125 km²) olarak bilinen "Portekiz Ginesi"(Portekizce); Ekvator Ginesi (28.051 km²) veya "İspanyol Ginesi"(İspanyolca). Bu ülkelerin her birinin resmî dili Avrupa sömürgeciliği tarihinin (Fransa, Portekiz ve İspanya) bir sonucudur.

yaşantı olarak birbirinden farklıdır. Bu doğal alanların altında bölgeler idari bölgeler ile ana ve alt iller şeklinde örgütlenmiştir.

2. Araştırmanın Önemi ve Amacı

Günümüz Gine toplumunu inceleyen bu araştırma ile sosyo-kültürel, ekonomik, siyasi ve sosyal hayata ilişkin bulgular elde edilecek olması önemli bir durumdur. Zira tarihinde sömürge hayatı yaşamış bir toplumun kendi kültürel ve sosyal kodlarını açığa çıkartarak var olma mücadelesine ilişkin tavrını oluşturmak istemesi oldukça önemli entelektüel çabadır. Buna ek olarak, araştırılan konu, Gine'nin dinî mirasının incelenmesi, Kur'an ve Arap dilinin Gine Müslümanlarının yaşamları üzerindeki etkisini göstermesi ve dinî mirasları hakkında farkındalık üretmesi açısından da önemli olarak görülmektedir.

Ayrıca çalışmanın amacı, elde ettiğimiz bulguları araştırmacılara sunarak, onlara Gine'deki sosyal, kültürel, ekonomik durumla ilgili bilgi vermek, en önemlisi de ülkenin dinî hayatı hakkında geçmişten günümüze uzanan değişim ve uygulamaları inanç ve ritüel boyutlarıyla ortaya sermektir. Sonuçta Gine Cumhuriyeti'nin sosyal ve dinî hayatının tüm yönleriyle tanıtılmasına katkıda bulunmak, temel amaç olmaktadır. Aynı zamanda, Gine toplumunda ataların dini diğer bir ifade ile geleneksel yerli dini koruma konusunda maruz kaldıkları sıkıntılara da dikkat çekmek istenmiştir. Buna bağlı olarak; dini, yaşama konusundaki çabaların din-toplum ilişkisinin ortaya koymaktadır, din sosyolojisi açısından önemli katkılar sunmaktadır.

Nitekim bu çalışmanın amacı ve önemi, sosyal hayatın ve dinin durumunu belirtirken Gine'nin imajını ve bütünsel şemasını vermek ve bu araştırmayı görecekle veya merak eden herkes için faydalı olacağını umarak, Gine'deki dini, sosyo-kültürel yaşam hakkında genel bilgi sahibi olmayı amaçlar. Türkiye'ye geldiğimden beri, Gine ile ilgili her zaman hayran olduğum birçok soruyla karşı karşıya kaldım, örneğin: Hangi Gine'densiniz, Müslümanların oranı nedir, nüfus yapısı nasıldır? Önceki sorular da, yararlı ve olası bilgiler sağlamaya çalışarak, üzerinde çalışmak için bu temayı seçmem için beni motive eden şeyin bir parçasıdır.

3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, tarihsel-belgesel bir çalışmadır. Bu çalışmada nitel yöntem benimsenmiştir. Nitel araştırma, gözlem, bilgi analizi ve doküman gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı ve doğal ortamda olayları gerçekçi bir şekilde tespit etmek ve incelemek için nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma türüdür.² Bu kapsamda sömürge yazıları, akademik çalışmaları, akademik tezler, kitaplar ve bir kısım raporlardan yararlanılarak ve internet kaynaklarından derlenen verilere dayalı bir araştırma yapılmıştır. Gine'deki sosyal ve dinî yaşam bir belgesel araştırma şeklinde ele alınmıştır. Aynı zamanda, din sosyolojisi veya sosyoloji alanına giren Gine'de yayımlanmış eserler ile yine bu alanda yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerine başvurulmuştur. Bununla birlikte sadece din sosyolojisi çalışmalarına ait eserler değil -bütünlük açısından- genel sosyolojiyle ilgili kitaplar ve çalışmalar da çalışmamızın kapsamına girmektedir.

4. Araştırmanın Sınırları

Çalışmanın sınırları eskiden Güney Nehri, daha sonra Fransız Gine'si diye adlandırılan, günümüzde Gine Cumhuriyeti diye bilinen ve başkenti Konakri olan ülkenin, sosyal ve dinî hayatı ile sınırlıdır. Gine'nin sosyal ve dinî hayatının inceleneceği bu çalışmayla; coğrafik, demografik, etnik, tarihsel, geleneksel, kültürel ve eğitsel bağlamda toplum ve toplumsal yapılar ele alınmıştır. Din, dil ve etnik açısından sosyal yaşantının mevcut görünümünün inceleneceği çalışma ile Gine'de dinin etkinlik düzeyi ve dinî gruplar hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Aynı zamanda din eğitimi, Arapça eğitimi ve Kur'an öğretiminde kullanılan yöntem ve araçlar hakkında da bilgilere yer verilmiştir. Bütün bunlardan dolayı araştırmanın konusu, Gine'de yaşayan insanların sosyal ve dinî yaşamlarıyla ilgili araştırmanın çerçevesi yukarıda belirtilen alanlarla sınırlıdır.

---

² Yıldırım ve Şimşek, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık yay, Ankara, 2008, s. 39.

Ek.1 Harita: Gine Cumhuriyeti Haritası

Kaynak: <https://interessno.ru/wp-content/uploads/2019/12/8356287-2048x1564.jpg> (04/09/2021)

“Gine'de Sosyal ve Dinî Hayat” isimli tez çalışma, araştırmanın yapıldığı Gine devleti ile sınırlıdır. Tez konusu, adından da anlaşılacağı üzere, burada yaşayanların sosyal hayatı (Gine'de tarih, coğrafya, yönetim şekli, ekonomi yapı, eğitim, kültür, aile ilişkileri, vs.) ile dinî hayatından (dinin varlığı, İslam'a girmeden önceki inançlar ve gelenekler, dinî eğitim ve Kur'an'ı Kerim okulları, vs.) oluşmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA ALANI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1. Gine Tarihi

1.1. Sömürgecilik Dönemi

19. yüzyılın son yıllarında Fransız Batı Afrika'sı olarak sömürgeleştirilen bir diğer Sahra altı İslam ülkesi de Gine'dir. 1896'dan itibaren ülkenin iç bölgelerine nüfuz eden ve diğer sömürgelerinde olduğu gibi ülkeyi insanlık dışı muamelelerle sömüren Fransa, 2. Dünya Savaşı sonunda sömürgecilğe karşı yoğunlaşan mücadele karşısından fazla dayanamamıştır.³ Portekiz ve İspanya, Avrupa'nın sömürge tarihinde öncü olsalar da Fransa ve İngiltere de sömürge tarihinde çok önemli bir yere sahiptir. Avrupa devletleri arasında sömürge faaliyetlerinde şüphesiz en etkili devletlerden biri Fransa olmuştur. Fransa'nın Afrika'daki sömürge faaliyetleri etkin bir şekilde, 1830 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun kontrolündeki Cezayir'in işgali ile başlamıştır. Bu durum Fransa'nın 19. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar birçok Afrika ülkesini denetim altına almasına yol açan nedenlerden biri olmuştur. 1855'te Gine ve Fildişi Sahili'ni, 1883'te Mali'yi denetimi altına almıştır. Fransa, bu devletleri hem doğrudan hem de dolaylı olarak sömürme politikası uygulamaya başlamıştır.⁴

Fransa, sömürgecilik faaliyetlerini sadece doğrudan askeri yöntemlerle değil, halkların dinlerine ve dillerine müdahale ederek dolaylı olarak da gerçekleştirmeye çalışmıştır.⁵ Portekiz, Hollanda, İngiltere, Fransa ve İspanya Afrikayı sömürgeleştirmede faaliyet göstermiş en büyük Avrupa devletleridir. Lakin Portekiz, Avrupa'nın Afrika'daki sömürge faaliyetlerine öncülük etmiştir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin 16. yüzyıldan itibaren özellikle Kuzey, Orta ve Doğu Afrika üzerindeki

³ https://insamer.com/tr/gine_726.htm 13/11/2020.

⁴ Cihan DABAN, Dekolonizasyon Süreci ve Sonrası AFRİKA, 1. Baskı, Açılımkitap yay., İstanbul, 2017, ss.86-87.

⁵ Cihan DABAN, a. g. e., s.89.

hâkimiyeti, Avrupa ülkelerinin Afrika'yı sömürgeleştirme faaliyetlerini büyük ölçüde engellemiş veya geciktirmiştir.⁶

1.2. Bağımsızlık Dönemi

Gine "Bağımsızlığının Babası" (*le père de de l'indépendance*) olarak kabul edilen *Ahmed Sékou Touré*, komitesiyle birlikte Gine'yi bağımsızlığa götürmeyi başarmıştır. 1958'de Beşinci Fransız Cumhuriyeti'nin ortaya çıkışı, bazı Afrika ülkeleri için değişimin yolunu açmıştır. Elbette, General de Gaulle tarafından önerilen yeni Cumhuriyet Anayasası, Afrika kolonilerinin belirli bir özerklikle siyasi ve ekonomik olarak bağlanması şartını koşmuştur. Ancak General de Gaulle, bu projeyi kabul etmekle 28 Eylül 1958'de yapılacak referandumla tam bağımsızlık arasında seçimi Gine Halklarına bırakmıştır. General de Gaulle'ün bu önerileri Gine Demokrat Partisi PDG (*Parti démocratique de Guinée*) tarafından yorumlanmış ve Gine'nin bağımsızlığı için uzun süre savaştan liderler, bağımsızlığı yeniden kazanmak adına kaçırılmayacak bir fırsat olarak değerlendirmiştir.⁷ Lider *Sékou Touré* ülkedeki çeşitli sosyal gruplardan büyük liderleri ve kişilikleri bir araya getirmek için inisiyatif almıştır: *Saïfoulaye Diallo*, *Louis Lansana Béavogui*, *N'Famara Keita* ve *Jean Farragué*. Gine halkının beğenisini kazanmak ve ortak bir davayı savunmak için 28 Eylül 1958'de yapılması planlanan referandum gününde sandıktan "Hayır"ın çıkması için çalışmışlardır. Bu liderlere cevaben General de Gaulle, Gine halklarının iradesini kabul etmiş ve daha sonra Gine'nin referandum gününde geleceğine karar vermekte özgür olduğunu ilan etmiştir. General de Gaulle referanduma imalı bir şekilde Gine halklarının ve liderlerinin sonuçlarına katlanmak zorunda kalacağı ifade etmiştir.⁸

28 Eylül 1958'de yapılan referandumda Gineliler %95,22 ile ezici bir çoğunlukla "Hayır" oyu vererek Fransa'dan ayrılmayı kabul etmişlerdir. Aynı zamanda ülkenin kaderini Fransa'dan ayrılmak isteyen partiye emanet etmişlerdir. Ancak eski koloni, Fransa'nın Gine'nin Birleşmiş Milletler'e (BM) katılmasını engellemek için

⁶ Cihan DABAN, a. g. e., ss.77-78.

⁷ Elhadj Mamadou Aliou DIALLO, *Histoire politique et sociale de la Guinée de 1958 à 2015*, L'Harmattan yay, Paris, 2017, ss.19-20.

⁸ Elhadj Mamadou Aliou DIALLO, a. g. e., s.20.

veto etmesi nedeniyle Gine “Bağımsızlığının Babaları”nın (*le père de de l'indépendance*) işini kolaylaştırmamıştır. Sonunda 1959'da Gine'nin BM üyeliğini tanımıştır. Bağımsızlıktan sonra, *Sékou Touré* ve *Saifoulaye Diallo* sırasıyla Cumhurbaşkanı ve Ulusal Meclis Başkanı görevlerinde bulundular. 1961'de *Sékou Touré*, hiçbir rekabet olmaksızın cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Cumhurbaşkanı seçilmiştir. 1961'den 1984'e kadar ülkeyi sağlam bir şekilde yönetti ve düzenlediği her seçimi kazanmıştır.⁹ Fransa karşısında tam bağımsızlığını kazandıktan sonra Gine Sehel alt bölgesinde bağımsızlığını kazanan ilk ülkeler arasında olacağından, Gine kardeş ülkelerin bağımsızlığa katılmalarını desteklemek amacı her zaman olmuştur. Örneğin: Mali, Senegal, Gine-Bissau, Fildişi Sahili. Bu nedenle, daha önce tartışılanların hepsini not edildiğinde, Fransa'nın 1958 bağımsızlığından günümüze sindiremediği bu asil mücadelenin veya yaklaşımın sonuçlarını Gine'nin hâlâ çektiği görülmektedir. Gine'yi geliştirmek, geleceğini belirlemek büyük egemen Gine halkının görevidir.

1.3. Coğrafi Konum ve İklimsel Özellikler

Gine Cumhuriyeti, güneybatı Afrika'da bir ülkedir. Komşuları kuzeyde Gine Bissau ve Senegal, kuzeydoğuda Mali, doğuda Fildişi Sahili, güneyde Sierra Leone ve Liberya olup yüz ölçümü 245.857 km², sınırlıdır. Başkenti Atlas Okyanusu kıyısındaki Konakri'dir.¹⁰

Genellikle tropikal iklimin hüküm sürdüğü ülkenin bölgeleri arasında sıcaklık ve yağışlar az çok farklılık gösterir. Aşağı Gine, tüm yıl boyunca kışları kurak, yazları yağışlı ve çok sıcak bir iklime sahiptir. Konakri civarında yıllık yağış 4292 milimetre, ortalama sıcaklık ise 27°C derecedir. Orta Gine'de yıllık yağış miktarı azalır ve 2000-2800 milimetreye kadar düşer. Bu bölgede ortalama sıcaklık 25°C derece olup gece ile gündüz arasında fark fazladır. Yukarı Gine'de yağışlar iyice azalarak 1000-1500 milimetre civarında seyrederek; günlük sıcaklık farkları iklimin karasallığı sebebiyle çok daha belirgindir. Yağışlar Aşağı Gine, Orta Gine ve Yukarı Gine bölgelerinde yaz

⁹ Elhadj Mamadou Aliou DIALLO, a. g. e., ss.20-21.

¹⁰ République de Guinée, (Rapport sur la mise en œuvre du programme sur la biodiversité marine et côtier), Point Focal National CBD yay., Konakri, Yay. y. s.2.

aylarında görülürken yılda ortalama 3000 milimetrenin üstünde yağmur alan Ormanlık Gine bölgesinde mevsimlere daha düzenli dağılmıştır. Bitki örtüsü de bölgelere göre değişir.¹¹

Ülke yapısı; morfoloji, iklim ve bitki örtüsü bakımından Aşağı Gine (kıyı bölgesi), Orta Gine, Yukarı Gine (Sigirin havzası) ve Ormanlık Gine olmak üzere dört (4) coğrafi bölgeye ayrılır (Bakınız EK-2).

- *Aşağı Gine*, kuzeyde Gine-Bissau ile güneyde Sierra Leone (yaklaşık 300 km) arasında, yaklaşık 100 ila 150 km genişliğinde bir kıyı şerididir. Nisan-Mayıs ayında başlayan ve Kasım ayına kadar süren yağışlı bir mevsime sahiptir. Çok belirgin olan kuru mevsim Kasım ayı sonunda başlamaktadır.

- *Orta Gine*, ülkenin toplam alanının %26'sını kapsamaktadır ve Gine'nin en dağlık bölgesidir. Bu bölge Batı Afrika'nın Su Kulesi olarak kabul edilir, çünkü birçok nehir buradan başlar: Batı Afrika'nın üç büyük akarsuyu (Nijer, Gambia, Senegal) *Fouta Djallon*'dan doğar. Batıda *Koliba*, *Rio Grande*, *Fatala* ve *Kounkoure* nehirleri, güneyde *Kaba*, *Kolenten* nehirleri ve doğuda da *Nijer* Nehri oluşturur.

- *Yukarı Gine*, Ülkenin toplam alanının %39'unu kapsamaktadır. Yukarı Gine, geniş *Nijer* havzasının Batı kenarındaki Orman Gine ve Orta Gine arasında yer almaktadır.

- *Orman Gine*, ülkenin toplam alanının yüzde 20'sini kapsamaktadır. İklim, yağışlı mevsimin olağanüstü uzunluğu (yedi ila dokuz ay arasında) ve yılda Ortalama 2.500 milimetre yağış ile karakterizedir.¹²

1.4. Nüfus ve Etnik Gruplar

2017 yılında 12,7 milyon olarak tahmin edilen Gine nüfusu, Batı Afrika bölgesindeki diğer ülkeler gibi nispeten genç nüfusa sahiptir. Çünkü nüfusun %60'ı 24 yaşın altındadır.¹³ Cinsiyete göre ayrıştırılmış nüfus verileri, kadınların ülke genelinde çoğunluğun (%51,7) olduğunu göstermektedir. Gine'de, erkeklerin %35,8'i ve

¹¹ <https://islamansiklopedisi.org.tr/gine> 13/11/2020.

¹² Organisation des Nations Unies pour l'alimentation et l'agriculture. (Profil de Pays – Guinée), FAO, AQUASTAT yay., Rome, 2005, ss.4-6.

¹³ République de Guinée, l'emploi, (la productivité et l'inclusion des jeunes), Banque Mondiale yay.,yery., 2019,s.10.

kadınların %33,8'i kentsel alanlarda, erkeklerin %64,2'si ve kadınların %66,2'si kırsal alanlarda yaşamaktadırlar.¹⁴

Gine nüfusunun %40'ını temsil eden Fulbehler etnik grubudur. Malinkeler (Mandinkeler) nüfusun %30'unu, Susular yaklaşık %20'sini ve geri kalanını da Orman Bölgesi'nde yaşayan farklı topluluklar oluşturmaktadırlar.¹⁵ Aynı zamanda Kissiens, Tomas, Guerzes, vb. gibi küçük etnik gruplar da vardır.

Böylece, Fulbehler kabilesinin çoğunluğu Orta Gine'de bölgesinde, Mandinkeler ağırlıklı olarak Yukarı Gine bölgesinde, Aşağı Gine'de Susular Kabilesi ve diğer kabileler de Orman Gine bölgesinde yerleşmişlerdir.

Table 1: Gine'de Büyük Etnik Gruplar

Etnik Grup	Oran
Fulbehler	%40
Mandinkolar /Malinkeler	%30
Susular	%20
Diğer	%10

1.5. Gine'de Dil

Eski Fransız sömürgesi Gine'nin resmî dili Fransızca olmakla birlikte halk çeşitli mahallî dilleri konuşmaktadır. Bu dillerin başlıcaları *Poular, Malinke, Susu, Kissi, Gerze, Toma, Coniagui* ve *Bassari*'dir. Dillerin dağılımı coğrafî bölgeleri izlemektedir. Susu Aşağı Gine'de, Poular Orta Gine, Malinke Yukarı Gine'de, Kissi de Ormanlık Gine'de hâkim bir şekilde konuşulmaktadır. Okullarda eğitimin ilk üç yılı bu dillerin herhangi biri ile yapılır, daha sonra Fransızca'ya geçilir. Her türlü resmî

¹⁴ Ministère de la Santé, (Plan d'action National Bidgété de Planification Familiale 2019-2020 de Guinée), Direction Nationale de la Santé Familiale et de la Nutrition yay., Konakri, 2018, s.16.

¹⁵ Groupment International Pour les droits des minorités, IRIN2011, CGRA OFPRA et ODM yay., yery., 2012. s.1.

yazışmalarda çoğunlukla Fransızca kullanılmaktadır. İdarî görevlilerin Fransızca'nın yanında bu dillerden birini de bilmeleri gerekmektedir.¹⁶

Gine'de konuşulan 25 dil vardır. Her etnik grubun kendi ana dili vardır. Ülkedeki en ünlü diller *Poular/Foulfouldeh*, *Mandiko* ve *Susu*'dur. Gine'nin başkenti Konakri'de en yaygın konuşulan dil ise *Susu*'dur (Bakınız EK-3).

Gine'de en yaygın din; nüfusun % 85'inin bağlı olduğu İslâmiyet'tir. Müslüman topluluğunun büyük bir kısmını da Selefî, Sufîlik Ticanilik ve Kadirilik, Müslümanlar oluşturmaktadır.¹⁷

İstatistiklere göre Gine nüfusunun %85'i Müslüman, %8'inin Hıristiyan ve %7'sinin ise diğer dinler olarak belirlenmiştir. Gine'de Katolik mezhebi her ne kadar yaygın olsa da diğer mezheplere (Protestanlar, Yeni Apostolikler, Evanjelistler v.s.) sahip kişiler de bulunmaktadır. Başkent Konakri, Kankan ve N'zérékoré'de piskoposluk bulunmaktadır. Kankan uzun zaman önce bir "apostolik şehir" olmuştur.¹⁸

1.6. Nehirler, Dağlar ve Adalar

Gine, Batı Afrika'nın "Su Kulesi" olarak kabul edilir. Üç büyük akarsuyu (Nijer, Gambia, Senegal) Orta Gine'den doğar. *Milo*, *Tinkisso*, *Bala* ve *Sankarani* akarsuları Yukarı Gine'nin topraklarını sularken, Nijer nehrini oluşturur ve kuzeydoğuya doğru akarak Mali topraklarına girer. Orta Gine'den kuzeye doğru akan *Bafing* ve *Bakoye* ise *Senegal* nehriyle birleşir. Atlas Okyanusu'na ulaşan bu akarsuların yanında Gine platosundan güneye doğru akarak Liberya ve Sierra Leone topraklarına girer. Ayrıca denize ulaşan çok sayıda akarsu mevcuttur.¹⁹

Adalar: Gine çok az adaya sahiptir ve ana adaları Gine sahilinde yer almaktadır:

- Tristao Adaları: Katarak, Kamsak, Kapken, Nieme, Suri ve Fore Suri.
- Alcartaz Adası: 0.75 hektarlık bir alana sahiptir.

¹⁶ <https://islamansiklopedisi.org.tr/gine> 14/11/2020.

¹⁷ United States Department of State, (CGRA OFPRA et ODM 2010), yay.y., yery, 2012, ss.1

¹⁸ <https://missionetmigrations.catholique.fr/echange/visitations-deglises/295185-paroisse-de-ngo-guinee-conakry/> 22/08/2021.

¹⁹ <https://islamansiklopedisi.org.tr/gine> 14/11/2020.

- Naufrage Adası: Gine-Bissau sınırındaki Alcartaz'a 2.30 km uzaklıkta bulunan bir adadır.
- Loos Adaları: Kassa, Tamara, Oda, Korail ve Banche Adalarından oluşur.²⁰

1.7. Siyasi Yapısı

Birinci Cumhuriyet döneminde (1958-1984), Gine, devletini yöneten ve tüm ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamı düzenleyen *Ahmed Sékou Touré* liderliğindeki sosyalist esinli tek parti sisteminin hâkim olduğu bir başkanlık rejimi altında yaşamıştır.²¹

1982 yılında başkanlığa son defa seçilen *Sékou Touré*, 26 Mart 1984 yılında ABD'de tedavi olduğu sırada vefat etmiştir. Vefat ettiği tarihte ülke ekonomik ve siyasi kargaşalar hat safaya çıkmıştır. Vefatından bir hafta geçmeden ordu darbeyle yönetime el koymuştur. Ülkedeki tek parti olan Gine Demokratik Partisi'ni kapatılarak meclis feshedilmiştir. Darbecilerden Albay *Lansana Conté* devlet başkanlığına getirilmiştir. Yeni Başkan, *Sékou Touré*'nin takip ettiği devletçi politikayı bırakarak liberal ekonomiye yönelmiştir. Ekim 1989'da Başkan *Lansana Conté*, çok partili hayata ve demokrasiye geçileceğini bir bildiriyle açıklamıştır.

Uzun süren çatışma ve şiddet olaylarından sonra Aralık 1993 yılında genel seçimler yapılmıştır. Başkan *Lansana Conté* 250 siyasi mahkûmu serbest bırakarak insan hakları savunucusu olarak tezâhür etmiş ve yaklaşık 200.000 Ginelinin sürgünden geri dönüşünü teşvik etmiştir.²² Daha sonra Liberal Demokrat, çok partili bir sistem kurmuştur.

Gine, Cumhurbaşkanı *Lansana Conté*'nin Aralık 2008 ölümünden sonra ülkenin denetimini ele geçiren General *Sékouba Konate* liderliğindeki bir geçiş hükûmeti tarafından yönetilmiştir. Hemen sonrasında Kaptan *Moussa Dadis Camara*'nın liderliğindeki askeri cunta Gine Anayasasını askıya almış ve Millet

²⁰ Maadjou BAH, a. g. e, ss.3-4.

²¹ <http://gouvernement.gov.gn/12/09/2020>.

²² Fédération nationale des ligues des droits de l'Homme, (Guinée-Conakry 1 an après le massacre du 28 septembre 2009 Nouveau Pouvoir, Espoir de Justice), Yay.y, Konakri, 2009, s. 26.

Meclisi'ni fesh etmiştir. Aralık 2008'den sonra Gine, uluslararası camia tarafından tanınmayan bir cunta tarafından kontrol edilmiştir.²³ 2010'dan 5 Eylül 2021 tarihine kadar *Alpha Condé* Gine Başkanı olmaya devam etmiştir.

Table 2: Gine tarihinde yaşamış rejimler

Sömürgecilik	1893- 1958
Ahmed Sékou Touré	1958- 1984
General Lansana Conté	1984- 2008
Moussa Dadis Camara	2008- 2009
Sékouba Konaté	2009- 2010
Alpha Condé	2010- 2021

1.8. Yönetim Şekli

Gine Cumhuriyet'i üniter, bölünmez, laik, demokratik ve sosyal bir yapıya sahiptir. Köken, ırk, etnik köken, cinsiyet, din veya görüş ne olursa olsun tüm vatandaşlar için yasa önünde eşitliği sağlar. Tüm inançlara saygı duyar. Resmî dil Fransızca'dır. Devlet, Gine halkının kültürlerini ve dillerini teşvik eder. Bayrak, kırmızı, sarı ve yeşil renkte üç dikey ve eşit çizgiden oluşur (Bakınız EK-4). Milli marşı Özgürlük Marşı'dır. (Bakınız EK-5). Gine Cumhuriyetin sloganı: “İş,(*Travail*), Adalet (*Justice*), Dayanışma (*Solidarité*)” olup ilkesi ise “Halkın yönetimi, halk tarafından ve halk için”dir.²⁴ (Bakınız EK-6).

Gine Cumhuriyeti'nin Anayasası; kuvvetler ayrılığı, yürütme, yasama ve yargı gibi demokratik ilkeye göre düzenlenmiştir:

1-Yürütme Gücü: Cumhurbaşkanı Devlet başkanıdır. Cumhurbaşkanı aynı zamanda bakanlar kuruluna başkanlık da etmektedir. Anayasaya, uluslararası

²³ Human Rights Watch , (Nous avons vécu dans l'obscurité), Yay. y, United States of America, 2011, s.20.

²⁴ R.G, Promulguant la Constitution adoptée par le conseil national de la transition le 19 avril 2010, CNTG yay., Konakri, 2010, s.3.

taahhütlere, yasalara ve mahkeme kararlarına uyum sağlamaktadır. Kamu otoritelerinin düzenli işleyişini ve devletin sürekliliğini de sağlamaktadır.²⁵

2-Yasama Gücü: Yasama organının bileşimi: Gine Cumhuriyeti'nde yasama organı, doğrudan halk seçimlerini orantılı parti listeleriyle birleştiren bir sistem aracılığıyla seçilen 114 sandalyeden oluşan tek bir meclis olan “Ulusal Halk Meclisi”nden (*Assemblée Populaire Nationale*) oluşur.²⁶

3-Yargı Yetkileri: Yüksek Mahkemeler: Gine'nin en yüksek yargı otoritesine, anayasal gücüne, sivil, ceza, ticari ve idari yetkisine sahip mahkemelerdir.²⁷

1.9. İdari Bölümler

İdari olarak, ülke sekiz (8) bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgeler Konakri, Boke, Kindia, Mamou, Faranah, Kankan, Labe ve N'zerekore'dir.

Bu bölgelerin ise kendi vilayetleri (tüm ülke için 33) ve alt vilayetleri (toplamda 305) bulunmaktadır.²⁸

Table 3: 2017 Yılında Bölgeye Göre İl Sayısı ve Alt iller

Bölge	Valilikleri	Alt valilikleri
Boke	5	32
Konakri	*	1
Faranah	4	38
Kankan	5	53
Kindia	5	40
Labe	5	48
Mamou	3	33
N'zerekore	6	60
Gine	33	305

²⁵ R. G. Promulguant la constitution, a .g .e, s.10.

²⁶ <https://www.qiraatafrican.com/> 20/09/2020.

²⁷ <http://www.qatel.com/> 20/09/2020.

²⁸ <http://laguinee-en-action.com/> 20/09/2020.

1.10. Gine'nin Ekonomik Durumu

1.10.1. Ekonomik Yapısına Genel Bir Bakış

Tarıma dayalı bir ekonomiye sahip olan Gine'de nüfusun %80'i tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Zengin maden yatakları ekonomik yapının değişmesinde önemli bir faktördür. Ülkenin akarsularının oluşturduğu şelaleler, hidroelektrik santrallerin kurulması ve enerji üretiminin yanı sıra alüminyum üretiminde de önemli rol oynamaktadır. Yetiştirilen tarım ürünleri ülkenin ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılmaktadır. Gine'de yetiştirilen tarım ürünlerinin başında pirinç, mısır, hurma, muz ve ananas gelmektedir. Yüksek rakımlı bölgelerinde en önemli tarım ürünü ise kahvedir. Patates, yer fıstığı, pamuk ve tütün de yetiştirilen diğer tarım ürünlerindedir.

Gine, dünyanın en büyük boksit rezervlerine ve en büyük kullanılmamış yüksek kaliteli demir cevheri rezervlerine, ayrıca altın ve elmas kaynaklarına sahiptir. Gine Cumhuriyeti, 2016 yılındaki verilere göre 12,9 milyon nüfuslu fakir bir ülkedir. Ayrıca, Gine verimli topraklara, bol yağış alan bir iklime sahiptir. Senegal, Nijer ve Gambiya da dâhil olmak üzere birçok Batı Afrika nehrinin kaynağı Gine'dir. Gine'nin hidroelektrik potansiyeli çok yüksektir hatta kaynaklar iyi değerlendirildiği takdirde ülke büyük bir elektrik ihracatçısı olabilir. Ülke ayrıca muazzam bir tarım potansiyeline sahiptir. Altın, boksit ve elmas Gine'nin ana ihraç ürünleridir. Uluslararası yatırımcılar, Gine'nin gelecekteki büyümesini destekleme potansiyeline sahip keşfedilmemiş maden rezervlerine ilgi göstermektedir.²⁹

Yeterli sayıda hidroelektrik santralleri yapılır ve boksit üretimine teşvik arttırılırsa, ekonominin gün geçtikçe gelişeceği düşünülmektedir. Üretilen boksit işlenerek alüminyum haline getirilip ihraç edilmektedir. Başkent yakınlarında çıkarılan önemli miktardaki demir, ülke ihtiyacını rahatlıkla karşılamaktadır. Altın üretimi yıllık 150 kilodur. Senede 100.000 karat elmas üretimi yapılmakta olup bu üretimin ülke ekonomisine büyük katkısı bulunmaktadır. Tam manasıyla bir ağır

²⁹ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html> 11/11/2020

sanayi kurulamamıştır. Yabancı sermaye yatırımları ile kurulmuş olan sanayi tesisleri mevcuttur. Elmas, demir ve boksit madenlerini işleyen tesisler vardır. Ayrıca tropikal ormanlardan elde edilen değerli keresteleri işlemek için kurulan fabrikalar, mobilya, sigara ve lastik fabrikaları da sanayinin belli başlı fabrikaları arasındadır. Hayvancılık özellikle koyun ve keçi yetiştiriciliği şeklinde yapılmaktadır. Ağaç oymacılığı yönünde geliştirilen el sanatları ekonomiye önemli katkı sağlamaktadır.³⁰

Gine ekonomisi madencilik sektörüne (boksit, alüminyum, elmas, altın) büyük ölçüde bağımlıdır. Şu anda, bu sektör tek başına ihracat kazançlarının yaklaşık %77'sini ve devletin kendi gelirinin %29'unu oluşturmaktadır.³¹ Gine ekonomisi genel olarak boksit, altın ve tarım (patates, domates, bamya, soğan, muz, ananas, yer fıstığı fasulyesi, vb.) gibi mineraller ve tarım ürünlerine dayanmaktadır. Hayvancılık (inek, keçi, kümes hayvanları) ve geleneksel ve modern şekilde yapılan balıkçılıktır.

1.10.2. Dış Ticaret

Dış ticaretinde ihracatının büyük bölümünü alüminyum, boksit, demir ve elmas teşkil ederken, kahve ve kereste de ihraç edilen tarım ürünlerinin başında gelmektedir. Sanayi ürünleri olarak; otomobil, makina ve çeşitli makine ve ekipmanlarını ithal etmektedir.

Ülke 28.000 km uzunluğunda karayolu, 805 km uzunluğunda demiryolu ve iki hava alanı ile büyük tonajdaki gemilerin yanaşabildiği limana sahiptir.³²

İhracat ve İthalat ortakları aşağıda bir yer almaktadır:

a- *İhracat ortakları*: Türkiye %0,1(2019); Çin %35,8, Gana %20,1, BAE %11,6, Hindistan %4,3 (2017).

³⁰ <http://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/gine.htm> 11/11/2020.

³¹ Organisation des Nations Unies pour l'alimentation et l'agriculture, a. g. e, s.7.

³² <http://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/gine.htm> 11/11/2020.

b- *İthalat ortakları*: Türkiye %3 (2019); Hollanda %17,2, Çin %13,2, Hindistan %11,8, Belçika %10, Fransa %6,9, BAE %4,5 (2017)³³

Genel olarak Gine'nin üç kıtada bir dizi ihracat ortağı vardır. Örneğin: Türkiye, Çin, Gana, Birleşik Arap Emirlikleri ve Hindistan. Ancak dünyadaki ithalat ortağı ülkelere gelecek olursak bunlar: Türkiye, Hollanda, Belçika, Fransa, Hindistan ve Birleşik Arap Emirlikleri.

Gine'nin 2001-2020 yılları arasındaki ihracat, ithalat ve hacim rakamlarını içeren dış ticaret göstergelerine bakıldığında, tabloda belirtilen bu yıllarda olumlu ticaret gelişmelerinin olduğu belirtilmektedir.³⁴ (Bakınız EK-7).

1.10.3. Türkiye-Gine İlişkileri

Türkiye ile Gine Cumhuriyeti arasındaki ekonomik ve ticari ilişkiler, 1997'de imzalanan Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşması başlamıştır.³⁵

Gine, 2008 yılı Ağustos ayında düzenlenen Birinci Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi'ne, Dışişleri Bakanı *Amadou Lamrana Bah* başkanlığında bir heyetle katılmıştır. *Bakan Bah*, dönemin cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından kabul edilmiştir. Türkiye ile Gine arasında 2012 yılında 60 milyon dolar civarında bir ticaret hacmi sağlanmıştır. Bu rakamın 54 milyon dolarını Türkiye'den Gine'ye ihracatı, 5 milyon dolarını ise Gine'den Türkiye'ye ithalat oluşturmuştur. Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması'nın 7. maddesi uyarınca kurulmuş olan Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu'nun ikinci oturumu 16-18 Nisan 2013 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Ancak bu anlaşmaya yeni bir vizyon kazandırılması gerekmektedir.³⁶

Türkiye'nin ile Gine Ticareti: Aşağıdaki tabloda göreceğimiz gibi; İki ülke arasındaki ticaret mübadelesi çok eski bir tarihe sahiptir. Uluslararası Ticaret Merkezi

³³ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html> 11/11/2020.

³⁴ T.C. Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü, GİNE ÜLKE PROFİLİ, Ticaret Bakanlığı yay., yery, 2021, ss.4-6.

³⁵ https://insamer.com/tr/gine_1189.html 15/11/2020.

³⁶ <https://afam.org.tr/tarihsel-bir-perspektifle-gineye-bakis-dern-gine/> 15/11/2020.

(*ITC International Trade Centre*) tarafından alınan istatistiklere göre, resmî olarak takas 2001 yılından günümüze kadar başlamıştır.³⁷ (Bakınız EK-8).

---

³⁷ T.C. Dış Temsilcilikler, a. g. e, s.9-10.

İKİNCİ BÖLÜM: GİNE'NİN SOSYO-KÜLTÜREL HAYATI

2. Gine'nin Sosyo-Kültürel Hayati

2.1. Ailenin Oluşumu

Aile meselesinin toplum için önemli olduğunu fark eden Gine; misyonu, ailenin tanıtımını ve korunmasını sağlamak olan aileden sorumlu bir bakanlık kurmuştur. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1993 yılında hükûmetler, karar vericiler ve halk arasında aile konularında farkındalığı artırmak için 15 Mayıs'ı, Uluslararası Aile Günü olarak ilan etmişlerdir. Gine Cumhuriyeti BM'nin kararına istinaden 1994 yılında 15 Mayıs'ı, Uluslararası Aile Günü olarak ilan etmiş ve bu günü resmî tatil olarak ilan etmiştir.³⁸

Toplumdaki hısımlık ve akrabalık sisteminin temel taşını erkek ve kadın arasındaki evlilik akdi oluşturmaktadır. Daha önce var olmayan akrabalık bağlarının oluşturulmasını evlilik sistemi sağlar. Örneğin baba ve anne, ikisinin akrabaları arasındaki akrabalık, toplumun diğer üyeleri arasındaki katılım ve iletişim ilişkilerini genişletir. Evlilik, tüm ailelerin sosyal yaşamında önemli bir işlevi yerine getirir ve toplumda meydana gelen değişikliklere dayanabilecek bir tür kodlanmış barış olarak kabul edilir.³⁹ Gine'de, çoğu Afrika bölgesinde olduğu gibi aile kavramı, akrabalık, eşler ve torunları tarafından oluşturulan sosyal birim veya bazen ataları olan bir grup insan tarafından tanınan aynı kişinin yetkisi altında yaşayan, gruplanmış veya olmayan herkesi ifade eder. Farklı ailelerin ortak çıkarları ve düşünceleri, güçlü bir ittifak kurulmasını sağlar.⁴⁰

2.2. Eş Seçimi ve Nikâh Akdi

Evlilik, özellikle Gine'deki kadınlar için önemli bir olaydır. Çünkü onlara sosyal statü kazandırmaktadır. Bu nedenle daha ruhsal ve bedensel olarak

³⁸ Alpha Amadou Bano BARRY, (Étude situationnelle sur la famille en Guinée "2006"), Classiques des sciences sociales yay., Québec, 2007. s.8.

³⁹ Mohammed Abdulaziz El-Hawari, <https://www.qiraatafrican.com/> 28/09/2020.

⁴⁰ <http://foutapedia.net/culture.htm> 03/10/2020.

olgunlaşmamış formda olan kızlar göz önüne alındığında, rızası olmadan veya ergin olmadan evlendirilmemelidir. Gine toplumunda en yaygın evlilik şekli düzenlenmiş evliliktir.⁴¹ Aile, kişinin eş seçimini etkileyebilir. Gelenek ise; bir erkeğin eşi olması istediği kadına evlilik teklifi edebilmesi için eş adayının ailesine 10 kola fıstığı⁴² -bir çeşit fıstık olan ve yerel dilde kola denilen bir tür yemiş- sunması şeklindedir (EK-9). Gelin aile başkışisi, onay işareti olarak fıstık alır. Daha sonra aile üyelerine ve akrabalarına dağıtır. Gine toplumunda evlilik istendiğinde bu yarfıstığının sunulması bir gelenek ve semboldür. Damat, geline ve ailesine kumaşlar, mücevherler veya hayvanlar (inek, keçi vs.) sunar.⁴³ Yukarıdakilere ek olarak, Gine bağlamında bir çeyiz (Mehir) kavramı, para, altın ya da inek ve bir çeyiz olarak keçi olabilmektedir. Örneğin Foulbeh kabilesi de dâhil olmak üzere Gine kabilelerine bağlı olarak uygulamalar biraz değişmektedir. Geçmiş dönemlerde inek ve keçi vb. gibi bazı hayvanları çeyiz olarak kullanmışlardır, köylerde bu gelenek hala devam etmektedir. Günümüzde ise çeyiz için; para, ev, araba ya da bir toprak parçası gibi maddi değeri yüksek eşya veya ürünler verilmektedir.

Gine'nin günlük yaşamına İslam dinin önemli etkisi vardır. Çünkü Gineliler'in çoğunluğu Müslüman'dır. Bu nedenle Gineliler, bazı uygulamalarda farklı örf ve adetleri yapsalar da evlilikte İslam dininin öğretilerine uymaya gayret etmektedirler. Genel olarak, Gine'de, evlenme sırasında veya öncesinde evlenecek erkeğin, kız tarafına belirli bir para yahut mal verme uygulamasının muhtelif din ve kültürlerde oldukça eski bir geçmişi vardır.⁴⁴

Gine toplumunda, yasal evlilik yaşı 18 olarak kabul edilmiştir. Toplum içindeki en yaygın evlilik yaşı 16 ila 19 yaş arasındadır. Şehirlerde evlenme yaşı genellikle 18 ve üstü olup erken evlilik genellikle kırsal yerleşim yerlerinde görülmektedir. Bununla

⁴¹ Coopération Belgique-France-Suisse, Rapport de mission en République de Guinée 29 octobre-19 novembre 2011, 1. Baskı, Yay. y., Konakri, 2012, ss.16-17.

⁴² *Batı Afrika'da Genellikle ve Gine'de özellikle, bir çeşit fıstık olan ve yerel dilde kola denilen bir tür yemiştir.*

⁴³ <https://www.afroguinee.com/decouvrez-la-guinee-sa-culture-et-ses-coutumes/> 07/10/2020.

⁴⁴ Mohamed El-Amin Mohamed Sylla, <https://www.qiraatafrican.com/home/new/> 28/09/2020.

birlikte, *Medeni Kanununun 241. maddesine göre*: "18 yaşın altındaki erkekler ve 17 yaşın altındaki kadınlar evlenemez."

Gine yasalarına göre, resmî evlilik için hem medeni hem de dinî evlilik şarttır. Bu nedenle, medeni evlilik için gerekli belgeler arasında, belediye başkanına hitaben gelecekteki eşlerden el yazısıyla yazılmış bir başvuru belgesi ve her iki tarafın ebeveynlerinden de bir onay beyanı alınmaktadır. Genel olarak, Ginelilerin gözünde en önemli olan evlilik akdi dinî evliliktir. Dinî evlilik, medeni evlilikten önce gelmektedir, hatta ikincisi olan resmî evlilik için bazen kutlama dahi yapılmamaktadır.⁴⁵

Gine medeni Kanununun "256, 257, 258, 259." maddelerine göre evlilik, eş adaylarından birinin ikametgâhına bağlı olarak, törenin gerçekleştirileceği yer, evlilik konusunda görevlendirilmiş olan medeni durum memuruna bildirilmelidir. Sonrasında düğün ciddi bir törenle halka açık bir şekilde belediye binasında tarafların imzaları ile evlilik, resmiyet kazanmaktadır. Bununla birlikte, tarafların ilgili belediye nikah töreni yerine gelmesinde ciddi bir engelin olması durumunda, evlilik törenine cumhuriyet savcısı (*Procureur Général*), evliliği resmî olarak gerçekleştirmek için eş adaylarından birinin evine veya törenin yapıldığı yere gelip töreni gerçekleştirebilir. Evliliğin kutlanması halka açıktır ve tarafların varlığına ek olarak, taraflar tarafından seçilen cinsiyete bakılmaksızın iki yetişkin tanığın, ebeveynlerin veya başkalarının şahitliğini gerektirir.⁴⁶

2.3. Aile Reisi ve Ebeveynlerin Rollerini

Gine aile yapısında aile reisi, kararlarında önceliğe sahip merkezi bir varlık olarak görünmektedir. Evin bakımını, temizliğini, yemeklerini; çocukların eğitimini, hijyenini, büyütülmesini ve ihtiyaçlarını karşılayan annedir. Erkek çocuklar, babaları ile tarlalara giderlerken kız çocukları ise annenin sürekli yardımcılarıdır. Bu ilke

⁴⁵ Coopération Belgique- France- Suisse, a. g. e, s.16

⁴⁶ Secrétariat Général du Gouvernement, (Code Civil de la République de Guinée) Yay. y., Konakri, 2019, s.22.

sayesinde herkes aile reisinin ve yaşlıların kararlarına uymakta ve saygı duymaktadır. Bu çalışma şeklinin aileye kutsal bir karakter kazandırdığı düşünülmektedir.⁴⁷

Gine'de, hane halkı başkanlarının büyük çoğunluğu erkektir (%87). Bir kadın tarafından yönetilen haneler genellikle daha düşük sosyo-ekonomik statüye sahip hanelerdir ve toplumun yaklaşık %13'ünü oluşturmaktadır (kırsal alanlarda %11 ve kentsel alanlarda %18). 15 yaşın altındaki çocukların büyük çoğunluğu (%66) her iki ebeveynleri ile birlikte yaşamaktadır. Bu oran, 0-2 yaş arası çocukların %79'unun ebeveynleriyle yaşadığı belirlenmiştir. Toplumun %12'sinde ise çocukların sadece anneleriyle yaşadığı, %5'inde ise çocukların babalarıyla yaşadığı tespit edilmiştir. Ulusal olarak, 15 yaşın altındaki yedi çocuktan birini (%14) anneleri ya da babaları ile yaşamadığı belirlenmiştir.⁴⁸ Neredeyse tüm durumlar bakımı baba tarafından sağlanmaktadır. Anne, çocukları hastaneye yalnızca baba yokken eşlik etmektedir.⁴⁹ Her iki ebeveyn de Gine toplumunda temel rol oynamaktadır. Kırsal alanlarda ise geniş aile genellikle birlikte yaşamakta ve çocuk bakımını, ev işlerini ve yemek pişirmeyi aile bireyleri birlikte yapmaktadır. Aile yükümlülükleri her iki ebeveyn tarafından ciddiye alınmaktadır. Aile reisi genellikle en yaşlı erkektir. Geniş aileler, farklı aile üyelerinin veya grupların ayrı odalarda veya evlerde yaşadığı ortak bir yapıyı paylaşmaktadır. Kentsel alanlarda, küçük dairelerde yaşayan çekirdek ailelerin sayısı gittikçe artmaktadır.⁵⁰

Buna ek olarak, ebeveynlerin çocuklarına dini, edebiyatı ve görgü kuralları öğretme rolü vardır. Böylece hem yakın çevrelerinde hem de toplum içindeki diğer insanlara karşı nasıl davranacaklarını bilirler. Çocukların mahallede veya okulda herhangi bir problemi olduğunda, sorumluluk babaya aittir. Çocukların derslerini gözden geçirme ve takip etme, çocukların okula gidip gitmedikleri kontrol etme sorumluluğu genel olarak anne ve babada olmakla beraber bazı durumlarda kardeşler arasında en büyüğüne verilmektedir. Ebeveynlerin (baba veya anne) Gine toplumunda

⁴⁷ Alpha Amadou Bano BARRY, a. g. e, ss.50-51.

⁴⁸ R.G, (Enquête Démographique et de Santé Guinée 1999), Direction Nationale de la Statistique yay., Konakri, 2000. ss.17-18.

⁴⁹ Alpha Amadou Bano BARRY, a. g. e, ss.96-97.

⁵⁰ <https://www.afroguinee.com/decouvrez-la-guinee-sa-culture-et-ses-coutumes/> 07/10/2020.

ne kadar önemli bir rol oynadığını, toplumda sağlıklı ve mutlu bir birey yetiştirmek için aile yapısının son derece önemli olduğu görülmektedir.

2.3.1. Kadın statüsü

Temel olarak Gine kadınları aile ve sosyal hayatta önemli bir rol oynadıkları için toplumda önemli bir yere sahiptir.

Özel sektörde olduğu gibi kamu hizmetinde de çalışan veya kendileri için taahhütte bulunan veya ticari faaliyette bulunan Gineli kadınlar, iş kapsamında Gine iç veya dış bölgelerinde ailelerinden birinin refakatçisi olmak zorunda olmaksızın tek başlarına seyahat edebilmektedirler. Gine, laik bir ülke yapısına sahip olduğu için, medeni kanuna göre kadınlar hareket etmekte ve çalışmakta özgürdür. Bir de sendika denetiminin rehberliğinde ücretli işlerde, çıraklık yaptıkları işlerde kadınlara verilen garantiler de vardır.

Ticaret, kadınların ihtiyaçlarını karşılamak ve topluma olumlu bir şekilde hizmet etmek için ekonomik bağımsızlıklarını sağlamada başka bir olanak sunmaktadır. Bununla birlikte, Gine kadınlarının dini, sosyal ve siyasi hayatta önemli bir yeri vardır. Aynı zamanda ulusal ve uluslararası kuruluşlarda hükümeti temsil edebildikleri için kendi ülkeleri karşısında hak ve görevleri vardır.⁵¹

Genel olarak eğitime gelince, Gineli kadınlar erkeklerden daha az şanslıdır. Çünkü geleneksel kültüre ve anlayışına sahip toplumdaki bazı kişiler, kadının birincil rolünün çocukların eğitimi ile eve bakmak olduğunu ve bunun onun için yeterli olduğunu düşünmektedir. Bu kişiler temel düzeyde kadınların eğitimini sadece ibadette dini görevleri yerine getirmek için dininin ilkelerinden bir şeyler öğrenmek olarak sınırlandırmaktadır. Dolayısıyla son yıllarda kadınların akademik ve mesleki eğitim alabilmeleri için okullardaki eğitimlerinde olumlu bir değişim yaşanmakta, akademik ve toplumsal unvanlar almada önemli bir atılım yaşandığı görülmektedir. Buradan, toplumun çağdaşlaşma ve küresel anlayışında olumlu göre değişiklikler

---

⁵¹ Rivière CLAUDE, La promotion de la femme guinéenne, 5. Baskı, Cahiers d'Études africaines Yay, Paris, 1968, ss. 421-422.

olduğu söylenebilir. Günümüzde topluma hizmet etmek için tüm sektörlerde işgal edilen işlev ve sorumluluklarda kadınlar her türlü hakka ve ayrıcalıklara sahiptir.

2.4. Kültürel ve Geleneksel Yapı

2.4.1. Kültür

Türk Dil Kurumu'nun kültür tanımı; kültürün, tarihsel ve toplumsal bir geçmiş ve geleceği barındırdığını ve maddi-manevi her değerın kültürün bir parçası olacağını söylerken gelecek kuşakların toplumsal değerlerini öğretme konusunda kullanılabilir bir araç olarak da tanımlamaktadır.⁵²

Edward Burnett Tylor kültürü şöyle tanımlamıştır: "Toplumun bir üyesi olarak insanın elde ettiği bilgi, inanç, sanat, moral, hukuk, alışkı ve diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütün." Tylor'un çalışmaları büyük ölçüde ilkel insanlarla ilgilidir ve kültür tanımı da kuşkusuz uygarlık ile eş anlamlı değildir. Kültür insanın bulunduğu her yerde vardır. Bilimsel açıdan, birisi ilkel kültür ve uygar kültürden söz ettiğinde uygar kültürün ilkel kültürden daha karmaşık ve gelişmiş olduğu belirtilmek istenmektedir.⁵³ Yukarıda gördüğümüz gibi bu örüntüler içlerinde çeşitli sosyal rol ve etkileşim formlarını, insan ilişkilerini veya sosyal süreçleri barındırmaktadır. Bunlar her toplumda vardır ve temel veya yardımcı, sayısız kurumların oluşturucularıdır. Kültürün en geniş parçası kurum, en küçük parçası da davranış örüntüsüdür.⁵⁴

Bir toplumun kültürel delilleri, bir tür karşılıklı bağımlılık içinde birbirleriyle hareket eden sosyal unsurlardan oluşur. Böylece, Gine'nin kültürel kimliği, çeşitliliğinde, gücünü ve canlılığını sağlar.⁵⁵ Yukarı Gine'nin yaylaları, büyük Mandingo imparatorluklarının ve krallıklarının genişlemesinin beşiği, kültürel evi ve uygarlığıdır. Gana, Soso, Mali ve Gine ile ilgili olarak daha az ölçüde, günümüz

⁵² Güncel Türk Dil Kurumu Sözlüğü, TDK s.1436-1437 url: <https://sozluk.gov.tr/>

⁵³ Joseph H. FICHTER, Sosyoloji Nedir, Nilgün ÇELEBİ, 4. Baskı, ANI yay., Ankara, 2019, s.154.

⁵⁴ Joseph H. FICHTER, a. g. e, s.155.

⁵⁵ <http://www.lafricain.net/sys/index.php/component/k2/item/170-la-culture-comme-teur-de-developpement-en-guinee-conakry> 04/10/2020.

Mandiana vilayetinin bölgesindedir. Aşağı Gine ve Orman Gine'de, topluluk bazında güçlü bir şekilde yapılandırılmış ve organize olan devletler ve krallıklar, tarih boyunca özerkliklerini ve özgün bir kültürel kimliğini korumayı başarmıştır.⁵⁶

Gine kültürü, sömürge dönemi boyunca, esas olarak mevcut Gine kültürünün başka bir bileşenin ortaya çıkmasına, iki büyük kurum, kilise ve okul aracılığıyla Avrupa ilhamının ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur. Geleneksel kültür, çok büyük ölçüde sözlü olarak kalmış ve hâlâ da öyle olmaya devam etmektedir. Sömürgecilik, geleneksel kültürü yazılı anlatım kültürünü tanıyacak, sistematik hale getirmiş ve geliştirmektedir. Elbette geleneksel kültür, sözlü olmanın bir aracı olarak halk tarafından konuşulan dillere sahiptir. Ancak burada da Arapça'nın etkisi unutulmamalıdır. Sömürgecilik, küçük bir seçkinler tarafından yazılan ve konuşulan yabancı bir iletişim dili getirecek Fransızca'dır.⁵⁷ Eğitimin kültürle çok yakın bir ilişkisi vardır ve eğitim rehberleri, eğitimde ulusal kültüre verilecek yeri vurgulamaktadır. Bununla birlikte, bu genel vizyon, diğer Afrika ülkeleri gibi eski Fransız kolonileri gibi Fransız diline dayanan ve tüm ulus için benzersiz olan çok merkezi bir pedagojik ve idari mimariye göre eğitim sisteminin diğer yönleriyle çelişmektedir.⁵⁸

Gineliler düzgün bir şekilde karşılanmazlarsa kişisel olarak rahatsız hissedebilirler; tüccarlar, satıcılar ve taksi şoförleri, tıpkı arkadaşları gibi karşılanmalıdır. Her birini sırayla selamlamak, el sıkışmak gelenekseldir. Çiftler birbirlerine halk içinde sevgi işaretleri vermezler; ancak aynı cinsiyetten arkadaşlar genellikle el ele tutuşurlar. Bazı ailelerde, kadınlar ve erkekler, çocuklar ve ebeveynler ayrı ayrı yemek yerler. Yemekten önce ve sonra, ellerinizi yıkamak için bir kap su getirilir. En büyük olan veya aşçı bazen et ve sebzeleri misafirler arasında pay eder.

⁵⁶ Ministère des Sports, de la Culture et du Patrimoine Historique, La nouvelle politique culturelle de la République de Guinée, L'Harmattan yay., Konakri, 2017, ss.24-25.

⁵⁷ Ministère des Sports, a. g. e, ss.25-26.

⁵⁸ Ministère des Sports, a. g. e, s.65.

Gine'de geleneksel kültüre göre herkes, yemek sonunda her zaman “Allah bereket versin” (*Albarka*) diyen aşçıya teşekkür eder.⁵⁹

Gine kültüründe, genel olarak ya da geleneklerinde, bir kadının kocasına duyduğu şey saygıdır. Örneğin, kocasını tam adıyla çağırılmaz, ya "çocukların babası" ya da abim(büyüğüm) "(*Baba faybhe, Koto kari*) anlamına gelmektedir. Ancak kocaya bu şekilde hitap etmek, onun babadan ve anneden öz kardeşi olduğu anlamına gelmez, daha çok kocaya saygıdan ve kültürel hiyerarşideki sempatiden kaynaklanmaktadır.

2.4.2. Sanat

Kültür, 1958'den beri Gine'de gençlik politikasında özellikle tercih edilmektedir; Sosyo-kültürel önlemler genellikle desteklenmektedir. Bu nedenle, Gençlik, Spor ve Kültür Bakanlığı tarafından Şubat 2000'de tasarlanan Ulusal Gençlik Programı (*Programme National de la jeunesse-PNG*), gençlik politikaları ile kültür politikaları arasında çok yakın bir bağlantı kurar ve özellikle gençlere sanatsal üretimde sunulan istihdam ve ifade fırsatlarını vurgulamaktadır.⁶⁰

Gençler tarafından uygulanan sözde kentsel müzik, gerçek bir patlama yaşamaktadır. Ancak Gine müzikal geleneğine cevap vermediğini düşünen yaşlılar tarafından kabul görmemektedir. Tiyatro çok sayıda asker tarafından uygulanmaktadır bunun nedeni bağımsızlığın askerler tarafından sahnelenmesidir. Gine Tiyatrosu, Birinci Cumhuriyet'in popüler ve siyasallaştırılmış tiyatrosunun stenografik geleneğinden dolayı öne çıkmaktadır. Gine Tiyatro Yapımları, özellikle Fildişi Sahili ve Fransa'da uluslararası ödüller kazanmıştır.⁶¹

Fransız dilinde şiir, tiyatro ve roman, Gine entelektüellerinin kültürel ifadesi haline gelmiştir. Gine toplumu, Avrupa kökenli müzik enstrümanları kullanan müzisyenler tarafından çalınan, icra edilen *Vals*, *Polka* ve *Mazurka*, her şeyden önce *gitar*, *banço* ve *akordeon* gibi entelektüel faaliyetleri özel günlerde yapmaktadırlar.

⁵⁹ <https://www.voyageursdunde.fr/voyage-sur-mesure/voyages/guide-voyage/guinee/infos-pratiques/hommes> 05/10/2020.

⁶⁰ Ministère des Sports, a. g. e, s.67.

⁶¹ Ministère des Sports, a. g. e, s.53.

Metropol modasına göre giyinilmekte ve stilize edilmektedir.⁶² (Bakınız EK-10). Bağımsızlığından bu yana, Gine Cumhuriyeti çok sayıda ülke ile ikili kültürel iş birliği anlaşmaları kurmuştur. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü, “BMEBKÖ” (*Organisation des Nations unies pour l'éducation, la science et la culture, UNESCO*), Frank fon Uluslararası Örgütü ve İslam Devletleri örgütü için çok sayıda sözleşmeye katılmıştır. Ayrıca, Afrika Birliği “AB” (*Union Africaine-UA*) ve Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu “BADET”-*CEDEAO/ECOWAS*, düzeyinde kabul edilen ve çoğu zaman belirleyici bir katkı yaptığı anlaşmalara ve eylem planlarına imza atmıştır. Birinci Cumhuriyet döneminde, kültürel iş birliği esas olarak sosyalist ülkelere yöneliktir. Eğitim, sinema ve sanatsal değişim alanlarında dikkat çekici sonuçlar elde edilmiştir. Ayrıca bu dönemde Gine ve Polonyalı uzmanlar tarafından gerçekleştirilmiştir.⁶³

Gine'de en popüler spor, futbol ve basketboldur. Spor çoğunlukla erkeklerin alanıdır. Ancak şehirde kızlar da çeşitli spor dallarını okul ortamında uygulamaktadırlar. Altyapı, yarışmaların yapıldığı kentsel alanda yer almaktadır. Gineliler ayrıca dansı ve müziği sevmektedir. Geleneksel müzik enstrümanları, yarım büyük su kabağı ve metal veya sebze tellerinden yapılmış bir tür arp olan *Kora*'dır; *Balafon* ahşap bir ksilofondur ve ayrıca her türlü davul ve diğer vurmali çalgılar da vardır. (Bakınız EK-10). Kırsal kesimde insanlar aileyle buluşarak, birbirlerini ziyaret ederek ve köy festivallerine katılarak eğlenirler.⁶⁴ Gine, ulusal kültürel süreklilikten ziyade alt-bölgesel bir parçanın parçası olan yetenekli müzisyenler, şarkıcılar, pop müzik grupları doldurmuştur. Gine müzik alanı Mali, Gambiya, Senegal ve Fildişi Sahili'ni kapsamaktadır. *Ahmed Sékou Touré*'nin milliyetçiliği, müzik pratiğini büyük ölçüde teşvik etmiştir. 1960'ların Gine sahnesi kültür ve sanat alanlarında oldukça canlıdır. Bunlardan en iyi bilineni kültür müziği, kuşkusuz, gösterişli uluslararası kariyeri 1980'lerde başlayan *Mory KANTE* beydir.⁶⁵

⁶² Ministère des Sports, a. g. e, s.26.

⁶³ Ministère des Sports, de la Culture, a. g. e, s.68.

⁶⁴ <https://www.afroguinee.com/decouvrez-la-guinee-sa-culture-et-ses-coutumes/> 05/10/2020.

⁶⁵ <https://www.petitfute.com/p120-guinee/guide-touristique/c119269-arts-et-culture.html> 05/10/2020.

2.4.3. Yemek Kültürü

Genellikle ana yemek; domates, hurma yağı, fıstık ezmesi veya ezilmiş yapraklardan yapılmış soslu bir pilav yemeğidir. Bu pilav; sos et, balık ve manyok yaprağı (Bakınız EK-11), tatlı patates yaprağı veya kabak gibi sebzelerle servis edilebilir. Mevsime göre, avokado, fıstık, mango, papaya, muz, portakal, ananas ve bazen de karpuz meyveler gibi meyveler ile yenilmektedir.⁶⁶ Kentsel alanlardaki birçok insan öğle saatlerinde ana yemeklerini, akşamları ise sindirilmesi kolay yiyecekler tercih etmektedir. Kahvaltı, bir önceki günün artıkları eşliğinde tostlu bir fincan kahveden oluşmaktadır. Kırsal alanlarda, saha çalışanları tahılları içerebilecek daha doyurucu bir kahvaltıya sahiptir. Ana yemek, tarlalardan döndükten sonra akşamları gerçekleşir. Yemeğin temeli pirinç, manyok (Bakınız EK-11) ve mısırdır. Ülkenin spesiyalitelere ve özellikleri arasında; jollof pirinci, yer fıstığı ile doldurulmuş tavuk, sütlü kuskus.⁶⁷

Yukarıdakilere ek olarak, yukarıda ele alınmamış bazı Gine yemeklerinden veya yiyeceklerden bahsedilebilir:

- *Foutti* veya *Soumbara lafidi*: taze bamya, beyaz patlıcan, biber ve sumbara dayalı ülke genelinde çok popüler bir tarifi; hepsi birlikte dövülerek ve pirinç ve hurma (palmiye) yağı bir ipucu eşliğinde yapılır.
- *Ketoun*: Orta Gine'deki (Fouta Djallon'un) Spesiyalitesi, mevsim boyunca tütülenmiş balık ve mango eşliğinde yumruların (manyok, patates ve aro) karışımıdır.
- *Yağlı pilav* : En yaygın ve en ucuz yemek. Et suyunda pişirilen ve bazı sebzelerin eşlik ettiği pirinçtir.

⁶⁶ <https://www.afroguinee.com/decouvrez-la-guinee-sa-culture-et-ses-coutumes/> 06/10/2020.

⁶⁷ <https://www.voyageursdunde.fr/voyage-sur-mesure/voyages/guide-voyage/guinee/infos-pratiques/hommes> 06/10/2020.

- *Biber çorbası* : (Pepesoupe) balık veya eti soğan, domates, Magi küpü, sarımsak, karabiber ile istenilen kıvama gelinceye kadar pişirin. Bu et suyu, soğuk algınlığı durumunda şiddetle tavsiye edilir.⁶⁸
- *Yulaf lapası*: (*boyri/ gossi/ parou*) genellikle fonio, pirinç, mısır hazırlanır. Genellikle Ramazan ayında veya bazen sabahları kahvaltı ile tüketilir.
- *Badjhou*: genellikle Mısır, et soslu (inek, keçi, koyun ayaklarının veya başı), geleneksel olarak Foulbheler tarafından pişirilir.
- *Soumbala / muz soumbara*: genellikle olgunlaşmamış muz ile hazırlanır, soumbala tozu, palmiye yağı ve biber ile karıştırılır.

2.4.4. Kadın Genital Mutilasyonu

Kadın dış genital organlarının bir kısmının çıkarılmasından oluşan genital mutilasyonu (KGM) uygulaması, Afrika'da oldukça yaygın bir gelenektir. Çeşitli formlar da uygulanmaktadır: klitorisin çıkarılması, klitorisin ve küçük labianın çıkarılması ve klitorisin ve büyük ve küçük labianın kadın cinsiyetinin dikişi ile çıkarılması şeklinde uygulanmaktadır. Gine kadınlarının büyük çoğunluğu genital mutilasyonu edildiğini Gine Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafınca yayınlanmıştır.⁶⁹ Bu oran sosyo-demografik özelliklerden bağımsız olarak çok yüksektir. Bu nedenle, Gine'de, 1984'te eksizyon uygulamasını önlemek için kadın ve çocuk sağlığını etkileyen geleneksel uygulamalar üzerine Koordinasyon hücresi (*Cellule de coordination des pratiques traditionnelles affectant la santé des femmes et des enfants pour la prévention de l'excision, CPTAFE*), oluşturulan bir grup gönüllü vardır. Kuruluşundan bu yana, bu organizasyon Gine'de genital mutilasyonu uygulamasıyla mücadele etmek için çok sayıda eylem gerçekleştirmiştir.⁷⁰ Gine'deki en yaygın genital mutilasyonu şekli, etin çıkarıldığı kesimdir. Kadınların %84'ünde et çıkarılmış, %8'inde infibülasyon olmuş ve sadece %6'sında kısım çıkarılmadan uygulama

⁶⁸ https://www.petitfute.com/p120-guinee/guide-touristique/c119283-cuisine_locale.html

06/10/2020.

⁶⁹ R.G, Enquête Démographique et de Santé, a. g. e, s.176.

⁷⁰ R.G, Enquête Démographique et de Santé, a. g. e, s.171.

gerçekleşmiştir. Daha hafif genital mutilasyonu şekli etin bir kısmının çıkarılmasıdır.⁷¹ Gine'de, kadın genital mutilasyonu bir gelenek ve kültür olarak kabul edilmektedir ve Gine toplumunun bu uygulamayı yapan kadınlara özel bir saygı duyduğunu belirtilmektedir. Çünkü toplumun büyük bir kısmı genital mutilasyon yapılmış kadını Gine kültürüne ve geleneklerine bağlı bir kişi olarak görmektedir. Gine'de sünnet (genital mutilasyon) yaygındır ve İslam'ın gelişinden beri atalar tarafından uygulanmaktadır. Hatta gayrimüslümlerce dahi uygulandığı bilinmektedir. Bu nedenle Gineliler arasında bu geleneği uygulamayan kişinin Batı kültürüne bağlı kalacağını veya ona benzeyeceği düşünülmektedir. Bu uygulamaya karşı çıkan kişi ve gruplar çeşitli sağlık gerekçelerini öne sürerek bu geleneğin kaldırılmasını istemektedirler. En yakın örnek: Son zamanlarda Gine'de sünnetli bir kadının doğum sırasında çeşitli zorluklar çekmesidir. Dolayısıyla günümüzde Gine toplumu içinde bu konuda destek verenler ile desteklemeyenler arasında bir farklılık ve eşitsizlik vardır. Gelenekçi taraflar sünnetin yapılması gereken dinî bir gelenek olduğuna inanmaktadır. Desteklemeyen kişi ve gruplar ise bu alışkanlığın kadının doğum sonrası sağlığını olumsuz etkilediğine veya başka hastalıklarına neden olduğunu savunmaktadır.

2.4.5. El Sanatları veya Sanat Malzemeleri

Gine'de el sanatları bir etnik gruptan diğerine göre değişmektedir. Etnik gruba bağlı olarak nesnelere metal, deri, kuru elyaf, örgülü veya dokuma ve ahşaptan yapılmaktadır. Sepetçilik üretimi önemlidir (çantalar, sepetler,). Hala zengin bir kabak süsleme, baharat, gümüş takılar, baskılı kumaş geleneği vardır.⁷² Uzun süredir Müslümanlaşmış ve okur-yazar bir nüfus olan Foulbehler Fouta Djallon'da, cami ve kraliyet konutları olarak hizmet veren devasa bitkisel liflerden kubbelerden yapılan yapıları ve kadınlarının sorguçlu balenli saç deli onları ünlü kılmaktadır. Malinkeler; kora, balafon, cembe (tam-tam) sesiyle karakterize geleneksel bir müzik tarzına sahiptir. Ormanın insanları ise kutsal ormanları ile tanınırlar ve geleneksel olarak kirin

⁷¹ R.G, Enquête Démographique et de Santé, a. g. e, s.176.

⁷² <https://www.voyageursdunde.fr/voyage-sur-mesure/voyages/guide-voyage/guinee/infos-pratiques/hommes> 08/10/2020.

(tahta vurmaları) ile de tanınırlar. Sanat ve ayinle ilgili, sömürgeleştirmeden önce sosyal kontrolün temelini oluşturmuştur.⁷³

Gine toplumundaki dokuma, boyama ve deri işçiliği:

Dokuma ve boyama: Geçmişte dokumacılık, babadan oğula geçen erkek mesleği olarak görülmektedir. Bazı bölgelerde kast mesleğidir. Her dokumacı kendi dokuma tezgâhına sahiptir. Birkaç çeşit dokuma tezgâhı vardır. Bu tür el sanatlarını Pita, Labé ve Mali'de görülmektedir. Elde edilen kumaş ne kesilebilir ne de dikilebilmektedir. Deri doğrudan peştamal olarak giyilmiştir. Bu tür dokuma tezgâhları Masanta'da hala kullanılmaktadır. Onları Masanta yönünde, N'Zérékoré çıkışındaki orman dükkanlarında görülebilmektedir. Gine'de iki orijinal boyama yöntemi vardır: Futa'da ve N'Zérékoré'de kola ceviz tentürleri. Kindia'da kadınlar pul veya balmumu şablonlar basarak ayrılmış çizim tekniğini kullanmaktadır. Böylece turuncudan koyu kahverengiye değişen renkler elde edilir. Daha sonra leke kurumadan şablonlarla çamur sürülür. Elde edilen desenler, genellikle soyut şekillerle koyu kahverengiden siyaha kadar değişir. Bununla birlikte, bu şekilde renklendirilen peştamallar genellikle ilk yıkamada silinir; bu nedenle, renkleri sabitlemek için elle, soğuk su ve tuz ile yıkamak tercih edilmektedir. (Bakınız EK-12).

Deri işi: esas olarak Foulbeh tarafından yapılmaktadır. Onların kalesi Dalaba'dır. En iyi sandaletler, tepsiler, kapalı nesnelere, çantalar, kılıç kını vardır. Bu sanat Gine, Konakri, Mamou, Kankan, vb. büyük şehirlerin çoğuna ihraç edilmektedir.⁷⁴ (Bakınız EK-12).

2.5. Gine'de Dinî Günlük Hayat

2.5.1. Çocuğun isim verilmesi (yeni doğan bebeğe isim verme)

Gine toplumunda, yeni bir bebek doğduğunda, tüm aile üyeleri ve akrabalar sevinir ve onun doğru olması ve ana babasına doğru olması için Tanrı'ya topluca dua

⁷³ <https://www.petitfute.com/p120-guinee/guide-touristique/c119269-arts-et-culture.html> 08/10/2020.

⁷⁴ <https://www.petitfute.com/p120-guinee/guide-touristique/c119269-arts-et-culture.html> 08/10/2020.

edilmektedir. Bu günde eşlerin ailesi, akrabalar ve arkadaşlar, yeni doğan bebeğe isim verme vesilesiyle kocanın evinde toplanırlar. Genellikle erkek için iki, dişi için bir keçi kurban edilmektedir. Beyaz bir kağıda şu şekilde yazılmaktadır: Allah'ım, efendimiz Muhammed'e salât ve selâm ver ve onu 3 defa salât et, sonra yeni doğan bebeğin adını 3 defa zikret: Onun adı...! Ünlü isimlerle Muhammed, İbrahim veya Fatima, Ayşe vb. Kurbanlık koyunları kestikten hemen sonra yeni doğan bebeğin saçını tıraş edilmektedir. Yeni doğan için insanlara yemek dağılmaktadır.

2.5.2. Erkek Çocuklar Genital Mutilasyonu Törenleri

Gine'de, genellikle erkek sünnet ya da dış genital mutilasyonu olayı belli mevsimlerde yapılır. Köylerde genellikle yaz aylarında, 7-15 yaş arası aynı yaştaki çocuklar ve akranlar belirli bir günde uzman doktor tarafından sünnet edilmek için toplanılmaktadır. Sünnet şöleni İslam öncesi insanların uyguladığı bir âdettir. Ama nasıl olduğu konusunda bir farklılıklar bulunmaktadır. Sünnet olan çocuk; selamlanır ve ona çeşitli hediyeler verilir. Bu eylemler toplu bir biçimde gerçekleştirilir. Yaşları birbirine eşit olan birçok çocuğun bir evde (toplantı evi) bir araya toplanmasını içermektedir. Bunlar Peygamber'in sünnetine dayalı dinî talimatlar olarak görülmektedir. Ayrıca barışı yayma, iyi evlilikler, dikkat gibi insani işler olarak da görülmektedir. Temizliğine dikkat edilmektedir. Bir ay boyunca beş vakit namazı kılmaktır. Bu vesileyle, Maliki fıkhında belirtildiği gibi çocukların güvenliği için kurbanlar kesilir, yemekler dağıtılır, sevinçle borazan çalma gibi uygulamalar yapılmaktadır. Genellikle sünnet töreni sona erdikten sonra, genç erkek Kur'an-ı Kerim'i okumayı bitirir ve Maliki düşünce okulundaki el-Ahdari, el-Eşmavi, el-Mukaddime el-Uzziyah kitabı gibi bazı fıkıh kitaplarına başlar. Sünnetin son günü gence verilen nasihatlerden biri de her zaman abdestli olması, hayatının geri kalanında Kur'an'a riayet etmesi, akrabalık bağlarını gözetmesi ve güzel davranışlarda bulunmasıdır.

2.5.3. Cuma Namazı Vesilesi

Cuma, Müslümanlar için her hafta inanç ruhunu yenilemede önemli bir fırsat olarak görülmektedir. Haftada bir kez şeyh, kadın ve gençlerin katıldığı İslami dini ve sosyal bir bayram olarak görülmektedir.

Gine’de, Müslümanlar bu günü İslam dininin simgeleri ve günlük yaşamlarında okunan hukuki hükümler için bir platform haline getirmişlerdir. Cuma namazından önce Şeyh gelir ve onlara Kur’an ayetlerini okurlar ve sonra onları açıklarlar. Kehf Suresi veya Yasin Suresi gibi Kuran’dan bir şeyler okumak için bireysel olarak oturanlar da vardır. Namaz vakti gelirse müezzin çağırır, imamın hutbesini dinler ve imam ayet ve hadisleri Arapça okur ve yerel dilde açıklar ki insanlar Kur’an’ın yüce manalarını anlasınlar. İnsanların din ve dünya meselelerinde. O gün tartışan aileler arasında uzlaşma sağlanmaya çalışılır.⁷⁵ Aynı gün, insanlar genellikle, iki tarafın (eşlerin) velilerinin huzurunda, anne ve babalarının izniyle nikâh töreni akdi yapılır. Cenaba-ı Hakk’ın: “*Öyleyse iffetli yaşamaları, zina etmemeleri, gizli dost tutmamaları şartıyla ve ailelerinin de izniyle onları nikâhlayın, Mehirlerin de âdete uygun olarak verin*” (فَأَنكِحُوهُنَّ بِأَدْنِ أَهْلِهِنَّ وَأَتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ).⁷⁶ buyurduğu için nikâh akdinin merasimi Cuma günü yapılmaktadır. Eşler arasında ihtilâf veya ihtilâf halinde yüce Allah’ın tatbikinde aralarını düzeltmesi şöyle buyurmuştur: ‘*Eğer karı kocanın aralarının açılmasından korkarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem gönderin. Düzeltmek isterlerse Allah aralarını bulur; şüphesiz Allah her şeyi bilen, her şeyden haberdar olandır*’ (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنْ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا).⁷⁷ Bunun da ötesinde, Gine’de bazı camilerde, ibadet edenlerin çoğu ayrıldığında, bir grup şeyh ve yaşlılar, Kur’an Kerim, Yasin suresi gibi okumak için camide kalmaktadırlar. Bu Kur’an Kerim okumaları her Cuma yapılmaktadır. Bu oturumlar “Cuma levhası” (*Allouwal Cuma*) adı verilmiştir. Toplu dua ile seans

⁷⁵ Mehdi SATÎ, Muassessât el-Taalîm el-İslamî fi el-Senegal, Merkez el-İslamî el-Afriki- Şubet el-Buhus ve el-Neşr yay, Hartum, 1990, s.45.

⁷⁶ Nisâ :4/25.

⁷⁷ Nisâ :4/36.

bitirilmektedir. En son kısım da bir kişi dua eder ve diğer katılımcılar “Allah'ım, Âmin ya Rabbim” şeklinde sonlandırmaktadır.

2.5.4. Cami İmamının Seçilmesi

Genellikle köy veya mahalle halkından ibadet edenlerin imamı seçmesi, “Kur'an, fıkıh, sünnet ve hayır okumakla karakterize edildiğinde veya diğerlerinden ayrıldığında”, imamın seçimi karşılıklı rıza ile olur. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Allah'ın kitabını en çok okuyan insan olmalıdır.” (... يَوْمَ الْقَوْمِ أَقْرَبُهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ). Bu sıfatlarla vasıflandırılırsa, ölünceye kadar imamlık yapacak ve ölümünden sonra da oğlu ona vekillik edecektir. Şimdi ise imam, Gine Din İşleri Genel Sekreterliği gözetiminde “GDİGS” ve Gine'deki İslam Birliği “GİB” SGARG et LİG” (*Secrétariat Général des Affaires Religieuses de Guinée et Ligue Islamique de Guinée*) tarafından atanmaktadır. Cuma hutbelerini düzenlemek, yazmak ve camilerdeki imamlar arasında dağıtmakla görevlidir. Her Cuma, hiçbir Cuma hutbesini veya imamın hutbesini kendi başına yazmaya hakkı yoktur. Ancak konudan sapmadan genişletme ve derin ve faydalı bir şerh verme hakkı vardır. Yukarıda sayılan bu kurum ve kuruluşlar, camilerin yönetimi için öngörülen denetim ve yönetmeliklere uymayan veya toplumu tehlikeye düşürebilecek diğer hususlarda imamı görevden alma veya uzaklaştırma hakkına sahiptir.

2.6. Ramazan Bayramı

Her dinde bayramlar büyük önem taşımaktadır. Topluluğun veya belirli bir grubun uyumunu ve her bireyin topluluk içindeki aidiyet ve farklılaşma ve eğlence hissini ve belirli bir dinin inandığı diğer manevi, ahlaki ve insani çağrışimleri güçlendirmek gibi birçok sosyal işlevi yerine getirmektedir.

Ramazan Bayramı, Müslüman toplumlarda bir kefaret ayının (Ramazan) sona erdiğini gösteren önemli olaylardan biridir. Bu tatil Gine'de çok özeldir. Herkes kendi yöntemiyle hazırlanır. Bayram gününde kusursuz görünmek için genç kızlar örgü örmeye, erkek kuaför atölyelerine giderler. Bir yandan, herkes sadaka ya da fitre zekâtı ödemeye çalışır. Çünkü İslam dini bu günde herkesin iyi beslenmesini ve mutlu

olmasını emretmektedir. Öte yandan, tüm pazarlarda alım ve satımlar yapılır. Herkes etkinlik için hazırlanan en iyi kıyafetlerini çıkarır. Namaz vakti gelince, insanlar bayram camisinde, müezzin cemaati namaza çağırır. Birkaç dakika sonra imam, güzel elbiseleri ile müminlerinin karşısında harikulade görünür. 2 rekât namaz kıldırır ve bu günün faziletlerini yüceltmeye adanmış bir hutbe okur. Vaazdan sonra her şey yolunda gider ve herkes kendi bayram programını düzenlemekte özgürdür. Bazıları imama eşlik eder, bazıları da ziyafete devam etmek için doğrudan evlerine dönmektedirler.⁷⁸

2.7. Kurban Bayramı

Kurban Bayramı'na gelince, Gine toplumunda Kurban Bayramı hazırlığı çeşitli sosyal yönlerden temsil edilir: kadınlar evleri dekore eder, ellerini ve ayaklarını kına ile boyar ve bayram için sahip oldukları süsleri hazırlar. Gençlere gelince; genellikle bayramdan iki gün önce, bayram hazırlıkları için namaz kılınan yeri temizler ve içindeki bitkileri çıkarırlar. Çünkü bayram namazı genellikle köy içinde veya dışında boş bir arazide, şehirlerde ise meydana kılınır.⁷⁹ Kurban ile ilgili halk gösterileri arasında, bazı kişiler koyunları sürünün geri kalanından izole ederek ve beslemelerini sağlayarak, bir yılı veya birkaç ayı bulabilen bir süre boyunca koyun beslerler; Her bireyin kurbanı için yolda yürümesine izin verileceğine inanıldığında, bazıları da kurbanlarını bayramdan bir aydan fazla bir süre önce satın almak için inisiyatif (öncelik) almaktadır.

Geleneklerde aile, tüm aile üyeleri için bir kurban etmekle yetinir. Bu nedenle, ailenin her erkek reisi olarak, bayram gününü kendisi, aile üyeleri ve ona bağımlı olanlar için kurban etmelidir. Kurbanlık hayvanın ikinci ve üçüncü günlerde (Teşrik günleri) kesilmesi bir âdettir. Bayramın ilk gününde insanlar, Kurban Bayramı vesilesiyle akraba ve arkadaşlarını ziyaret etmek ve tebrik etmekle meşguller.

Halkın sabah erkenden, Doha vaktinde bayram namazına çıkması bunda Maliki mezhebine göredir ve köylerde hatta bazı şehirlerde imam binekle veya yaya olarak gelir. Namaz ve hutbeden sonra imam, namaz yerine getirilen kurbanını

⁷⁸ <https://fouta224.wordpress.com/category/religion/> 29/05/2021.

⁷⁹ Adem DEMBA, (Îd-Al adhâ Fil'müctamâ Al-îfrîki) Mecellet Kiraât, sayı : 26, 2015, s.78.

kesmektedirler. Böylece bu, Müslümanlara kesim için izin almaktadırlar. Ardından insanlar aileleri, akrabaları ve komşuları ile bayram sevincini tamamlamak için evlerine geri dönerler.⁸⁰

İki Kurban Bayramı (Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı) vesilesiyle yapılan tebriklere gelince, Gine'nin çoğu dilinde farklı kabileler için korunmuş formlar vardır. Formlar arasındaki kardeşlik, dayanışma ve yakınlık bağlarını güçlendirmeye hizmet etmektedir. Toplumdaki bireyler Kurban Bayramı'ndan sonra Poular/Fulfuldeh dilinde en ünlü tebrik ifadelerinden biri: "*Yô Allah Diabhânên*" (Allah bizden ve sizden kabul etsin) demektir. Malenke/Mandenkô dilinde "*Sambe-Sambe*" veya "*Salimafo*"⁸¹ (Mutlu Yıllar / Bayram kutlu olsun) demektir. Gine Müslüman topluluğu arasında tebrikler farklılık göstermektedir. Hepsini burada bahsetmek mümkün değildir. Bu nedenle, Gine'de daha ünlü olan iki kabile (Foulbeh ve Malenke) ele alınmıştır.

2.8. Hac Mevsimi

Allah yeryüzünü ve üzerindeki miras alana kadar, onu çağıran bir çağrıya hala cevap verdiğinden, hac Müslümanların kalbinde büyük bir yere sahiptir. Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmuştur: "*İnsanlara hac ibadetini duyur; gerek yaya olarak gerekse yorgun argın develer üzerinde uzak yollardan gelerek sana ulaşsınlar*".⁸² (وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ)⁸² Gine Müslümanları, dünyanın dört bir yanındaki Müslüman kardeşleri olarak çağrıya, Mekke ve Medine'ye hasretle cevap vermektedirler.

Gine'nin Diyanet İşleri Genel Sekreterliği "GDİGS"-SGARG (*Secretariat général des Affaires religieuses de Guinée*) veya Gine'nin İslam Birliği "GİB"-LİG (*Ligue islamique de Guinée*), ülkelerinden ayrılarak Mekke'ye hac için giden Gine'li hacılar için bir eğitim programı düzenler. Program, Kral Faysal Camii'nde (Mosquée Fayçal) veya Donka'daki İslam Merkezi'nde onlar için düzenlenen fıkıh dersleri ve bilimsel seminerlerden oluşmaktadır. Bu iki yeri, onları barındıran iki yer ve İslam'ın

⁸⁰ Adem DEMBA, a.g.e., s.80.

⁸¹ Adem DEMBA, a.g.e., s.80.

⁸² Hac: 22/27.

rükünlerinden oldukları için hac ile namaz arasındaki dinî ilişki olduğu için seçmektedirler.⁸³ Yukarıda anlatılanlardan, Genel Sekreterliğin, Gineli hacılara hizmet etmede önemli bir rol oynamaktadır. Hac için iki Mescit-i Haram ülkesine gitmeden önce onlara haccın farzını ve hükümlerini öğretmekle ilgilenmektedir. Ayrıca, farz namazı kılmalarına ve hac sırasında hastaları dönüşe kadar tedavi etmelerine yardımcı olmak için kendilerine eşlik eden bir âlim ve doktor ekibi seçilmektedir.

Gine Müslümanlarının örf ve adetlerinde, hac veya umre yapmak için Mekke'ye gitmek isteyen kimse, iş yerindeki arkadaşlarına, akrabalarına haber verir ve veda eder. Giden kişi onlardan af ve mağfiret dilemesini ister. Yemekten sadaka çıkarır ve insanları yemeye ve içmeye davet eder ve bu, hacca gitmeden öncedir. Dönerse ise bir hafta içinde evinde oturur, komşu, akraba ve dostlarından insanlar onu ziyarete akın eder, selam verir, onlar için de Allah'a dua eder.

Gineli hacı adayları, hac ve umre ibadetlerini Resûlullah'tan (sav) bildirildiği gibi doğru bir şekilde yapmaya heveslidirler. Yolculuğa eşlik eden âlimlerin derslerinden, rehberliklerinden, hidayetlerinden ve fetvalarından istifade ederler. Mekke ve Medine'deki mabetlerin fakirlerine ve muhtaçlarına bol bol sadaka vermeye ve iyilik yapmaya da heveslidirler. Gine toplumunda hac ve hacıların, Gine'de erkek olsun kadın olsun, “hacı unvanı” veya “hace” olarak büyük bir değere sahip olması nedeniyle bir yeri ve saygınlığı vardır. Onu ailesi ve akrabaları arasında saygı duyulmaktadır. Bu unvan aynı zamanda onun statüsünü de yükseltir ve insanlar hacılara büyük ilgi gösterilmektedir. Ayrıca Hac'a giderken onlara veda etmekle ilgilenmesi gerekmektedir.

---

⁸³ Mohmmad İbn Nesir Al- ABÛDÎ, Mîn Gîneya Bîsavo İlâ Gîneya Konakri Rihlet ve hadîs fi umûr Al-Müslimûna, 1. Baskı, Matâbî, Al-frazdek al-Ticeriyet yay., Riyed,1995, s.276.

2.9. Eğitim ve Öğretim Hayatı

2.9.1. Gine'nin Eğitim Durumu

Gine'de resmî okula giriş yaşı yedidir. Ancak bazı çocuklar bu yaştan önce okula kabul edilmektedir. Bazı aileler okula uzaklığından dolayı ve okulla ilgili (giysi, malzeme vs.) zorluklar ve masraflar yaşamaktadır.⁸⁴

Eğitim aşağıdaki döngüleri içerir: 3-6 yaş arası çocukları hedef alan okul öncesi, 7-12 yaş arası çocukları hedef alan ilkokul, 13-16 yaş arası çocukları hedef alan ortaokul, 17-19 yaş arası çocukları hedef alan Lise ve yükseköğretimdir.⁸⁵ Gine'de anaokulu eğitimi zorunlu değildir. Bu aşama 3 ile 6 yaş arasındaki çocuklara yöneliktir. Bu eğitimi aşamasını yapanlar olduğu gibi yapmayanlar da vardır.

İlkokul 6 yıl sürer ve zorunludur. Çocuklar okullara yedi yaşında, kırsal kesimde yaşlarda kabul edilmektedir. Kur'an okulları ve Fransız-Arap kurumları, özellikle dinî, edebi ve sosyal konularda Arapça öğretilmektedir. Ancak 2012-2013 yılları arası öğretim yılı için ilkokula kayıt oranı % 82,1 olup, bunun kızlarda %74,6'sı ve erkeklerde % 89,5'idir. Bölgesel düzeyde, hemen hemen aynı oran Faranah ve Kindia'da kaydedilmiştir. Mamou, Labé, Boke, Nzerekore ve Kankan'da ulusal ortalamanın altındadır. En düşük oranlar Kankan % 74,6'sı ve N'zérékoré'de % 59,6'sı kaydedilmiştir.⁸⁶

Ortaokul ve lise aşaması, 12 veya 13 yaşındaki öğrenciler yedinci sınıfa kabul edilir. Ortaokul öğretimin tamamlanması dört yıl sürer. Ortaokulun onuncu yılındaki final sınavından sonra doğrudan lise aşamasına geçerler ve bu aşama eğitimi üç yıl sürer.⁸⁷

⁸⁴ Ministère du Plan, Enquête Démographique et de Santé (EDS-MICS), 1. Baskı, Institut National de la Statistique -INS yay., Konakri, 2012, s.33.

⁸⁵ Diallo Mamadou ALPHA, a. g. e, s.56.

⁸⁶ Diallo Mamadou ALPHA, a. g. e, s.58.

⁸⁷ UNESCO-BIE, Données Mondiales de l'éducation, 7. Baskı, Yer.y. <http://www.ibe.unesco.org> yay., 2010/11, s.5.

Üniversite ve lisansüstü, Lisans üç yıl çalıştıktan sonra verilir ve mühendislik diploması dört yıl sonra verilir. Lisans derecesinden sonra, bir yıllık hazırlık kurslar Yüksek diploması ve iki yıllık yüksek lisans diplomasına- “DES” (*Diplôme d’Etudes Supérieures*) hazırlanır. Yüksek lisans derecesinden sonra, ileri çalışmalar diplomasına- “DEA” (*Diplôme d’Etudes Approfondies*,) yol açan kurslar bir yıllık bir süreye sahiptir. Eczacılık doktoru unvanı beş yıl çalıştıktan sonra ve altı yıl sonra tıp doktoru unvanı verilmektedir.⁸⁸ Ancak, Son zamanlarda, 2015 yılından bu yana, bazı Gine üniversiteleri doktora eğitim programlarına başlamıştır. Örneğin, Genel Lansana Konté Üniversitesi bunlara bir örnektir.

Genel olarak, özel okullarda öğretim, öğrencileri mümkün olan en işlevsel iki dilliliğe getirmek için Fransızca, Arapça ve İngilizce öğrenmeyi ve uygulamayı teşvik edilmektedir.⁸⁹ (Bakınız- EK-13).

2.10. Arapça ve Din Öğretim

Gine Cumhuriyeti'nde Arap dilinde eğitimin gelişmesi yaygınlaşması, İslam'ın bu topraklara gelmesi ile eşzamlıdır. Arapça öğrenmek için resmî okullar o zamanlar yoktu. Ama şuanda her yaştan ve cinsiyetten erkek çocukların Arapça ve din eğitimi öğrendiği okullar bulunmaktadı. Zaman geçtikçe, bilimsel konseyler ve seminerler yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlamıştır.⁹⁰

Gine, Arap dilini iki müfredata veya aşağıdaki gibi iki yola dayalı olarak öğretmeye dayanır:

1-*Geleneksel yaklaşım*: Bu yöntem veya müfredat, Gine Cumhuriyeti'nde yabancı dil öğrenmenin en eski yollarından biridir, çeviri ve dilbilgisine dayalıdır. Arapça dilini çoğunlukla Pularca/ Fulfuldece, Maninkaca ve Susuca çevirirler. İslam'ın ülkeye girişinden ve yayılmasından sonra Müslümanların ve İslami eğitimin

⁸⁸ UNESCO-BIE, a. g. e, s.5.

⁸⁹ Diallo Mamadou ALPHA, a. g. e, ss.58-59.

⁹⁰ Musa Umar KONATE, Al-islam va al-müslimün fi Gineya : el-vakî ve el-efâk, Dotor Tezi, Tetuan, 2007, s.242.

dilleri haline gelmiştir.⁹¹ Ülkede, Gine toplumu içerisinde her türlü Arapça ve İslami eğitimde bu yöntem kullanılmaktadır.

Yukarıdakilere ek olarak dersler tahtada veya Arapça yazılmış kitap üzerinde sunulur, ancak yerel dillerde (Poularca/Fulfuldece-Maninkaca-Susuca) anlatılırdı. Çünkü bu eğitimin amacı, öğrencilerin Arapça yazılmış metinleri okuyup ana dillerine tercüme etmelerinin yanı sıra kuralları ezberlemelerini ve teorik olarak aşinalık kazanmalarını sağlamaktadır.

2-Gelişmiş veya İleri Müfredat: Arap ülkelerinden Gineliler için bir ders kitabı olarak kullanılır. Örneğin: Arapça ders kitapları Fas Krallığı, Mısır Arap Cumhuriyeti, Sudan Cumhuriyeti ve Suudi Arabistan Krallığı gibi, ülkeler tarafından kullanılmaktadır.⁹²

Yukarıdakilerden, müfredat ve yurt dışından gelen dersler olduğu ve bu yöntemlerin o ülkelerin halkları için özel olarak geliştirildiği bize açık olarak belirtilmiştir. Bu kuşkusuz alıcı toplumda bir sorun teşkil etmektedir. Eğitim müfredatlarının her biri çevre ve toplum kültürü ile yakından ilgili olduğundan, bu eğitim açısından istenmeyen bir durum söz konusudur. Ne yazık ki bu tür müfredat ülkede bugüne kadar hem yarı örgün Arap eğitiminde, hem Fransız-Arap örgün eğitiminde hem de Arap özel eğitiminde kullanılmaktadır.

Burada belirtmekte fayda var ki, Arap eğitimi iyi bir eğitim kurslarına sahip değildir. Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığı, devlet düzeyinde okul ve üniversitelerde müfredatı birleştirmesi gerekir. Birleştirdikten sonra okullarda dersler daha güzel bir şekilde işlenir.

Gine Cumhuriyeti'ndeki Arap eğitimleri aşağıdaki bölümlere belirtilmiştir.

1-Muhafazakâr geleneksel eğitim,

⁹¹ Ebu Bekir Mohammed Ali SAKO, *Tâlimül Al-lugat Al-arabiyet İber El-mecalis el-diniyet fi Fûta Callon*"Gineya", Yüksek Lisans Tezi, Hartum, 2007, s.39.

⁹² Ebu Bekir Mohammed Ali SAKO, a.g.e., s.40.

2-Yarı-resmî Arap İslami eğitimi,

3-Arapça eğitimi,

4-Arap üniversitesi eğitimi,

Bu, kamu ve özel üniversitelerde, Örneğin: Sonfonia'daki Genel Lansana Conté Üniversitesi-' UGLC "(Université Générale Lansana Conté,), Arap Dili ve Medeniyeti Fakültesi ve Conakry'deki İmar Üniversitesi bulunmaktadır.⁹³

Bugün, Arap dili Gine'de gözle görülür biçimde yaygındır ; Ülkenin her bölgesinde yüzlerce Müslüman çocuğun eğitim gördüğü çok sayıda İslam dinî okulları bulunmaktadır. Daha önceki yıllarda Arap dilinin yayılması okulların olmaması nedeniyle kısıtlıydı fakat şuan ki dönemde farklılık göstermektedir. Gine'de, Din ve Arapça'nın daha fazla çoğaldığı, insanların bireysel ve toplu olarak desteklediği görülmektedir.⁹⁴

2.11. Fransızca Arapça Okulları (Franco - Arabe)

Gine'de Arapça ve İslami okullarda hem Arapça hem de din öğretilir. Gine hükümeti 1977'den itibaren Arap okullarını resmî olarak halk eğitimine dahil etmeye karar verdiğinde, Fransız devlet okulları artık öğrencilere Arapça ve İslami dersler vermeye başlamıştır.⁹⁵

Bu okullar Gine Hükûmetinin emrinde ve himayesindedir. Ancak, Fransızca öğretilen devlet derslerine ek olarak, Arap dili, dinî bilimleri ve sosyal bilimleri Arapça olarak öğretmesiyle ayırt edilir. Gine hükûmetinin devlet okullarının tüm hak ve görevlerine sahiptir. Arap-Fransız özel okulları ise genellikle İslam toplumlarına, nadiren de bireylere yönelik özel okullar olup, devletin gözetimi altındadır ve devlet dersleri okutulmaktadır. Gine devleti, özel okullara yılda bir kez sınırlı yardımda

⁹³ Ebu Bekir Mohammed Ali SAKO, a.g.e., ss.35-36.

⁹⁴ Musa Umar KONATE, a.g.e., s.245.

⁹⁵ <http://educatim.blogspot.com/> 06/06/2021.

bulunur ve bu okulların öğrencileri de sınavlara tabi tutulur ve resmî devlet sertifikaları alırlar.⁹⁶ (Bakınız EK-14).

Yukarıda bahsedilenler, imkânların ve zorlukların olmamasıyla birlikte, Gine'de İslam üniversite mezunlarının çabalarıyla Gine hükümetiyle işbirliği içinde olmuştur. Bu durum topluluk üyelerine İslami eğitim alanında eğitim vermek için Fransız Arap İslami okullarının ve enstitülerinin ortaya çıktığını göstermektedir. Genel olarak, Fransız-Arap devlet okullarının İslam'ın giyimdeki tezahürlerine çok az bağlı oldukları ve bazı öğrencilerinin dine aykırı, ahlak ve etik açıdan gerçek İslam imajını bozan eylemlerde buldukları söylenebilmektedir.

Öte yandan, Fransız-Arap özel okullarında kılık kıyafetler özel üniforma olarak giyilmektedir. Bu okullar İslam din ahlakını yaşamak konusunda tam ve mutlak özgürlüğe sahiptir. Burada belirtmekte fayda var ki, Gine okullarının her birinin Devlet Eğitim Bakanlığı'nın öngördüğü genel düzenlemelere ek olarak kendi iç düzenlemeleri bulunmaktadır. Bu nedenle, topluma ve eğitim ortamına fayda sağlamak için öğrenciler ve öğretmenler düzenlemelere uymak zorundadır.

---

⁹⁶ Ebu Bekir Muhammed Ali SAKO, Binaâ menhec Dirâsi Litaâlim El-lugatu El-Arabiyyatu (Meharet El-Kelam) Bîssffî El-ssanî El-ssânevî fî-l Medâris El-kuraniye Bîfüta Calon- Cumhuriyet Gineya, Doktora Tezi, Hartoum, 2020, s.126.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: GİNE'DE DİNİ HAYAT

3. Gine'de Dinî Hayat

3.1. İslam'a Girmeden Önceki İnançlar ve Gelenekler

Özellikle Gine vatandaşının genelde Batı Afrika'daki kişinin İslam'a girmeden önceki inançları; İslam'ın girdiği dönemde, onu ilahi bir din ya da onun hiçbir şeyini bilmeyen diğer Batı Afrika ülkelerinden ayırmıştır. İslam'ın Gine'ye girdiği dönem, semavi bir dinin olmadığı Batı Afrika'daki bölgenin geri kalanından biri gibiydi ve sakinlerinin her biri, neye inanırsa ona tapardı. Bazıları ağaç, taş, ya da kutsal bir ormanın varlığına ibadet ederlerdi. Onlardan rızık bekler, gazabından korkar ve umut bağlarlardı. Orta Gine'nin doğusunda cinlere ve şeytanlara inananlar, Güneyinde ise inek gibi hayvanlara tapanlar, rüzgârlara, denizlere, ormanlara inananlar olduğu gibi, Orta Gine'de de sadece rahiplere inananlar ve hiçbir şeye tapmayanlar da vardı.⁹⁷

Gine'nin bazı bölgelerinde, ölümler yiyecek ve biblolarla birlikte gömülür. Mezarı hazırlamadan önce yere şarap dökerek insanları yeryüzünün tanrılarına yaklaşıtırlardı. Malinke, Susu ve Soninki arasında, ölümlerin ruhunun ahırına ulaşmadan önce denizi aşması veya bir dağa tırmanması gerektiğine inanılırdı.

Tapınmalar, rahiplik ve küçük tanrıların dinî derneklerinin varlığı ile işaretlenir. Farklı renklerde yazıtlarla süslenmiş büyük kil tapınaklar vardır ve bu büyük tapınakların içinde dinî ayinler yapmak şart değildir, çünkü tarlalarda, ormanlarda veya küçük kulübelerde küçük nişler oluşturulabilir. Tanrıların farklı kabileler için farklı isimleri vardır; Çiçek hastalığı tanrısının tapınağında, çeşitli türlerde deri, yiyecek, belirli bir ağaçtan yaprak ve belirli bir yerden toprak, bir kısmı diğeriyle karıştırılmış olarak bulunmaktadır.⁹⁸

⁹⁷ Hubert DESCHAMPS, Les Religions De L'afrique Noir, 1. Baskı, Kahire : Ulusal Çeviri Merkezi Yay, 2011, s.17.

⁹⁸ Terno Mahmud CALLÔ, Al-daâvetülislamiya fi Gineya Konakri: Vekiüha – Müavekğatuha- Subul ilacuha, yüksek lisans tezi, Medina el-Munawwar, 2014. ss.73-74.

Fouta Djallon'da ruhlar genellikle ölümlerin ruhlarıyla uyum içinde yaşar ve onlardan koruyucularını alırdı. Ama hayatlarında kötü olduğu bilinen ve ruhları kabul etmeyen ölümler, ruhları fakirlere gelir ve halkı tehdit etmeye ve ruhlarında korku salmaya devam ederdi. Aynı şekilde aileleri yanlarına gümüş ve meyve gömmeyi unutan ölümlerin ruhları da ahirete geldiklerinde kendilerine bir şeref olarak kabul edilirdi. Fouta Djallon'da her insanın bir hayvandan yapılmış bir sureti olduğunu iddia etmektedirler.⁹⁹ Bütün bunlar, kabile üyeleri arasındaki kadim inançların, kardeşlik bağlarının ve manevi birliğin üzerinde bir tür uyum yarattı. Geleneksel olarak çok sayıda ailenin ölümü durumunda, ailenin reisi bir sarışını kurban etmek için kabile reisinden izin almak için gelirdi. Kabile reisini ilgilendiren tehlikeli koşullarda bir insan kurbanı sunar ve geçmişteki diğer kabilelerde, evreni iyileştirmeye yönelik dinî kutlamalarında sarışın bir kişiyi kurban ederlerdi ve evde ibadet, ailenin hayati güçlerini korumayı ve grubun başına gelebilecek her tehlikeyi önlemeyi amaçlardı.¹⁰⁰

Tüm geleneksel Gine dinlerinde ölümün ötesinde bir inanç vardır ve ölen kişinin ruhlar dünyasında yaşamaya devam ettiğine inanılır. İyi ve kötü kavramları bu dinlerde de mevcuttur ve belki de birçok insanın hayal bile edemeyeceği kadar derinlere kök salmışlardır. Gine paganları, atalarının ruhlarının uçsuz bucaksız evrende dolaştığına inanırlar ve atalarıyla olan ilişkilerinin güçlü olduğunu savunurlar. Kendi çevrelerinde ve kendi aralarında var olduklarına inandıkları için üzerlerinde sürekli takip edildiklerini hissederler. Paris diyor ki: ‘‘Bu insanların bakış açısından sağduyuda ölüm yoktur. Bilakis, ruhun (ruhun) ölümsüzlüğüne ve ruhun ondan ayrılarak bu kişiye karşı aldığı bu konumun, fiziksel bedeninin dışında yeni bir döngünün başlangıcından başka bir şey olmadığına ve bu koşullara ölüm demenin bir hata, daha çok yaşamın fiziksel durumundan sonsuz ruhsal duruma bir dönüşüm’’ olduğunu savunmaktadır.¹⁰¹

⁹⁹ Hubert DESCHAMPS, a.g.e., s.26.

¹⁰⁰ Hubert DESCHAMPS, a.g.e., ss.55-56.

¹⁰¹ Asım Muhammed Hassan MUHAMMED, *Adıyanet al-ttaklidiye fî garb Afrikiya- Kiraât Afrikiye macelleh sakafiye mütakassise fî şûin al-kârat al-Afrikiye*, sayı: 03, 2008, ss.75-76.

Pagan kabilelerin atalarla temas kurmadaki ortak gelenekleri, bazen yiyecek ve şarap tekliflerini de içerebilen ortak ayinler ve bu ayinle ilgili bireysel ve toplu olarak uygulama yaparlardı.

3.2. İslam Dinî Gine'ye Giriş Tarihi

İslam, Gine'ye Hicri birinci yüzyılın sonunda ve ikinci yüzyılın başında girmiştir. Çünkü tarihi kaynaklar Uqbâh ibn al-Nâfi al-Fihri al-Mujahid'in askerleriyle birlikte bugünkü Nijer Cumhuriyeti'ne, özellikle de Kura bölgesine geldiğini göstermektedir. Eğer bu bölgeye gelişi doğruysa, İslam'ın yarım asırda Atlantik Okyanusu'na ulaştığı açıktır. Gine'de İslam'a ilk girenler kuzeyden, mücevherlerle ilişkisi olan Senegal üzerinden ve doğudan Mali üzerinden olmuştur, çünkü Senegal Cumhuriyeti ritanya - Fouta Tôrô komşudur ve Mali, Cezayir ve komşudur, Cezayir, Libya'nın komşusudur; Tarih, Sahâbelerin, Allah onlardan razı olsun, Libya'ya Emevî devlet döneminde İslam'ı yaymak için geldiklerini kanıtlamıştır. İlk İslam'a giren kişi ise nerede olursa olsun sorgulanmaktadır. Rivayetlere göre Gine'de İslam'ı tanıtanlar Foulbehler'dir.¹⁰² Çünkü Foulbeh, Orta Gine bölgesine yerleşmiştir. Bu nedenle akıl ve mantık, Foulbeh kabilesinin, Batı sömürgeciliği gelene kadar “Fouta teokrasi” olarak adlandırılan güçlü bir İslam devleti kurdukları, Gine'de, özellikle de günümüz Orta Gine'de İslam'ı ilk tanıtan kişi olduğunu kabul etmiştir.

Gine'nin, İslam'ın yayılmasına yardımcı olan şey kabile hayatıydı. Eğer kabile reisi İslam'ı kabul ederse, kabile üyeleri onu benimser ve o lider diğer kabileleri istila etmeye ve İslam'ı yaymak için cihat etmeye başlar. Mağlup olan genellikle çoğunluktan etkilenir ve her şeyde onu taklit eder.¹⁰³ Genel olarak Afrika'da olduğu gibi, İslam'ın Gine'ye girişi ile orada yayılması arasında büyük bir fark vardır. Çünkü kıta batısında İslam, inanan ve kardeşler arasında yayılmak için çabalayan vatandaşlar bulunur. Ancak, Kıtanın Batısına ve Gine'nin özellikle gelince, Orta doğu Araplar ve Kuzey Afrika tüccarlar tarafından dinî yayılmıştır.¹⁰⁴ Bunlarla birlikte, Ticaretin rolü,

¹⁰² Thierno Souleymane BAH, La contribution des Oulemas Du Fouta Djallo, 2. Baskı, Hartoum: Yay. y.,2020, ss.12-13.

¹⁰³ Mohamed ŞAKİR, Al-Tarih al-islami''garb afrikiya'', 2. Baskı, Beyrut: Al- maktabat al- islami yay, 1997, s. 93.

¹⁰⁴ Thierno Souleymane BAH, La contribution des Oulemas Du Fouta Djallo, a.g.e., s.13.

vaizlerin etkisi ve dinî yöntemlerin bu basit doğuştan gelen ortamda kendi alanları çok önemli bir rol oynamıştır. Tüm bunlar, sakinlerinin tecrit altında kaldıkları ve doğanın çeşitli güçlerine ibadet ederek putperest yaşamları üzerinde kaldıkları orman alanlarını, Orman Gine hariç tutmadıkça, İslam'ın Gine bölgesine hâkim olmasını sağlamıştır.¹⁰⁵

3.2.1. Dine Girişe Katkıda Bulunan Faktörler

İslam Dinî, genel olarak Batı Afrika'da, özellikle Gine'de, hak dine giren diğer bölgelerde nadiren bir araya getirdiğimiz çeşitli yöntemlerle veya faktörlerle yayıldı. Gine'ye gelince, dine girmenin çeşitli faktörleri veya yolları onunla birleştirilmiştir. Kısaca, Gine'ye din girişine katkıda bulunan faktörler şunlardır:

Birincisi: Vaizler: Gine'de İslam'ı yaymaya çalışanlar zamanından özgür olmayan vaizlerdir. Ne vaaz için özel dernekler, ne bu amaç için eğitilmiş görevliler, ne de daveti denetleyen organlar olmadığı için, onlar İslami davetin her bireye farz olduğuna inandılar.¹⁰⁶ Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (sallallahu aleyhi vesselam) şöyle buyurdu: ‘*Kim hidayete çağırırsa, kendisine uyanlar gibi sevaptır, sevaplarından hiçbir şeyi eksiltmez ve sapıklığa çağırırsa, ona uyanlar gibi günahdır, günahlarından bir şey eksiltmez*’ (مَنْ دَعَا إِلَى هُدَىٰ كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِمَّا أَحْرَمَهُ، وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ، كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ تَبِعَهُ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِمَّا أَحْرَمَهُمْ شَيْئًا).¹⁰⁷ Bu güzel hadisten faydalanıyoruz ki, iyiliğe çağıran herkesin bir mükâfatı vardır. Bu yüzden Müslüman âlimler onu tatbik etmeye, insanları Allah'ın dinine davet etmeye, onlara din ve dünya işlerini öğretmeye heveslidirler. Bu güzel dinî çağrı sırasında mükâfatını Allah'tan sayarlar. Bu endişe sadece din âlimleriyle sınırlı değil, tüccarlar ve zenginler bile eğitime, İslam dininin Gine'ye yayılması ve toplumun bu güzel şeylerden faydalanması için harcamaktadır.

İkincisi: Ticaret: Müslüman tüccarlar, bu yerlerde hak dini yaymada büyük rol oynadılar ve bunlardan birkaçı, kendilerini buna adayamadıkları için fıkıh ve İslam

¹⁰⁵ Mohamed ŞAKİR, a.g.e., s.93.

¹⁰⁶ Muhammed Fadıl Ali BARİ, Saeed Ibrahim KREİDİEH, Al-Müslüm'ün fi Garb Afrikiya tarik ve hazarat, 1. Baskı, Beyrut: Dar Al Kutub al-ilmîye yay, 2008, s.37.

¹⁰⁷ Müslüm, Bâb Men Sennê Sünnêten Hesenten, Hadis:9160, 15/83.

düşüncesine hâkim olmalarına rağmen, çoğu buralara fakih ve âlimler getirdi. Özellikle Müslümanların sayısı arttığında, bu âlimler insanlara dinlerini öğretebilsinler ve medeniyetlerini onlara anlatabilsinler. Bazı tüccarlar okullar ve camiler inşa ettiler ve daha fazla İslam dinî ile alakalı bilgi almak için onları Mısır ve Kuzey Afrika'daki ünlü İslam enstitülerine göndermek için genellikle yerli halktan en iyi öğrencileri seçtiler. Bu enstitülere kayıt yaptırdıkları süre boyunca ülkelerinde İslam'ı yaşatmakta ve bu tüccarlar öğrencilerin ihtiyaç duyduğu gider ve harcamaları da sağlamaktadır.¹⁰⁸

Üçüncüsü: Yerel dil faktörü: Dil faktörü, bölgenin farklı bölgelerindeki toplumun anlayışının gösterdiği gibi, Gine'nin farklı bölgelerinde yayılması için önemli faktörlerden biridir. Dil birliği, üyelerinin birbirleriyle iletişim kurabildiği tek bir ulusun kültürünün temelidir. Birlik, var olan sosyal ve politik oluşumların ve onların halkları arasındaki karşılıklı bağımlılığın gücü yoluyla hayatta kalmalarının sürekliliğini artırmasını sağlayan etkidir. Gine, Batı Afrika'nın birçok dili olan ülkelerinden biridir, ancak tüm yüzlerde ortak bir dil birliği vardır, bu nedenle sömürgeciliğin hedeflerinden biri haline gelmiştir. Bununla birlikte, Gine'nin yerel dillerin büyük gruplar halinde bulunması, Dinin yayılmasına katkı sağladığı kadar Müslümanların birlik ve beraberliğine de büyük katkı sağlamıştır. Her grup din kitapları kendi yerel dillerinde ve lehçelerinde açıklar. Bu da Din kültürünün Gine'de yayılmasına yardımcı olmuştur.¹⁰⁹

Dördüncüsü: Tasavvuf: Gine'deki tasavvuf tarikatları, halklar Dinî idealler ve değerlerle karıştırılmış bazı pagan geleneklerini uyguladıktan ve yenilenme ya da din değişim adamlarının İslam dinî toplumları kurması için gerekli hale geldikten sonra Din 'de ve inancın düzeltilmesinde öncü bir rol oynamıştır. Asil Şeriatı bir yöntem ve yönetim şekli olarak görenler, Avrupa'nın Afrika kıtasının bölgeleri üzerindeki yayılma ve mücadelesinin başlangıcına denk gelmiştir. Bu nedenle Müslüman liderlerin cihadı, biri putperestlere karşı, diğeri Avrupalılara karşı olmak üzere iki

¹⁰⁸ Muhammed Fadıl Ali BARÎ, Saeed Ibrahim KREİDİEH, a.g.e., s.39.

¹⁰⁹ Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., ss.120-121.

cephede olmuştur. Avrupa'nın yayılma girişimlerine karşı aşılmaz bir baraj gibi durmuşlar ve Din inancının temellerini doğru bir zemine oturtmayı başarmışlardır.¹¹⁰

Beşincisi: Göçler: Yukarı Nijer'den kuzeyden güneye ve batıya aşiretlerin göçleri, İslam'ın Gine'de yayılmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu göçlerin birkaç nedeni vardır. En önemlileri altın bakımından zengin ve ticarete uygun yerler aramak ya da hayvan sahipleri için verimli topraklar aramaktır. Bu göçmenlerin çeşitli rotaları ve kaynakları vardı ve iniş istasyonları ve Gine'deki yerleşim yerleri farklıydı. Malenke (Mandeng) kabileleri, on dördüncü yüzyıldan on beşinci yüzyıla kadar, en önemlileri Gana bölgesi ve bugünkü Mali devletinin başkenti olan Yukarı Nijer Nehri (Bamako) olmak üzere kuzeyden çeşitli bölgelere, Foulbeh kabilesinin bir kısmı Mali eyaletinin bölgelerinden birinde Masina'ya göç ederek daha sonra Fouta Djallon olarak bilinen Djallonke ülkesine yerleştiler. Bu Müslüman göçmenlerin, ikamet ettikleri yerlerde, Gine'nin tüm bölgesinde İslam'ın yayılmasında büyük etkisi olmuştur.¹¹¹

3.3. Gine'de Maliki Mezhebi Hareketi

Gine'deki Maliki mezhebinin kabul ettiği gibi, hiçbir fıkıh mezhebinin bir istikrar payı ve sıradan insanlardan ve özel kesimlerden yüksek talep görmemiştir. Ahlaki birliğin bir faktörü, Gine bölgelerinin kültürel ve entelektüel kişiliğinin bileşenlerinin bir parçası haline gelmiştir. Batı Afrika ülkelerine gelince, Maliki mezhebi, Fas'ın kuzeyinden gelen Mücahitler, tüccarlar ve göçmenler tarafından yayılmış ve onlara öğretinin yerleştirilmesinde Fouta Djallon fakihlerin aktif bir rolü olmuştur. Bu sayede Maliki mezhebini çok önemsediler, yaşatmak için ellerinden geleni yaptılar, sonra da Maliki fikhî kitaplarını öğrendiler, öğrettiler ve incelediler.¹¹²

Maliki mezhebi Gine'de yaygın bir şekilde yayılmasının nedeni, büyük olasılıkla, aşağıdakiler de dâhil olmak üzere önemli konulardan kaynaklanmaktadır:

¹¹⁰ Muhammed Fadıl Ali BARİ, Saeed Ibrahim KREİDİEH, a.g.e., s.42.

¹¹¹ Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., s. 121.

¹¹² Mohamed Salihou CALLO, El-fikhü ve El-fukahâ fi Gineya, Akademia El-Arabia yay, Fas, 2021, s.3.

1- Mezhebin kişiliği: İmam Malik bin Enes, İmam Ebu Hanife'den sonra dört fakihten ikinci imamdır. Buna dayanarak Gine'deki bütün şeyhler ve âlimler onun öğretilerine mensuptur, onun öğretisinde yazılan kitapların anlaşılmasının ve ibadette uygulanmasının kolay olduğunu düşünmektedir.

2- Siyasi faktörler: Ülke kurucu liderlerinin şahsi mezheplerinin genele yayılması ve bu durumun devlet içinde bir tercih ve kendini ifade etmede kolaylık sağlaması Maliki Mezhebi'nin yayılmasını kolaylaştırmıştır.

3- Gine'li fakihlerin rolü: Gine'li bilinen İslam hukuku fakihlerin faaliyetleri ve çalışmaları Maliki Mezhebi'nin yayılmasını kolaylaştırmıştır.

Burada bahsedilmiş olan, Maliki düşünce okulu, Gine'de yerleşik ve tanıdık bir öğretilerdir ve ülkedeki dinî gruplar ve mezhepler arasında arabulucudur. Ancak son yıllarda Suudi Arabistan'daki İslam üniversitelerinin lisansüstü öğrencilerinin elinde Hanbeli mezhebinin yaygınlaşması başlamıştır. Fakat, tüm bunlara rağmen, halk Malikilerin kitaplarını din meselelerinde anlayış kazanmak için okudukları için Maliki mezhebi ülkede hala yerleşiktir.

3.4. Gine'deki Dinî Gruplar

Gine'deki dinî gruplar, sosyal ve kültürel yaşamın her alanında önemli bir rol oynamaktadır. Bu dinî grupların çoğu Maliki mezhebine mensuptur; Çünkü Maliki, Gine Müslümanları arasında tanıdık ve yaygın bir uygulamadır. Farka gelince, inançtaki bir çelişki değil, çeşitlilikte bir farklılıktır.

Gine Cumhuriyeti başlı başına İslam ve Hıristiyanlıktan farklı inanç ve dini gruplar oluşturan laik bir devlettir. Bu nedenle 1990 yılında kabul edilen anayasanın birinci maddesinde tüm dinlere ve inançlara saygı gösterilmesi ve aralarında ırk ve inanç ayrımı yapılmadan eşitlik sağlanması öngörülmüştür.¹¹³

Gine'de, en yaygın olanı İslam ve Hıristiyanlık olmak üzere birden fazla din ve dini uygulamaya sahiptir. Bununla birlikte, nüfusun büyük çoğunluğu İslam'a

¹¹³ Musa Umar KONATE, *Al-islam va al-müslimün fi Gineya: el-vakî ve el-efâk*, Dotor Tezi, Tetuan, 2007, s.238.

bağlıdır. Yukarıdakilere atıfta bulunarak, Gine'nin laik bir ülke olduğu söylenirse, bu, nüfusunun çoğunluğunun gayrimüslim olduğu anlamına gelmez. Daha ziyade, devletin bağımsızlığını ilan ettiğinden beri tüm vatandaşlarının dâhil olduğu veya toplandığı laik bir anayasa benimsediği anlamına gelir. Genel olarak Gine'deki nüfusun dörtte üçünün İslam'dan olduğunu söyleyebiliriz. Fark, Hıristiyanlığın ve diğer kabile ve putperest inançların takipçilerinin yüzdesinde yatmaktadır.

3.4.1. Tasavvuf (Ticanilik, Kadirilik)

Tasavvuf, 3. yüzyılda yoğun bir zühd ve ibadet çağrısı yapan bireyci eğilimler ve daha sonra bu eğilimlerin süresiz olarak İslam dünyasında yayılan tepkinin ifadesi anlamına gelen dinî harekettir.¹¹⁴

Gine'de Sufiler, Çoğunluğu Kadiriye ve Ticanî tarikatındandır. İslam'ın pagan kabileler arasında yayılmasına ve sömürgecilik altında korunmasına katkıda bulunmuşlardır. Tasavvuf, on beşinci yüzyılda Sahra'nın batı yarısından gelen göçmenler tarafından Batı Afrika'ya girmiş ve genel olarak Batı Afrika'yı ve özel olarak Gine'yi merkez yapmıştır.¹¹⁵

Gine'deki tasavvuf tarikatları, hem manevi eğitim hem de sosyal ilişkiler açısından uzun bir süre ve birbirini takip eden dönemler boyunca dinî ve İslami hayatın düzenlenmesine katkıda bulunmuştur. Gine'nin ve halkının doğası, İslam'ın yayılmasında açık bir etkiye sahiptir. Bunun ışığında Müslüman vaizler ağır ağır vatandaşları İslam'a ve tasavvuf yoluna davet etmişlerdir.¹¹⁶

Şüphesiz her kim Gine'de İslam ile ilgili tarihsel olguyla bilinçli ve anlayışlı bir şekilde el sıkışırsa, İslam'ın genel olarak Afrika ülkelerinde ve özelde Gine'de en geniş ölçekte yayılmasının, tasavvuf yolunun savunucularının elinde olduğunu görmüştür. Dolayısıyla sağduyu sahipleri bu çabaları, Gine'nin ölümsüz İslam

¹¹⁴ Mamdüh el-harbi, el-süffıye ve tûrûkûha, <https://dawa.center/file/1697> 11/09/2021.

¹¹⁵ Hasen İbrahim hasen, İntişar el-İslam fi el-Kâratül el- Afrikiyya, 3 .Baskı, Mektabatı el- Nêhde el- Mısıryye yay., Kâhire, 1963, s. 43.

¹¹⁶ Thierno Souleymane BAH, Davru el-Tûrûk el- Sufiye fi neşrül el- İsalım fi Sudani el-Garbi, Yüksek lisans Tezi, Hartum, 2000, ss.33-34.

mirasına girdiği için, tasavvuf adamlarının iyiliklerinin siciline tüm dürüstlüğüyle kaydetmeye devam etmiştir.¹¹⁷

Gine'deki Fouta Djallon'da ortaya çıkan ünlü âlim sufiler ve bilginlere gelince, onlara çok rastlanmaktadır. Ne yazık ki, bu dâhilerin tarihi zenginlikleri Müslümanların çoğu tarafından bilinmemektedir. Bunun nedeni her zaman hayatlarının insanların değerini vurgulayan ve etkilerini yok olmayla gösteren bir hızla araştırılmamış olmasıdır. Aslında onlar ihmalin kurbanlarıdır. Gine'nin mistik bilginleri hakkında konuşurken, Gine devletinin çağlar boyunca çok sayıda seçkin bilim adamları yetiştirdiğini not ediyoruz. Değerli kitaplar yazmışlar ve Afrika kütüphanelerine çok sayıda el yazması bıraktırmışlardır. Bu âlimler aşağıda belirtilmiştir:

- 1- Şeyh Sait Al-Daleni.
- 2- Şeyh Ali Al-Sufi.
- 3- Şeyh Ebubekir¹¹⁸

3.4.2. Ticanilik

Gine'ye Ticanilik girişi: Kadiriye tarikatının metodunu oluşturması ve bazı devlet adamlarının metodun talimatlarına uymaya başlaması ile 18. yüzyılın ortalarında yavaş yavaş azalmaya başlamıştır. 1795'te olduğu söylenen Şeyh Hac Ömer Tall Al-Futi, sınırdan sonra günümüz Senegal topraklarında Haluar şehrinde ortaya çıktığı söylenmektedir. Bölgedeki Murabıt fakihleri Hacı Ömer Tall derin bir İslam kültürü ile yetişmiş, Maliki Mezhebinde Orta Gine âlimlerinin talebesi olmuştur. Kendi metodunu Şeyh Ahmet bin Muhammed el-Ticani'nin otoritesi ve İslam kültürünün çoğunda Kadiriye tarikatının hoşgörülü olduğunu tespit ettikten sonra kendini yenilemeye ve insanları Kitaba ve Sünnete davet etmeye meyletmiştir. Hac Ömer, İslam dininin bölgedeki durumunu hissetmeye başlamış, Gineli ve Kuzey Afrikalı âlimlerle temasa geçme ve dinî düzetme konusunda onlarla istişare etme

¹¹⁷ Musa Umar KONATE, a. g. e, ss.188-189.

¹¹⁸ Musa Umar KONATE, a. g. e, ss.200-201.

fikrini ortaya çıkarmıştır.¹¹⁹ Fas, Senegal ve Gine başta olmak üzere Afrika ülkeleri bu yöntemin kalesi olarak kabul edilmektedir. Gine'de onların yöntemi Kadiriye yönteminin yerini almıştır. Ticani'nin Fas, Tunus ve Cezayir arasındaki hareketi, bazı yöneticilerinin onu teşvik ettiği Batı Afrika ülkelerinde yayılmasına katkıda bulunmuştur. Kara Afrika'da Ticaniliğinin yayılması, bir süre önce adı geçen, paganlarla, sömürge ajanlarıyla ve Fransız sömürgecileriyle savaflara giren Ömer el-Futi'nin çabalarından kaynaklanmaktadır.¹²⁰

Ticani tarikatın şeyhleri, Gine'nin dinî, sosyal, kültürel ve siyasi hayatında büyük ve önemli bir rol oynamaktadır. Gine'de Ticani tarikatın en ünlü Şeyhleri aşağıda verilmiştir:

- 1- Şeyh Hac Ömer Al-Futi Al-Takruri.¹²¹
- 2- Şeyh Abd al-Rahim.
- 3- Şeyh Ömer bin Mohammed Jat
- 4- Şeyh Karamoko Navari Kamara
- 5- Şeyh El-Hac Ebu Bekir Kur Lalandi Kamara
- 6- Şeyh Hac Mohammed El-Zahid Callo
- 7- Şeyh Çerno Abdel Rahman Bah Ben Çerno Ali.¹²²

Gine'deki Ticaniler en önemli faaliyetleri iki kısma ayrılır:

Birinci: Bireysel veya grup duaları: Yüz defa herhangi bir suretle mağfiret dilemek, kapandığında yüz elli defa Fatiha namazı, iki yüz veya yüz defa ve mükemmellik mücevheri on bir kez. Bu şekilde hükmü, zaruri değildir, kim onu zikretmek isterse onu hatırlasın ve sabah veya akşam bir defada ve her iki vakitte de mevcutsa yeterlidir. Sonra kim onu terk ederse onu telafi etmesi gerekmez. Bunun

¹¹⁹ Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., s. 246.

¹²⁰ <https://dawa.center/religion/60> 13/09/2021.

¹²¹ Muhamed Fadilu Ali BARRY ve Saît İbrahima Karidiyye, el-Muslimun fi Garb Afrikiya Tarih ve Hadâret, 1. Baskı, Dârü el-Kutubu el-İlmiyye yay., Beyrut, 2007, s.45.

¹²² Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., ss. 252-259.

sebebi, onların iddiasına göre, Peygamber'in onu okurken onaylamasıdır. Nasıl ki Cuma günü ikindi namazından sonra cemaatle birlikte hilâl zikrediliyorsa, kırdan insan varsa tek başına okunması caiz olmadığı için, onu okumak için toplanmaları gerekmektedir.¹²³ Ticani zikirleri çok sayıdadır ve Ahzab ve avrad al-kutup al-Rabbani ve al-Arif al-Samdani, Şeyh Ahmet et-Ticani başlıklı bir kitapçıkta toplanmıştır. Bunlar Ticani yolunun bel kemiğini oluşturan dualardır.¹²⁴

İkinci: Eğitim yönü: Ticani şeyhleri, İslam kültürünün Gine'de yayılmasında önemli bir rol oynamıştır. İlk etapta, Dini eğitimi kursu birimi (*dodhes*) öğretmenler tarafından öğretilmektedir. Gine'deki tüm kasaba ve köylerde yaygın olan, öğretmenlerin öğrencilerine açıkta veya ağaçların gölgesinde, akşam olunca da ateşin başında ders verilmektedir.

Ticanilik düşüncesi Gine halkı arasında yayıldı ve halkın onlara olan talebi arttı. Öğrencilerinin çoğu o dönemde bilimle kaynayan merkezlere ve Fas'taki Ticani âlimlerine gitmişlerdir. Sonra Gine'de Ticanilik boylarına gelenlerin sayısı artmış ve ülkenin çeşitli yerlerinde yeni okullar açıldılar. Gine'deki ilk Ticani okulları, çoğunluğu Müslüman olan köy ve şehirlerdeydi. Bu öğrenciler ister İslam şehirlerinde ister pagan şehirlerde olsun, Gine'ye geri döndüler ve yayıldılar. Bu şehirlerin İslami ilimlerde ustaları vardır ve ilim talebeleri onlara göç etmiştir.¹²⁵

3.4.3. Kadirilik

Kadiriye, Hicri 16. yüzyılda Abdülkadir el-Ceylanî tarafından kurulan Kadiriye mezhebi, en yaygın Sufî mezheplerinden biridir. Batı Afrika, 15. yüzyılda Sahra'nın batı yarısında bir vaha olan Touat'tan gelen göçmenler tarafından girilmiş ve velat şehrini yöntemlerinin ilk merkezi olarak alınmış ve ardından Mali'deki Tumbuktu'ya sığınmışlardır. Bugün Gine (Konakri) olarak adlandırılan bölge, Kadiriye grubunun örgütlenmesi için en önemli ve ana merkezlerden biri haline gelmiştir. Kankan, Timbo, Fouta Djallon ve Gambiya Nehir Havzası gibi şehirleri ve

¹²³ Ali Harâzim bin El-Arabî Barrâde, Cevahir el-Meâni ve Bülügü el-Amani fi Feyd seyyidî Abî el-Ebaâss el-Ticânî, 2. Baskı, Daru el-Kutub el-Arabi yay., Beyrut,1997, s. 122.

¹²⁴ Ali Harâzim bin El-Arabî Barrâde, a.g.e., ss.176.

¹²⁵ Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., ss. 263-266.

bölgeleri, halk arasında İslami etkinin kurulmasında ve vurgulanmasında önemli bir rol oynamaktadır.¹²⁶

Kadiri Tarikatının, Gine'deki Bukâî, Fouta toro'daki Fadillah, Muridiya ve Moritanya'daki Şerifi gibi Batı Sudan'da ortaya çıkan birkaç şubesi vardır ve bu şubelerin her birinin Batı Afrika'da etkisini sürdürmektedir. Gine bölgesine gelince, el-Bukâ'i şubesi kurucusu, 15. yüzyılın sonunda yaşayan ve davetini Sahra'nın batı kesiminde yaymak için çalışan Ahmet el-Bukâ'i'dir. Bukâ'nın gücü, en azından 1850 yılına kadar, Ticani tarafından ele geçirilinceye kadar sürdürmüştür. 17. yüzyılda, Bukâi yöntemine çağrışı Gine bölgesinde yaymak için çalışan Alfa İbrahim Sambik ortaya çıkardı ve daha sonra faaliyetlerini Fuota Toro'ya kadar genişletti.¹²⁷

Gine'deki en ünlü Kadiri tarikat Şeyhleri aşağıda belirtilmiştir:

- 1- Fanta Madi Al-Şerif.
- 2- Karakhba lakaplı ünlü bilgin Şeyh Hac Salem.
- 3- Şeyh Hac İbrahim Şerif.¹²⁸

Gine'deki Kadiri'nin en önemli faaliyetleri ve eğitim aşamaları:

Kadiri'nin en önemli faaliyetleri arasında, çeşitli aşamalarında eğitim ve eğitim müfredatı gelmektedir. Kadiri, İslam kültürünün Gine'de yayılmasına yardımcı olan akıllıca bir yaklaşımdır. Köylerde, kırsal alanlarda ve şehirlerde vakıftan itibaren eğitim tüm insanlar tarafından organize edilmiştir. Bu hücreler bugüne kadar varlığını sürdürmüş, Orta Gine'de, Arapça okumayan ve yazmayanları bulabileceğinizi söylüyoruz ve bu, Kadiri Şeyhlerinin ve eğitimin çabalarının bir sonucudur. Kadiri müfredatı, büyük işler yapan İmam İbrahim Barry gibi en yüksek İslami liderler de dâhil olmak üzere Gine toplumunu hazırlamıştır.¹²⁹

¹²⁶ Mohamed Fadilu Ali BARRY ve Saît İbrahima Karidiyye, a.g. e., ss. 43-44.

¹²⁷ Abdürrahman ZâKÎ, Tarih el-Devlt el-İslamiye el-Sudaniye bi Afrikiya el-Garbiye, el-Müessesetu el-Arabiye el-Hedîse yay., Kahire, 1961, s.111.

¹²⁸ Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., ss. 216-219.

¹²⁹ Thierno Souleymane BAH, Alakât el-Tâlimu el-İslamî Bimuessesât el-Hidme el-Medeniye fî Cumhuriyet Gineya (Fûta Calon) Sâbikan, Yüksek diploma Tezi(araştırması), Hartum, 1999, s.48.

Kadiri'nin üç kademeli eğitimi vardır; Ev aşaması, Üç yıl sürmektedir. Bilimsel döngü aşaması (*Douthal*), öğrencinin 6 ile 11 yaşları arasında başlar. Meclis (kursu) aşaması, 13-17 yaşından itibaren başlar. Yüksek eğitim aşamasında (*Almoudoh*) 18-23 yaşından itibaren başlar. Kadiriye döneminin ilk günlerinde çalışma sistemi İslami eğitimde tanınan geleneksel müfredata dayanmaktadır. Evde eğitim anlamına gelen (*Leygimbe*) ile başlar. Bu eğitimler başlamadan önce Cuma namazından sonra öğrencileri caminin avlusuna (*Karal Julirdeh*) getirirler ve ilk üzerine besmele (*Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla*) yazılır. Bu telkinden sonra, katılımcılar çocuklara bağışta bulunur ve katılımcılara yiyecek dağıtan bir hizmet komitesi olur ve yemekten sonra çocukların başarılı ve bereketli olması için dua ederler. Her çocuğa bir parça ballı ekmek (*Tchobal*) verilir. Çocukların Kuran'ı öğrenmeye başlama törenlerinde dağıtılan pirinç hamuru ve baldan yapılan bir ekmektir. Öğrencinin öğreniminin geleceğinde güzel günler geçirmesi için ve bu Gine toplumunda dinî bir gelenek olarak kabul edilir. Bu şekilde Gine'deki Kadiri eğitimi yaygınlaşmış ve her kesim için Kur'an öğrenmek zorunlu hale gelmiştir.¹³⁰ Kadiriye müntesipleri, çevresindeki tasavvuf tarikatları hakkında bilinenlerle yetinmemişler, kendilerini kitlelere yaklaştıran İslami daveti yaymak için farklı yöntemler izlemişlerdir.

Bir grup mutasavvıf, çeşitli şekillerde dinin ve toplumun âlimleri ve hizmetkârlarıydı. Onlarla yaşayan ya da tarihlerini okuyan herkes, onların paha biçilmez ölçeklerle ölçülmeyen muazzam çabalarını görmektedir. Antik Gine âlimlerinin çoğu, çeşitli kabileleri ve dilleri ile günümüze kadar, ölümsüz mirastan kalacak zengin edebiyat, kitap ve el yazmaları gibi birçok alanda izlerini bırakmışlardır ve bütün İslam ümmetinin menfaati için yapılmıştır. Örneğin, Bu alimler ve kendi el yazma kitapları aşağıda belirtilmiştir.

- 1- Şeyh Mohamed Said el-Selluvî el-Fullânî.¹³¹ (Bakınız Ek-14).
- 2- Şeyh Saâd bin İbrahim el-Dalenî el-Fûtû.¹³² (Bakınız Ek-15).

¹³⁰ Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., ss. 220-221.

¹³¹ Tuhfatu el-Ehbeb fi Şarhi Lâmiyet el-Tullâb. (Bakınız Ek-14).

¹³² Menjûmetu el-Fikhiyeh. (Bakınız Ek-15).

3- El Fakih Osman el-Sîlanî el-Celâvî el Fulanî.¹³³ (Bakınız Ek-16).

Eski günlerde Gine’de, Kur’an-ı Kerim’i yazan ve tefsirleri elle yazanların çoğu, ender olarak herhangi bir yer bulurlar, buldukları yerde Kur’an-ı Kerimi deri üzerine işleme yaparlar. (Bakınız EK-17). Bu durum İslam dinine olan ilgilerini ve topluma hizmet ettiklerini göstermektedir. Bunlara ek olarak, farklı yollardan tasavvuf âlimlerinin (Ticani ve Kadiri tarikatlar gibi) siyasetle ilgilenmedikleri, dinî ilimleri öğrenmek, öğretmek ve onları savunmakla meşgul oldukları bilinmektedir. Kadiri tarikatı kimseden yardım beklemez kendi aralarında ticaret, tarım, hayvancılık gibi meslekler yaparak geçimlerini sürdürmektedir.

3.4.4. Tebliğ Grubu

Tebliğ Cemaati, örgütlü bir gruptan ziyade bir vaaz ve rehberlik grubuna daha yakın olan İslami bir gruptur. İslam’ın faziletlerini ulaşabilen herkese ulaştırmak, zamanlarının bir kısmını daveti tebliğe ayırmaya mecbur kılmak ve onu partizan oluşumlardan, siyasi meselelerden uzaklaştırmak üzerine kuruludur. Üyeleri, camilerinde, evlerinde ve dükkânlarında Müslümanları çağırmak için dışarı çıkıp onlara karışmaya, vaaz ve ders vermeye ve onlarla birlikte yoldaş olmaya davet ederler.¹³⁴

Gine Cumhuriyeti’ndeki Tebliğ Cemaati’nin Tarihi: Tebliğ Cemaati Pakistan’dan Gine’ye 1982’de girmiştir. Bağımsızlıklarından sonra Gine Cumhuriyeti’nin ilk cumhurbaşkanı *Ahmed Sékou Touré*, sarayına çağırmış ve Gine’ye hangi amaçla geldiklerini sormuştur. Aralarından biri grubun konuşmacısı olarak cevap verir: Müslümanları ziyarete geldiklerini, birlikte oturup ideal dini, Gineli kardeşlerinin, hayatlarında nasıl gerçekleştireceklerini düşündüklerini belirttiler. Para vb. maddi gerekçelerle ne kendisinden ne de halkından hiçbir şey istemediklerini başkana açıkça ifade etmişlerdir. Başkan bu teklife şaşırılmış ve onları memnuniyetle karşılamış ve bu durum karşısında bu ülkede onların rahat bir şekilde yaşamaları

¹³³ Menjûme fî İlmi el-Hesab. (Bakınız Ek-16).

¹³⁴ Manî bin Hamâd el- Cühani, a.g.e., s.318.

konusunda gereken cevabı vermiştir. Sonra tüm ülkeye yayılmışlardır. O günden bugüne ne devletten ne de halktan zarar görmemişler.¹³⁵

Gine'deki Tebliğ Cemaati'nin en önemli faaliyetleri aşağıda sıralanmıştır:

1-Bugün Dava ve Tebliğ Cemaati olarak bilinen başkent Konakri şehrinde karargâhını kurdular. İnsanlar her yerden oraya öğrenme, öğretme, okullaşma vb. için gelirler. Bu merkezin Gine'de birden fazla şubesi vardır.

2- Cami ve merkezlerinde ders, vaaz ve rehberlik yapılmaktadır.

3-Gine'deki hareketini organize etmek için zaman zaman camilerinde toplantılar yapmaktadırlar.

4- Halka din tebliği için her haftanın bir günü yada üç günü bulunurlar. İmkânı olan âlimlerinin ve şeyhlerinin merkezlerinin bulunduğu Hindistan, Pakistan ve Bangladeş'e ziyaret ederler.

5- Gine'nin çeşitli yerlerinde kız ve erkek çocukların Kur'an-ı Kerim'i okumaları için "Bilim Evi" yurt ve okul tarzında yerler kurarlar.¹³⁶

Yukarıdakilere dayanarak, bu grubun üyeleri, siyasi çekişmelerden uzak olması nedeniyle Gine'deki en önemli dinî gruplardan biri olduğunu göstermişlerdir. Bu grubun ülkeye girmesinden bu yana Gine toplumunda İslami davet yolundaki en önemli başarıları ve avantajları arasında sayılmaktadır.

Bu nedenle Gine'deki Tebliğ Grubu, diğerlerine göre ılımlı bir yöntem olduğu için Gine toplumu nezdinde iyi bir üne sahip olmanın hazzıyla kabul gören dini gruplardan biri olarak kabul edilmiştir.

¹³⁵ Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., ss. 284-285.

¹³⁶ Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., ss.285-286.

3.4.5. İmamiye Şiiası

İmamı Şiiler, Ali'nin hilafeti miras almaya iki şeyh ve Osman'dan daha fazla hak sahibi olduğunu iddia eden Müslüman gruptur.¹³⁷ Onlar da farklı düşünce ve görüşlerinde Sünnilerin ve grubun karşıtı olan kesimler ve İslam dünyasını yaymak için çalışmaktadırlar.¹³⁸

Şiilerin Gine'ye Girişi: Şiiler, İslam'dan ayrılan ve İran İslam Cumhuriyeti'nde yerleşik dinî mezheplerden biridir. Gine'ye gelişi 1985'ten günümüze 2014'e kadar Sierra Leone Cumhuriyeti ve ayrıca başkent Gine'deki İran büyükelçiliğinde çalışan bazı Gineli çalışanlar aracılığıyla başlamıştır ve güçlü araçlara sahiptirler. Konakri şehri ve çevresindeki Gine şehirleri ve köylerinde Gine toplumunda İslam'a aykırı fikir ve inançlarını yayma yöntemleri ve bazı Gine halkı nezdinde resmî varlıklarını kanıtlamalarının nedeni olarak görülmektedir.¹³⁹

Gine'deki en önemli Şii faaliyetleri aşağıda belirtilmiştir.

- 1- Gine'nin başkenti Konakri'de en büyük İslami sağlık merkezinin inşaatını yapmışlardır.
- 2- Öğretmenlere ve imamlarına yönelik eğitim kursları düzenlenmiş ve o kurslar denetlenmiştir.
- 3- Gine'deki Şii medresesinde okuyanları, Tahran'a göndererek oradaki okullarda hükûmet aracılığıyla burs sağlanması.
- 4- Başkent Konakri ve diğer ülke içindeki *Beyla*, *Gekedou* ve diğerlerinden de dâhil olmak üzere ilk, orta ve lise dereceli okulların inşası.
- 5- İran büyükelçiliğinde ve okullarda tercüme edilen Şii kitaplarının dağıtımı.

¹³⁷ Manîf bin Hamâd el- Cühani, a.g.e., s.51.

¹³⁸ <https://dawa.center/religion/12> 22/09/2021.

¹³⁹ Saka Davud SUMAVORO, el-Cemû beyna el-Deêvetu İla-Allah ve Telep el-Rijk_ Dirase tâasiliye ve tatbîkiye alâ eyniyet mina el-Duâat fi Gineya, Dotorâ Tezi, Riyad, 1425/ 2004, s.649.

6- Ehl-i Beyt Okulu'nda bilimsel konferans ve Sempozyumların düzenlenmesine özen gösterilmesi.

7- Bazı vaiz ve takipçilerine Tahran'ı ziyaret etmeleri için seyahat biletleri sağlamak.¹⁴⁰

Gine Konakri'deki İslami çağrı üzerindeki kötü etkilerine gelince, bunlardan en önemlileri şunlardır:

1- Bazı Şii Sempatizanların Gine toplumuna savundukları fikirleri dağıtmak için çaba sarf ediyorlar.

2- Belirli bir ücret karşılığında seçilmiş öğrenci ve vaizlere para vererek kendi fikirlerini yayma konusunda teşvik etmektedirler.

3- Halkı İslam dininden uzaklaştırmak için bir çok yola başvurmaktadırlar.¹⁴¹

3.4.6. Selefi Hareketleri

Gine'de Selefi Cemaati'nin İslami çağrının en önemli çağdaş hareketlerinden birisidir, ilk kez Şeyh Mafi Kaba, tarafından üstlenilen harekettir. Mafi Kaba lakaplı saygıdeğer bilgin *Şeyh Ousman bin Aboubakr Kaba*, 1908'de *Beyla* ilçesindeki *Masadu* şehrinde Müslüman bir anne babadan dünyaya geldi. Bu Şeyh, tüm bu bölgedeki (Yukarı Gine) Selefi hareketinin kurucusu olarak kabul edilmiştir. Tasavvuf tarikatlarının âlimlerini yenmeyi başardığı için, tevhit doktrinini ikrar etmek ve halkın önünde savunucu olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁴²

Gine'deki Selefiler, ülkede kabul edilen ve Gine'deki Diyanet İşleri Genel Sekreterliği tarafından uygulanan orijinal mezhep olduğu için İmam Malik'in mezhebine aittir. Ancak Suudi Arabistan'daki İslam üniversitelerinin mezunlarının

¹⁴⁰ Takrir meydânî kâs bi İttihat ulama el-Muslimin tahta işraf lucnat tagsı el-Hagâig bi Meclis el-Umanâa, a.g.e., s277.

¹⁴¹ Mohammed el-Hafiz SOW, el-Devatu el-Selefiye ve Eseruha fi el-Muslimin fi Gineya, Yay. y, Konakri, y. y., s.28.

¹⁴² Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., s.295.

çoğu İmam Ahmed b. Hanbel mezhebinden etkilenmiş ve bir kısmı da onun mezhebine geçmiştir.

Selefi Cemaati'nin çağrısı, 1979 yılında Gine'nin başkenti Konakri şehrinde *Şeyh Muhammed Tefsir Barryy* başkanlığındaki Senegalli kardeşler *Hac Ahmed*'in ellerinde başlamıştır. 1986'da Gine'de ilk İslami misyoner derneği (Nesrü el-İslam Derneği) kurdular. Gine ormanı (N'zerekore) şehrinde: Selefi Cemaati'nin grubuna yapılan Selefi çağrısı, 1990'da *Şeyh Muhammed Sanba Ebu Bekir Diallo* tarafından başladı, altı yıl içinde akideyi öğretmeye başlamış ve öğretmeye devam etmiştir.¹⁴³

Gine'deki Selefi grubun ve Şii reddiyecilerin yöntemlerine direnmeye çalışmışlar. Gine'deki Sünnilerin inançlarını Gine halkı arasında yaymak için Şii yöntemlerine karşı çıkma çabaları sonuç vermiştir. Bu çabalardan bazıları aşağıda belirtilmiştir:

1- Gine'nin çoğu bölgesine dağılmış hukuk fakülteleri, okullar ve eğitim merkezleri aracılığıyla dini yaymak.

2- Selefi Cemaati'nin düşüncelerini, başta Gineliler olmak üzere İslam toplumlarında Selefiler akidesinin yaklaşımını netleştirmek için camilerde ve toplum alanlarında yapılan derslerle açıklamak.

3- Gine genelinde belirli durumlar için zaman zaman düzenlenen bilimsel oturumlar düzenlemek.

4- Rafideh (Şii) tehlikesini gösteren ve Selefiler doktrinini netleştiren basılı, işitsel ve görsel medya materyalleri yayınlamak.

---

¹⁴³ Terno Mahmud CALLÔ, a.g.e., s.302.

5- *Radyo Boner* gibi vaizlerin ve medya profesyonellerinin yapması gereken bir görev olan İslami kavramları ve farkındalığı düzeltmek için İslami kanallar oluşturmak.¹⁴⁴

Aynı şekilde Selefi Cemaati'nin taraftarları da namaz, oruç, zekât ve hac gibi ibadetlerle ilgili içsel yenilikleri ve hurafeleri açıklamak ve bunların doğru özelliklerini açıklamak için büyük çaba sarf etmişlerdir. Gine Ulusal İslam Birliği, İslami meseleleri organize etmede aktif bir role sahiptir; Gine'deki bu savunuculuk, vaizlerin başarısına yol açar.¹⁴⁵

3.5. Gine'de Hristiyanlık Hareketleri

Hristiyanlığın bireyler şeklinde Gine'ye girişi 1815'te başlamıştır. 1827'de "*Renee Cabel*" adlı bir Fransız Hristiyan maceracının İslam kılığında Gine'ye girmesiyle başlamıştır.¹⁴⁶ Hristiyan hareketi, Gine'nin de bir parçası olduğu Batı Afrika'da, sömürge ordularının bu ülkelere girmesiyle geniş çapta misyonerler 1887'den günümüze kadar Gine'ye akın etmeye devam etmektedirler.¹⁴⁷

Hristiyanlaştırma, insanlığın dinini Hristiyanlığa dönüştürmek için elinden geleni yapan dinî, siyasi, sömürgeci bir harekettir.

Hristiyanlaştırma kelimesi, Allah'ın Peygamberi İsa'yı yalanlayan Yahudilerin aksine, Hristiyanlar yani Hz. İsa'nın destekçileri olan Hristiyanlar kelimesinden gelmektedir. Ondan Cenabı-ı Hakk'ın: "*İsâ onlardaki inkârcılığı sezince, "Allah'a giden yolda bana yardımcı olacaklar kimlerdir?" diye sordu. Havâriler cevap verdiler: "Biz Allah için yardımcılarız; Allah'a inandık, şahit ol ki bizler Müslümanlarız."* (فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ)

¹⁴⁴ Mohammed Ali KABA, Vesâil el-Râfida ve Esalibihim litarvic mezhibihim fi Gineya Konakri ve Sübl el-Tesedii laha, Yüksek Lisans Tezi, Medina el-Munavvar, 1437/ 2016 , s.343.

¹⁴⁵ Saka Davud SUMAVORO, a. g. e., ss.523-524.

¹⁴⁶ Ahmed ŞİBLÎ, Mevsüatu el-Tarih el-İslami ve el-Hedêret el-İslamiye, 1. Baskı, Mektebetu el-Nehde el-Mısıriye yay., Kahire, 1972, ss.6/543-545.

¹⁴⁷ Mohammed Abdulkadir AHMED, El-Muslimuna fi Gineya, 1. Baskı, Matâbiî Sicill el-Arab yay., Kahire, 1986, s.206.

(. أَنْصَارُ اللَّهِ أَمَّنَّا بِاللَّهِ وَاشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ¹⁴⁸ “Şahit ol ki...” cümlesini Hz. İsa’ya hitaben bir teyit sözü veya yüce Allah’a niyazda bulunma ifadesi olarak anlamak mümkündür.

Gine’deki Hıristiyanlar, mezheplerinin çeşitliliği ile Katoliklerden, Protestanlardan (*Protestan*), Pentikostallerden (*Pentecostal*) ve Anglikanlardan (*Anglican*) , İslam’ın içine girdikten birkaç yüzyıl sonra onlarla birlikte işgalcilerin işbirliğiyle Gine’ye giren misyonerler ve keşişler aracılık etmişlerdir. Protestan Hıristiyanlık 1894’ten beri Gine’ye gelmiş, Katolik Hıristiyanlık da 16. yüzyılda Gine’ye gelmiştir. Misyonerler, bu ülkelerin hükûmetlerinin ve uluslararası Hıristiyan örgütlerinin desteğiyle bugüne kadar Avrupa ve yabancı ülkelere çeşitli isimler altında Gine’ye akın etmeye devam etmektedirler ve iyi bir ekonomik potansiyele sahiptirler.¹⁴⁹

Misyonerler çok sayıda Ginelî pagani Hıristiyanlığa dahil etmişlerdir. Gine’den gelen bu piskoposların en önde gelenlerinden biri, Gine’deki Kiliseler Konseyi’nin başkanı olan Piskopos Robert Sarah’dır. Bu konsey, Gine’deki farklı mezheplerin tüm Hıristiyan kiliselerini içeren bir şemsiyedir. Misyonerler de genel olarak birkaç Müslümanı Hıristiyanlaştırmada başarılı oldular.¹⁵⁰

Bu kişilerin İslam dininden ayrılma nedenlerinde açıkça görünen şey, onların imanlarının zayıf olması ve İslam dininin ruhlarında kuvvetli olmamasıdır. Ayrıca misyonerlerin yayma aracı olarak harcadıkları paranın bir kısmına sahip olma arzularıdır. Gine’deki Araştırmacıların dinlerin oranlarını tahmin etme konusundaki farklı hesaplarına göre, Hıristiyanların yüzdesi Gine’nin toplam nüfusunun %8, %4,3 ve %1,5’i arasında değişmektedir.¹⁵¹

Gine’deki Hıristiyanlaştırma hareketi, hedeflerine ulaşmak için çeşitli araçlar ve yöntemler geliştirmiştir. Bu yöntemlerden bazıları aşağıda belirtilmiştir:

¹⁴⁸ Âl-i İmrân Sûresi:52.

¹⁴⁹ Abdul Fettâh Mukallid el-Ganîmî, *Hereket el-Medü el-İslami fi Garb Afrikiya*, Mektebetu Nehde el-Şerk, yay., Kahire, y. y., ss.273-274.

¹⁵⁰ Saka Davud SUMAVORO, a. g. e., s. 508.

¹⁵¹ Abdul Fettâh Mukallid el-Ganîmî, a. g. e., s.274.

- *Kiliseler inşa etmek*: Gine'deki kilisenin tarihi, sömürge silahları arasında olması nedeniyle ülkenin yabancı işgaliyle bağlantılıdır. Bunun yerine, Hristiyanlar varlıklarını göstermek için olmadığı bölgelerde bazı kiliseler kurarlar.

- *Eğitim merkezlerinin kurulması*: Evangelistler, Gine'de rahiplerin mezuniyeti için ileri eğitim merkezleri kurmakla görevlidirler.

- *Medya*: Hristiyanlar, Gine'deki medyada büyük etkiye sahiptir. Ulusal radyo ve ücretsiz radyo istasyonlarında birçok müjdeleme programını denetler. Ayrıca Gine topluluğunu müjdelemek amacıyla broşürleri tercüme eder veya gazeteleri yerel dillerde okurlar.

- *Diplomatik kanallar*: Misyonerlik hareketi, çoğu Afrika ülkesinde olduğu gibi Gine'de de amaçlarına ulaşmak için diplomatik kurumlardan geçmektedir.¹⁵²

Gelişmelere göre misyonerlerin Hristiyanlığı yaymak için insanların ihtiyaçlarıyla meşgul oldukları ve onları teselli ettikleri aşıkardır. Örneğin hastaların acılarını sömürmek gibi, Hristiyanlığa girmeleri karşılığında onlara ilaç verdikleri; Belki de sömürgeciliğin misyonerlik planlarında onlara yardımda önemli bir rol oynaması gibi, barış bayrağı adına kapılarını açmak için iç savaş ve çekişmeyi tetiklemeye yönelik faaliyetlerde bulunmuşlardır.

Gine toplumunun İslamî dini yapısını Hristiyan dinine çevirerek dini kültürü değiştirmek için çabalarına rağmen başarısız kaldıklarını söylenebilir. Gine'nin sosyal yapısında dini inançlar ile sosyal hayat arasındaki karşılıklı ilişki canlılığını gözde devam etmektedir. Gine'de Müslümanlarla gayrimüslimler arasında bir sorun olmadığını belirtmekte fayda vardır. Bütün dini inançların barış içinde bir arada yaşamaları, yan yana yaşamaları ve aralarında eşit haklar bulunmasıdır. Her biri diğerine saldırmadan barışçıl bir şekilde dinini ve inancını çağırılmaktadır.

¹⁵² Mohamed Fadilu Ali BARRY ve Saîd İbrahima Karidiyye, a. g. e., ss.179-180.

3.6. Gine’de Dinî eğitimi ve Öğretimin Tarihi

3.6.1. Sömürge Döneminde Din Eğitiminin Durumu

Din eğitimi, sömürgecilikten önce tüm ülkeye yayılmıştır. Batılı sömürgeci Gine’yi işgal ettiğinde, kültürünün yayılmasında başta İslam dininin eğitimi olmak üzere bazı engellerle karşılaşmıştır. Öğretilerini Müslümanların zihnine yerleştirirken, Müslümanlar yabancı sömürgecinin karşısında durmuştur.

Boké bölgesinde, kralları Nalu kabilesinden *Dina Salifou* liderliğindeki direnişle karşılaştı ve halkına İslam kültürü ve ilkelerini öğretmek ve eğitmek için geri dönüş yaptı. Engeller arasında, Müslüman anne babalar, Hıristiyan eğitime düşmanca bir tavır takındılar, İslam dinini benimsediler ve çocuklarının Hıristiyan eğitime kaydolmalarına karşı çıktılar. Bu da onları hedeflerine ulaşmak için yerel yetkililere hediye ve para sunmaya yöneltti. Bu durum onlarla birlikte 20. yüzyılın başlarına kadar devam etmiştir.¹⁵³

Göz ardı edilmemesi gereken önemli bir nokta da, sömürgeciliğin belirli sınırlar içinde siyasi ve kültürel kontrolüne rağmen Müslümanların özel eğitim, kişisel statü, dinî ritüeller gibi özel konularına müdahale edememiş olmasıdır. Dolayısıyla, İslam dininin öğretimi, sömürge saldırıları ve sömürgecilik tarafından durdurulursa, din eğitime yönelik psikolojik ve entelektüel savaşa rağmen, Müslümanların İslami din eğitime olan bağlılığını ve ilgisini sınırlayamaz.¹⁵⁴

3.6.2. Gine'de Ulusal Yönetim Altında Din Eğitimi Sistemi

Gine’nin 60 yıllık işgalinden sonra, her iki cinsiyetten öğrencilerin sadece %8’inin normal dinî okullara kayıtlı olduğunu belirtmekte fayda vardır. Bu sayı, rejimin sömürge yönetimlerinde çalışan yardımcılarının ihtiyacını karşılamaktadır.

¹⁵³ Mohammed Abdulkadir AHMED, a. g. e., s. 95.

¹⁵⁴ Amru GANAMÍ, *Tatavvür el-Taâlim el-İslami fi Burkina Faso, Merkez el-Bühüs ve el-Tercüme yay.*, Hartum,1993, s.1993.

Sömürgecilik altında eğitim, yabancı güce hizmet etmek için eğitilmiş genç ajanlar yetiştirmeyi amaçlamıştır.¹⁵⁵

Ülkenin bağımsız olmadan 1969 yılına kadar yaşadığı koşulları gördükten sonra, vatandaşların yabancılar arasında alıp vermeye dayalı eğitimin ilk olgularından biri olarak kabul edilmiştir. Tüm bu sorunlarla Fransa'nın karşılaştığı zorluklar, yeni hükûmetin mevcut ve nasıl eğitileceği, din eğitimi konusunda en ufak bir fikri olmaması, o kritik koşullarda bağımsızlık liderlerinin hafızasında yer etmiştir. Bu nedenle, Fransızları kovmak için toplumun tüm sınıfları ve katmanları birleşmiştir. Sömürgecilik karşıtı seçim kampanyaları sırasında *Ahmed Sékou Touré* ve *Saifullah Diallo* birlikte ülke içinde gezerek, Arap İslam okullarının hocalarından *Hac Ahmed Tejan Sall* hoca gibi bir çok isimle birlikte oldular. 1945'ten beri Fouta Djallo'nun merkezindeki Mamou şehrinde, insanlara din ve vatan adına hitap etmekte ve Orta Gine'de Labé'de ve yine Aşağı Gine'de Kendia'da olmak üzere birçok dini ve siyasi toplantıda onları ikna etme çabasındalardı.¹⁵⁶

1969-1976 yılları arasında, eski Cumhurbaşkanı *Sékou Touré* ve hükûmeti Gine'nin kültürel bir geriliğe düşmesine neden olmuştur. Öte yandan, devleti yönetenler din eğitimi yasaklamıştır. Bu dönemde Gine Hükûmeti Arapça eğitimi ve okullarını kapatmıştır, Fakat bir süre sonra hükûmet yaptığı hatayı anlayınca Gine ile bir kaç Arap ülkeleri ve kurumları arasında resmî ve hükûmet düzeyinde karşılıklı ziyaretlerde bulunmuş ve dini okulları tekrardan eğitime açmıştır. 1975 yılında Arap üniversitelerinin mezunları burada kendini göstermeye başlamış ve *Hacı Abdullah Teli Diallo*, devletinde izni ile Arapça ve dini bir okul kurmuştur. Şeyh *Mohammed Fadiga*, Gine'de öğretmen ve yönetici olan, bir çok okul ve dini eğitim yerlerinin açılmasına katkıda bulunan ve en büyük Gine okullarından birini kurmuştur. Arapça ve dinî eğitiminde devlet okulları ve personelleri bulunmaktadır.¹⁵⁷

¹⁵⁵ Mohammed el –Emin Musa DUKURE, *Mnhac Tefsir el-Kur'an Kerim fi Garb Afrikiya_Gineya Namüjajan* (Gine örneği) Dotora Tezi, Miknas, 2013, s.139.

¹⁵⁶ Mohammed Abdulkadir AHMED, a. g. e., s. 92.

¹⁵⁷ Thierno Souleymane BAH, a. g. e., ss. 49-51.

3.6.3. Gine’de Dinin Yayılmasında Müslüman Kabile Âlimlerinin Rolü

Burada Müslüman kabileler dediğimizde Müslüman Gine kabileleri arasında en ünlü ve yaygın olan kabilelerden bahsetmekteyiz. (Foulbeh, Mandinko, Susu veya Bagafore).

Birincisi; Foulbeh kabilesinden bilginlerin rolü, bu kabilenin kökeni ve konumu Orta Gine’de olup doğudan batıya tüm ülkeye yayılmıştır. Orta Gine bölgesinde dinine ve halkına hizmet etmede önemli bir geçmişi vardır, Yukarı Gine’de olduğu gibi İslami dini köyler ve pagan köyleri olarak ayrılmamıştır, ancak hepsi İslam’a ev sahipliği yapmaktadır. İçindeki kutsal şehir Fougumba’dır ve camisinde imama (*imam veya emir*) biat etmek ya da söz vermek âdettir. İslam’da o ülkenin prensleri. *Timbo, Labé, Fougumba, Dentay, Kolanvi* ve diğerleri. Dinî bilimler okulları, tanınmış din eğitimi ve Kuran dersleri merkezleri ve yorumlayıcı konseyleri vardır. İslam dini ayrıca Gine’nin güneybatı taraflarına kadar uzanmıştır ve orada yayılmasının nedenleri arasında *Soninke, Torodo, Dioula ve Jakanke* gibi kuzey kabilelerinin fetihleri öncülük etmiştir. Kabilelerin birbirine karışması, İslam dininin ve davetin hızla yayılmasına sebep olmuş, böylece Gine kıyılarında hiçbir yer kalmamıştır.¹⁵⁸

İkincisi; Mandinko, ülkenin doğusunda Yukarı Gine’de bulunan ve Gine’ye yayılmış bir kabiledir. Bunlardan İmam Samori Touré, 19. yüzyılda ortaya çıkmış ve Nijer’in yukarı havzası ve Kankan şehri çevresindeki kolları tarafından güçlü bir krallık kurmayı başarmış, Kankan şehrini ele geçirmiş ve Bisando’yu başkent yapmıştır. Ayrıca Fransızların batı kıyılarından iç kesimlere doğru ilerlemesini engellemiş ve Fransız Hıristiyan eğitiminin önünde durmuştur. 19. yüzyılın başlarında, Gine’de *Samori Touré*’nin ellerinde, Nijer Nehri’nin yukarı havzasında İslam dinini ve vaazı yaymak için aktif bir hareket ortaya çıkmıştır.¹⁵⁹ Her Müslüman Gine kabilesi,

¹⁵⁸ Mohammed el –Emin Musa DUKURE, a. g. e., ss. 153-154.

¹⁵⁹ Abdürrahman ZâKÎ, a. g. e., s.39.

yaşadıkları bölgede İslam'ın yayılmasında ve öğretilmesinde önemli bir rol oynamıştır.¹⁶⁰

Üçüncüsü: El-Bağfuri (Susu) kabilesinin rolü, İslam dinini kolaylıkla kabul eden ve içlerindeki insanlar hala putperest olmasına rağmen ona hizmet eden en güçlü kabilelerden birisidir. Bombay bölgesinde tamamen İslami olup, kökeni *Touré* olarak adlandırılan *Cissé*, *Dramé* ve *Soninke*'den gelmektedir. Dini Gine'nin komşu ülkeleri arasında yaymak ve öğretmekle meşgul oldukları için İslam'a sıkı sıkıya bağlanmışlardır.¹⁶¹

3.7. Kur'an Öğretimi

3.7.1. Kur'an Kursları Kavramı, Önemi ve Hedefi

Kur'an kursları kavramı: Fıkıh, hadis, tevhit ve diğerleri gibi dinî ilimlere ek olarak, âlimlerin ve ezbercilerin (genç ve yaşlı) insanlara ezber, okuma ve yorumlama ile Kur'an-ı Kerim öğretmek için oturdukları yerlerdir. Allah'ın evinde veya herhangi bir yerde temiz ve hoş olan alanlarda Kur'an-ı Kerim'in belli bir süre öğretilmesidir.

Gine'de Kur'an-ı Kerim'in öğretilmesinin amaçları ve önemi ise kısaca şöyle özetlenebilir:

1- İnsanı söz, bilgi, uygulama ve davranış olarak Yüce Allah'ın Kitabına bağlamak.

2- Diğer toplumların her alanda örnek almayı hayal edebilecekleri, ahlak ve inanç bakımından temiz bir İslam toplumu inşa etmek.

3- Müslüman bireyi, vicdanını imanla eğiterek, Allah'a ve Resul'üne tâbi davranışa hazır hale getirmek.

¹⁶⁰ Loşrub Sitodard, Hâdir el-Âlam el-İslami Mina el-Dâva ve el-Difaâ, Dar el-Alneşr yay., el-Kahire,1971, s.45.

¹⁶¹ Mohammed el -Emin Musa DUKURE, a. g. e., ss. 155-156.

4- Ginelilere dine hizmet temelinde Arapça okuma-yazma öğretmek, birey ve toplumla barış içinde yaşamalarını sağlamak amacıyla dinî düşünceyi derinleştirirken İslami eğitimle yaşayan bir toplum oluşturmak.

5 - Öğrencinin ayetleri ve sureleri anlayabilmesi için harfleri ve hareketleri kontrol etme alıştırmaları yapmak; Kur'an'ın veya bir kısmının ezberlenmesi, bir yandan dinin bir gereği olarak kabul edilir.

6 - Kuran'ın ardından İslam ve sosyal bilimleri öğretmek. Öğrenenin yüksek enstitülerde, okuma enstitülerinde veya İslami üniversitelerde din eğitimine devam etmesini sağlamak.

7 - Öğrencileri hayat yolculuğunda başarıya ulaştırmak.¹⁶²

8- Kur'an dairesi ve camiinin temizliğini sağlamak. Kur'an çevreleri ve kursları içindeki ve dışındaki öğretmenler, meslektaşları ile görgü kurallarına bağlılık ve öğrencinin davranışlarında Kur'an'ın öğretilerine uymak.¹⁶³

3.7.2. Gine Toplumunda Kur'an Kurslarının Özellikleri

Gine'de Kur'an çevreleri, diğer eğitim yöntemlerinde bulunmayan özelliklerle ayırt edilirler, çünkü Kur'an-ı Kerim'in rolü sadece Kur'an'ı ezberlemekle sınırlı değildir. Aşağıda da özellikleri açıkça belirtilmiştir.

1- Bilimsel veya eğitsel özellik: Kur'an çevrelerinde Kur'an'ı öğretmek ve ezberlemek temel görevdir. Alfabe ve dinî ilimlerin öğretilmesi konusu eğitim avantajının bir devamı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum, Şeyh hocaların rehberliğinde ve gözetiminde tablet, kalem ve Kuran ile yapılır.

2- Hafızlık özellik: Kur'an çevrelerinde İslami eğitim, gençlerin görev yapmayı öğrendikleri davranış bilimi olarak adlandırılan eylem, ilke ve din ahlakından

¹⁶² Mohammed el –Emin Musa DUKURE, a. g. e., ss. 272-275.

¹⁶³ İbrahim Mohamed Gazali DİABY, EL- Cühüd el-Terbaviye fi halakat tehfiz el-Kur'an Kerim bi Medinet Konakri Asimatu Gineya, Yüksek Lisans Tezi, Medina el-Munavvara, 2016, s.36.

kaynaklanmaktadır. Öğrencilerini ekip çalışması içinde yetiştirerek anne-baba, yaşlı, çocuk, komşu ve akraba hakları, Kuran çevreleri gibi diğer insanlarla nasıl başa çıkılacağını öğretmektir. Ders çalışma ve dinlenme döneminde grup ve etkinliklerde farz namazları kılmak gibi, iyi yönetim ve iş kalitesini düzenli bir şekilde hissettirmektedirler.

3-Sosyal özellik: Kur'an okullarının kökeni, bir üniversite ya da bölge halkından veya dışarıdan okumak isteyen herkese açık bir yer olmasıdır. Bu nedenle, bazı Hafızlık okulları, en büyük çocuk yüzdesi olsa bile, baba, oğul, yaşlı adam, genç adam Gine toplumundaki tüm farklı grupları bulacaksınız. Bunun nedeni, farklı etnik ve kabile grupları arasındaki sosyal ilişkileri düzeltme ve destekleme fırsatı sunmasıdır. Böylece kabile grupları arasındaki izolasyonu, aralarındaki ortak payı olan İslam aracılığıyla etkileşimi doğru kırmadır.¹⁶⁴

3.7.3. Kur'an Okullarında Kullanılan Yöntemler ve Araçlar

Teknik bir idari kurum olarak çalışma rolünü tam olarak yerine getirebilmesi için kendisine verilen görevleri yapmak için yardımcı olacak araçlara sahip olunması gerekmektedir ve Gine'deki Kuran okulları ve merkezleri buna bağlı kalmıştır.

Öğretimde kullanılan yöntem ezberleme yöntemidir. Öğretmen veya yetişkin öğrencilerinden biri ayeti okur ve öğrenci arkasından tekrarlar, sonra öğrenci kendisi için planlanan dersi öğretmeniyle birkaç kez okur, sonra dairedeki yerine oturur ve dersin sonuna kadar tekrar eder. Çalışma için belirtilen süre, öğrenme süreleri sabah vaktinden sonra yaklaşık dokuz kadardır. Daha sonra kahvaltı yapılır, öğleden sonra da ikindi namazına kadar ders çalışmak için buluşurlar ; ikindi namazından sonra gün batımından yaklaşık bir saat öncesine kadar; Sonra güneş battıktan sonra bir ateşin etrafına veya aydınlık bir yerde toplanırlar ve her biri günlük dersi okumak için kendi notunu tutar. Kur'an okulları günleri haftada beş gündür. Cumartesiden Cumaya öğleden sonra dersler devam eder ; Kur'an kursu okuyan Öğrenciler için Yılda Büyük tatiller vardır ; Öğrenciler ailelerinin yanına dönerler ve yaklaşık bir iki ay vakit

¹⁶⁴ Mohammed el-Emin Musa DUKURE, a. g. e., ss. 276-277.

geçirirler, sonra tekrar Kuran kursuna dönerler. Bu Kur'an kurslarında kullanılan aletler, ayetlerin yazılı olduğu ahşap levhalar ve Mushaflardır.¹⁶⁵

Son zamanlarda, 1990'dan sonra Kur'an'ın öğrenilmesi ve öğretilmesinde kullanılan yöntem gelince, Bazen grup bazen de bireysel olarak günlük ders alır, öğrenciler seviyelere ayrılır, on ile on beş arasında gruplanır, bir talimat verir ve grup okumalarını dinler; Sonra öğretmen her biri ile baş başa kalır ve onu dinler ve okumayı düzeltir. Öğretmenin Kuran öğrenmede daha üst seviyeye ulaşmış seçkin öğrencilerle baş başa daha çok zaman geçirir. Onlara yeni dersi öğretir ve her biri için, yeni dersi okumadan önce ertesi gün dinleyebilmesi için ezberlenen eskilerden bir düzeltme sayısı belirler. Öğrencinin okuma seviyesi düşükse ve devam edemiyorsa, ustalık derecesine kadar harf ve kelime öğrenmekten başlayarak ayetleri öğrenmeye devam eder. Tecvit öğrenmede kullanılan yöntem aynı zamanda temel olan ve ayrı bir bilim olarak öğrenilen kıraat sırasında, *İmam Jamzuri'nin çocuk şaheserleri ve İbnü'l-Cezeri'nin Girişi* gibi bazı Tecvit kitaplarına dayanan sözlü telkindir. Bazı merkezler Tecvit'i Arapça öğretirken, diğerleri yerel Gine dilinde öğretmektedir. Rivayetlere ve okumalara gelince, *Hafs'ın Asım'dan rivayet ettiği rivayetin yaygın olduğu ve genel olarak tedavülde olduğu bilinmektedir.* Bu öğrencilerin iki rivayette (*Hafs ve Verşh*) ya da en azından *Hafs'ın anlatımında ustalaştığı sık sık belirtilir.*

Somut olarak denilebilir ki, geçmişte Orta Gine ve Yukarı Gine'nin bazı bölgelerine yayıldıktan sonra bu Kur'an merkezindeki kıraatleri öğrenmek neredeyse yok gibidir, ancak sömürgecilik bu bilimin o bölgelerde yok olmasında olumsuz rol oynamıştır. Şimdi bu bilim (*kıraat bilimi / okuma bilimi*) Gine'de yeniden ortaya çıkmaya başlamıştır. Özellikle de Uluslararası Kur'an-ı Kerim Ezberleme Komisyonu tarafından kurulan Al İhsan Enstitüsü'nün kurulması gibi.¹⁶⁶

Gine'de Kur'an eğitiminin görevini yerine getirmek için kullanılan temel araçlar aşağıda kısaca belirtilmiştir.

¹⁶⁵ İbrahim Mohamed Gazali DİABY, a. g. e., ss. 65-66.

¹⁶⁶ İbrahim Mohamed Gazali DİABY, a. g. e., ss. 70 -71.

1- Tahta kalas (ahşap levhası): Yaklaşık on santim uzunluğunda ve beş santim genişliğinde yuvarlak bir ağaç parçasıdır. Onlara Şeyh hocadan günlük aldıkları dersleri yazarlar ve tamamen ezberledikten sonra onları silmezler. Birkaç gün veya en az bir hafta sonra, eğer öğrenci eski korunmuş olanı incelemek isterse, Kur'an'ı kullanır ve ondan birkaç kâğıt alır, gözden geçirir ve incelemeden sonra bunları koyar sonrasında orijinal yerlerine yerleştirir.

2- Mürekkep: Ağaç yapraklarından veya ağaç özsuyundan yapılır. Birkaç gün saklarlar, sonra sıcak suyla karıştırıp süzgeçten geçirirler ve Kur'an'dan öğrendiklerini tablete ya da Kur'an'a yazmak için kullanırlar.

3- Kalem: Gine'deki Kur'an okulları Genellikle ahşap levhasında yazmak için kullanır, Bu kalem, kamıştan yapılmıştır.¹⁶⁷ (Bakınız EK-18).

3.7.4. Gine'deki Kur'an Okullarının Oranı

İstatistiksel çalışmalarda okul ve merkezler hakkında doğru bilgi vermek anlamına geldiğinden burada gerekli bilgiler üzerinde durabiliriz. Gine'deki Kur'an okulları, öğrenci sayısı doğal bölgeleri belirtilmiştir. (Aşağı Gine, Orta Gine, Yukarı Gine ve Orman Gine).¹⁶⁸

Bu amaçla aşağıdaki gibi açıklayıcı bir tablo hazırlanmıştır :

Table 4: 1986-2008 yılları Gine'deki toplam Kur'an okulları sayısı

N°	Bölgeler	Kur'an okulları sayısı	Öğrenci sayısı
1	Asağı Gine	42	3015
2	Orta Gine	24	1421
3	Yukarı Gine	5	325
4	Orman Gine	7	1041
Toplam		78	5847

Kaynak: Mohammad el –Emin Musa DUKURE, a. g. e., ss. 278-283.

Yukarıdakilere dayanarak, bu Kur'an daireleri, merkezleri ve kurslarının özellikle Kur'an öğretmekle ilgilenen bazı vatandaşlar için nitelikli olduğunu burada

¹⁶⁷ Mohammed el –Emin Musa DUKURE, a. g. e.s. 293.

¹⁶⁸ Mohammed el –Emin Musa DUKURE, a. g. e., ss. 278-283.

belirtmekte fayda vardır. Gine hükûmetiyle ne harcamada ne de iç işlerini yönetmede hiçbir bağlantısı veya ilişkisi yoktur; Ancak bu merkezlerin öğrencileri, devletin her yıl Ramazan ayında düzenlediği etkinliklere ve dönemsel olarak Kur'an yarışmalarına katılmaktadır.

Öte yandan, yukarıdaki tablodan yola çıkarak bu Kur'an hadis çevrelerinin ve merkezlerinin kuruluş ve tescillerinin resmî olarak başlangıcının 1990 yılından günümüze kadar olduğunu; Ek olarak, 1989'dan önce Gine'nin her yerinde geleneksel olarak Kuran konseyleri ve okulları olduğunu unutmamalıyız.

SONUÇ

Dinî, sosyal ve kültürel konuları inceledikten sonra Gine'deki sosyal ve dinî hayat konusundaki bu çalışmanın ardından aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

En belirgin ve ulaşılan bulgulardan biri, Gine'nin Müslüman çoğunluğa sahip Batı Afrika ülkelerinden biri olduğu ve tarihsel çizgilere göre İslam'ı ilk benimseyen ülke olduğudur.

Coğrafi olarak Gine Cumhuriyeti'nin yüz ölçümü 245.857 km²'dir. Mineral ve doğal kaynakları (boksit, altın, demir ve alüminyum) nedeniyle Batı Afrika'nın en zengin ülkelerinden biri olarak kabul edilir. İklim ve coğrafi şartların zenginliği nedeniyle oldukça verimli topraklara sahiptir. Komşu ülkelere doğru akan birçok nehir nedeniyle Batı Afrika Havzası'nın su kulesi (château d'eau) olarak adlandırılmaktadır.

Araştırma, tarihsel olarak 1893-1958 yılları arasında Fransa'nın sömürgesi olan Gine Cumhuriyeti'nin, ekonomik ve politik yönlerden o zamandan bu güne kadar olumsuz etkilendiği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle Gine şu anda dünyanın en az gelişmiş ülkelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Sosyal, dinî ve kültürel açıdan bakıldığında, Gine toplumundaki din adamları ve diğer kanat önderleri kolonyalistlere ortak bir direnişte bulunmuştur. Kolonyalist etkiler Gine toplumu üzerinde istedikleri etkiye ulaşamamıştır. Ahmed Sékou Touré, Saifoullay Diallo, Louis Lansana Béavogui ve diğer liderleri gibi zamanın siyasi ve muhalefet önderler; Sömürgeciliğe "Hayır" diyerek Fransa'nın önünde özgürlük kazanmak için Gine halkıyla omuz omuza mücadele etmiştir.

Araştırma ayrıca Gine'de ailenin oluşumu, baba ve annelerin (ebeveynlerin) ailedeki rolü, eş seçimi ve evlilik gibi kültürel yapı gelenekleri ve sanatsal objeleri belirlemeye çalışılmıştır.

Ayrıca bu araştırmanın sonuçlarından yeni doğan bebeğe isim verme törenleri, kız ve erkek çocukların sünneti gibi Gine toplumunun günlük dinî hayatındaki gelenek ve görenekler hakkında çeşitli bilgilere ulaşılmış ve yer verilmiştir. Cuma namazı, cami imamının seçilmesi, iki bayram namazı (Ramazan - Kurban Bayramı) ve Hac gibi ibadetlerin gerçekleşme düzenleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmada da kaydedilen önemli sonuçlardan biri, Gine'nin dinî gruplar ve tarikatlar arasında ve hatta etnik kökenler, farklı dil, dinî veya entelektüel yönelimlere sahip kabileler arasında barış içinde bir arada yaşama konusunda ideal bir örnek olduğu görölmüştür. Afrika'daki savaşlar çoğu zaman dinî ve etnik çatışmalardan kaynaklandığı bilinmektedir. Ancak Gine, çeşitli mezhepsel ve ideolojik yönelimlerin çokluğuna ve çeşitliliğine rağmen, devlet, hak ve görevlerde birbirini tercih etmeden mezhepsel yönelimler ve dinî gruplar arasında eşitlikle tarafsız olabilmüştir. Bu, Gine'deki Diyanet İşleri Genel Sekreterliği ve Gine'deki İşlam Birliği'ne ve topluma yönelik, talimat ve uygun dinî hutbelerin hazırlanması açasından sağladıkları hizmetler sayesinde olduğu tespit edilmiştir. Bu, güvenliğin ve barış içinde bir arada yaşamanın korunmasını gerekliliği karşılıklı bağımlılığı ve sosyal dayanışmayı teşvik etmektedir.

Ayrıca, Diyanet İşleri Genel Sekreterliği tarafından benimsenen ve Gine toplumu için geğerli olan fikhî mezhebinin Maliki mezhep olduğu ve tüm dinî gruplara, Sufilere, Tebliğ Cemaati'ne ve Selefiliğe ait olduğu sonucuna varılmıştır. Tasavvufa gelince, İşlam dininin Gine'de yayılmasında liyakatli ve somut eserleri vardır. Bu nedenle Gine dinî hayatını tasavvuf etkisinden bahsetmeden çalışmak mümkün değildir. Çünkü tasavvuf Gine'ye dinî, sosyal ve davranışsal olarak hâkimdir. Ancak İşlam dininin Gine'ye girmesine yol açan ve katkıda bulunan araç ve yöntemlere geldiğimizde bunların tasavvuf, ticaret, vaizler ve yerel dillerde din öğretimi olduğu anlaşılmıştır.

Araştırma sırasında Gine'de din ve Kur'an eğitimi hayatının çok yaygın olduğu genç yaşlı herkese açık olduğu vurgulanmıştır. Kur'an okullarında amaç Kur'an-ı Kerim'i öğretmek ve ezberlemek, dinî ve sosyal konuları öğretmek olup, din ve Kur'an eğitimi için de belirli yöntemler bulunmaktadır.

Gine'de eğitim hayatında resmî işler için Fransızca esas dil iken dinî faaliyetlerde Arapça ve yer yer Fransızca kullanılmaktadır. Gine merkezli İşlam Enstitülerinin vermiş olduğu sertifikalar Arap ölkelerinde denklik verilmekte ve resmî işlerde kolaylık sağlamaktadır.

İşlam'ın Gine coğrafyasına yayılmasıyla birlikte Arapçada bölge halkları üzerinde etki göstermeye başlamıştır. Batı sömürgeciliği ile birlikte Fransızcanın da

resmî ve sosyal alanlardaki yansımaları asimilasyon düzeyine çıkmıştır. İki farklı dil arasında kalan Gine toplumu yerel dilleri varoluşsal sıkıntılar içine girmiştir. Yerel dillere Arapça ve Fransızcadan sözcükler eklenmeye hatta dil bilgisel farklılıklar görülmeye başlamıştır. Gine toplumu içerisinde dışarıdan gelen sömürgeci zihniyete karşı yerel değerlerin ön plana çıkması için çeşitli toplumsal tepkiler ortaya konmaya başlamıştır. Yerel dillerin yazılması için alfabe çalışmaları sık sık gündeme gelmektedir.

Sonuç olarak Gine'nin dini, sosyal, ekonomik ve siyasi hayatı hakkında verimli bilimsel veriler sunmaya çalışmıştır. Çalışma aracılığıyla, Gine Cumhuriyeti'nin birçok farklı kabile ve etnik kökene sahip Müslüman çoğunluğu oluşturan ve her kabilenin kendi yerel diline sahip olduğunu anlamıştır. Son olarak, Müslümanlar ve gayrimüslimler, eşit hak ve görevlere sahiptir. Gine ve Gine toplumu, din ve devlet olmak üzere iki parça ile tek bir çatı altında birleşmiştir.

Çalışma sonucunda Gine'nin birçok probleme sahip olduğu görülmüştür. Bu problemlere ve gelecek çalışmalara yönelik çeşitli öneriler getirilmiştir.

Örneğin;

- Yerel dillerin toplum içindeki görünürlüğüne yönelik örf, adet ve gelenekler dikkate alınarak yeniden yapılandırılabilir ve resmî bir görünüm kazandırılabilir. Yerel diller için geliştirilen alfabelerde yazım konusunda belirli standartlar oluşturulabilir.
- Yerel diller hakkında çeşitli yazılar kaleme alınabilir ve uluslararası sisteme dahil edilmek için çalışmalar yapılabilir.
- Dilin kimlik ve kültür olduğu konusunda hiçbir tartışma olmadığı bilinmektedir. Bir dil öldüğünde veya kaybolduğunda kültürü ve kimliği ile birlikte kaybolmaktadır. Bu nedenle eğitimde ve günlük yaşamda yerel dile dikkat edilmesi ve uygulanması öneriler arasındadır.

- Gine'deki dini hayattaki sorunlardan biri, bu dinin tam olarak anlaşılmadan ve öğrenilmeden nasıl uygulanacağıdır. Din anlayışının belirli standartlara göre şekillenmesi ve çarpık düşüncelerin Gine toplumunu parçalayabileceği öngörülmektedir. Bu duruma karşı toplumun dini hassasiyetler konusunda bilinçlendirilmesi önemlidir.
- Gineli bireylerin dini örgütlenmelere dahil olurken dikkat etmesi gereken hususlardan en önemlisi bu grupların resmî makamlarca onaylanmış olması ve geçmişlerinin temiz olmasıdır.
- Gineli bireyler küreselleşen dünyada bilgi kaynaklarının çeşitlenmiş olduğunun farkına varması gerekmektedir.
- Gineli bireylerin insan haklarına ve çeşitli uluslararası anlaşmalara önem vermesi bu amaçla Gine'nin modernleşme sürecinde önemli bir görev üstlendiğinin farkında olması oldukça önemlidir. Her Gineli bireyin faaliyetlerinde; şiddet ve zorluk değil, barış ve sosyal dayanışma çağrısı yapması gerekmektedir.

Bu çalışmada Gine'nin sosyal ve toplumsal zenginliğini koruyarak modern bir devlet olma yolunda önemli adımlar atacağı düşünülmektedir. Gine, antik çağlardan günümüze kadar kabile çeşitliliği ve dini grupların çokluğu ile dinini ve kültürünü koruyabilmiştir. Bu özelliği ideal bir örnek olarak yaşatılmalı ve tanıtılmalıdır.

Küreselleşme sonrasında Gine verimli toprakları ve genç nüfusu ile birlikte Batı Afrika'da önemli bir konuma gelmesi muhtemeldir. Bölge güvenliğinin sağlanması için komşu ülkeler ile çeşitli iş birlikleri ve ortak çalışma grupları sonucunda bölgesel bir güç olması muhtemeldir.

Bölgenin gelişmeye müsaitliği güvenilirlik ve sürdürülebilir için kritik öneme sahiptir. Dini, sosyal ve kültürel barışı sürdürmesi durumunda önemli merkezlerden biri olacaktır.

KAYNAKÇA

Abdul Fettâh Mukallid el-Ganîmî, **Hereket el-Medü el-İslami fi Garb Afrikiya**, Mektebetu Nehde el-Şerk, yay., Kahire, y. Y.,

Abdürrahman zâki, **Tarih el-Devlt el-İslamiye el-Sudaniye bi Afrikiya el-Garbiye**, el-Müessesetu el-Arabiye el-Hedîse yay., el-Kahire, 1961.

Adem DEMBA, (Îd-Al adhâ Fil'müctamâ Al-îfrîkî) Mecellet Kiraât, sayı: 26, 2015.

Ahmed ŞİBLÎ, **Mevsüatu el-Tarih el-İslami ve el-Hedêret el-İslamiye**,1. Baskı, Mektebetu el-Nehde el-Mısıriye yay., Kahire,1972.

Ali Harâzim bin El-Arabî Barrâde, **Cevahir el-Meâni ve Bülügü el-Amani fi Feyd seyidi Abî el-Ebaâss el-Ticânî** , 2. Baskı, Daru el-Kutub el- Arabi yay., Beyrut,1997.

Alpha Amadou Bano BARRY, (Étude situationnelle sur la famille en Guinée ‘‘2006’’), Classiques des sciences sociales yay., Québec, 2007.

Amru GANAMÎ, **Tatavvür el-Taâlim el-İslami fi Burkina Faso**, Merkez el-Bühüs ve el-Tercüme yay., Hartum,1993.

Asım Muhammed Hassan MUHAMMED, Adıyanet al-ttaklidiye fî garb Afrikiya- Kiraât Afrikiye macelleh sakafiye mütakassise fî şuûn al-kârat al-Afrikiye, sayı : 03, 2008.

Cihan DABAN, **Dekolonizasyon Süreci ve Sonrası AFRİKA**, 1.Baskı, Açılımkitap yay., İstanbul, 2017.

Coopération Belgique-France-Suisse, **Rapport de mission en République de Guinée 29 octobre-19 novembre 2011**, 1. Baskı, Yay. Y., Konakri, 2012.

Ebu Bekir Muhammed Ali SAKO, Binaâ menhec Dirâsi Litaâlim El-lugatu El-Arabiyatu (Meharet El-Kelam) Bîssffî El-ssânî El-ssânevî fî-l Medâris El-kuraniye Bîfüta Calon- Cumhuriyet Gineya, Doktora Tezi, Hartoum, 2020.

Elhadj Mamadou Aliou DIALLO, **Histoire politique et sociale de la Guinée de 1958 à 2015**, L'Harmattan yay, Paris, 2017.

Fédération nationale des ligues des droits de l'Homme, (Guinée-Conakry 1 an après le massacre du 28 septembre 2009 Nouveau Pouvoir, Espoir de Justice), Yay. Y, Konakri, 2009.

Groupment International Pour les droits des minorités, IRIN2011, CGRA OFPRA et ODM yay., yery. 2012.

Güncel Türk Dil Kurumu Sözlüğü, TDK s.1436-1437 url: <https://sozluk.gov.tr/>

Hubert DESCHAMPS, **Les Religions De l’afrique Noir**, 1. Baskı, Kahire : Ulusal Çeviri Merkezi Yay, 2011.

Human Rights Watch, (**Nous avons vécu dans l’obscurité**), Yay. Y, United States of America, 2011.

İbrahim Mohamed Gazali DIABY, EL- Cühüd el-Terbaviye fi halakat tehfiz el-Kur’an Kerim bi Medinet Konakri Asimatu Gineya, Yüksek Lisans Tezi, Medina el-Munavvara, 2016.

Joseph H. FICHTER, **Sosyoloji Nedir, Nilgün ÇELEBİ**, 4. Baskı, ANI yay., Ankara, 2019.

Loşrub Sitodard, **Hâdir el-Âlam el-İslami Mina el-Dâva ve el-Difaâ**, Dar el-Alneşr yay., Kahire,1971.

Mamdüh el-harbi, el-sûfîye ve tûrûkûha,<https://dawa.center/file/1697> (11/09/2021).

Mehdi SATÎ, **Muassesêt el-Taalîm el-İslamî fi el-Senegal**, Merkez el-İslamî el-Afriki- Şubet el-Buhus ve el-Neşr yay, Hartum, 1990.

Ministère de la Santé, (**Plan d’action National Bidgété de Planification Familiale 2019-2020 de Guinée**), Direction Nationale de la Santé Familiale et de la Nutrition yay., Konakri, 2018.

Ministère des Sports, de la Culture et du Patriine Historique, **La nouvelle politique culturelle de la République de Guinée**, L’Harmattan yay., Konakri, 2017.

Ministère du Plan, **Enquête Démographique et de Santé (EDS-MICS)**, 1. Baskı, Institut National de la Statistique -INS yay., Konakri, 2012.

Mohamed El-Amin Mohamed Sylla, <https://www.qiraatafrican.com/home/new/> 28.09.2020.

Mohamed Salihou CALLO, **El-fikhü ve El-fukahâ fi Gineya**, Akademia El-Arabia yay, Fas, 2021.

Mohamed ŞAKİR, **Al-Tarih al-islami’’garb afrikiya**, 2. Baskı, Beyrut: Al-maktabatu al- islami yay, 1997.

Mohammad el-Emin Musa DUKURE, Mn hac Tefsir el-Kur'an Kerim fi Garb Afrikiya_Gineya Namüjacan (Gine örneği) Dotora Tezi, Miknas, 2013.

Mohammed Abdulaziz El-Hawari, <https://www.qiraatafrican.com/> 28.09.2020.

Mohammed Abdulkadir AHMED, **El-Muslimuna fi Gineya**, 1. Baskı, Matâbîf Sicill el-Arab yay., Kahire, 1986.

Mohammed Ali KABA, Vesâail el-Râfida ve Esalibihim litarvic mezhibihim fi Gineya Konakri ve Sübl el-Tesedfi laha, Yüksek Lisans Tezi, Medina el-Munavvar, 1437/ 2016.

Mohammed el-Hafız SOW, **El-Devatu el-Selefiye ve Eseruha fi el-Muslimin fi Gineya**, Yay. Y, Konakri, y. Y.,

Mohammad İbn Nesir Al-ABÛDÎ, **Mîn Gîneya Bîsavo İlâ Gîneya Konakri Rihlet ve hadîs fi umür Al-Müslimûna**, 1. Baskı, Matâbî, Al-frazdek al-Ticeriyet yay., Riyed,1995.

Muhamed Fadilu Ali BARRY ve Saît İbrahim Karidiyye, **El-Muslimun fi Garb Afrikiya Tarih ve Hadâret**, 1. Baskı, Dârü el-Kutubu el-İlmiyye yay., Beyrut, 2007.

Muhammed Fadıl Ali BARÎ, **Saeed Ibrahim KREİDİEH, Al-Müslüm'ün fi Garb Afrikiya tarik ve hazarat**, 1. Baskı, Beyrut: Dar Al Kutup al-ilmîye yay, 2008.

Musa Umar KONATE, Al-islam va al-müslimün fi Gineya: el-vakî ve el-efâk, Dotora Tezi, Tetuan, 2007.

Musa Umar KONATE, Al-islam va al-müslimün fi Gineya: el-vakî ve el-efâk, Dotora Tezi, Tetuan, 2007.

Organisation des Nations Unies pour l'alimentation et l'agriculture. (**Profil de Pays – Guinée**), FAO, AQUASTAT yay., Rome, 2005.

Présidence de la République de Guinée, (Loi N° 001/ CNT/2012, Portant Statut Général Des Militaires), Yay. Y., Konakri, 2012.

R.G, (**Enquête Démographique et de Santé Guinée 1999**), Direction Nationale de la Statistique yay., Konakri, 2000.

R.G, **Promulguant la Constitution adoptée par le conseil national de la transition le 19 avril 2010**, CNTG yay., Konakri, 2010.

R.G, **Réformer l'armée Rapport Afrique N°164 – 23 Septembre, 2010**, Yay.y., Konakri, 2010.

R.G. Ministère de la défense nationale, (**Le code de conduite des forces de défense, decret N° D 289/ PRG/ SGG/ 2011**) yay.y., Konakri, 2014.

Regards croisés de journalistes, (a'universitaires et de défenseurs des droits humains, Méire Collective, une histoire plurielle des violences politique en Guinée), Graphius Group – Gand yay., Belgique, 2018.

République de Guinée, (Rapport sur la mise en œuvre du programme sur la biodiversité marine et côtier), Point Focal National CBD yay., Konakri.

République de Guinée, l'emploi, (la productivité et l'inclusion des jeunes), Banque Mondiale yay.,yery, 2019.

Saka Davud SUMAVORO, El-Cemû beyna el-Deêvetu İla-Allah ve Telep el-Rijk_ Dirase tâasiliye ve tatbîkiye alâ eyniyet mina el-Duâat fi Gineya, Datora Tezi, Riyad, 1425/ 2004.

Secrétariat Général du Gouvernement, (Code Civil de la République de Guinée) Yay. Y., Konakri, 2019.

T.C. Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler Genel Müdürlüğü, **GİNE ÜLKE PROFİLİ**, Ticaret Bakanlığı yay., yery. 2021.

Terno Mahmud CALLÔ, Al-daâvetülislamiya fi Gineya Konakri: Vekiüha – Müavekğatuha- Subul ilacuha, yüksek lisans tezi, Medina el-Munawwar, 2014.

Thierno Souleymane BAH, Alakât el-Tâlimu el-İslamî Bimuessesât el-Hidme el-Medeniye fi Cumhuriyet Gineya (Fûta Calon) Sâbikan, Yüksek diploma Tezi(arastırması), Hartum, 1999.

Thierno Souleymane BAH, Davru el-Tûrûk el- Sufiye fi neşrül el- İsalim fi Sudani el-Garbi, Yüksek lisans Tezi, Hartum, 2000.

Thierno Souleymane BAH, **La contribution des Oulemas Du Fouta Djallo**, 2. Baskı, Hartoum: Yay. Y.,2020.

UNESCO-BIE, **Données Mondiales de l'éducation**,7. Baskı, Yer.y. [Http://www.ibe.unesco.org](http://www.ibe.unesco.org) yay., 2010/11.

United States Department of State, (CGRA OFPRA et ODM 2010), yay.y., yery. 2012.

Yıldırım ve Şimşek, **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık yay, Ankara, 2008.

İnternet kaynakları

<https://missionetmigrations.catholique.fr/echanger/visitations-deglises/295185-paroisse-de-ngo-guinee-conakry/> 22.08.2021.

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html>
11/11/2020

<https://afam.org.tr/tarihsel-bir-perspektifle-gineye-bakis-dern-gine/15.11.2020>.

<https://www.afroguinee.com/decouvrez-la-guinee-sa-culture-et-ses-coutumes/>
07.10.2020.

<https://www.petitfute.com/p120-guinee/guide-touristique/c119269-arts-et-culture.html> 05.10.2020.

<http://foutapedia.net/culture.htm> 03.10.2020.

<https://www.qiraatafrican.com/> 20.09.2020.

<http://www.qatel.com/> 20.09.2020.

<http://laguinee-en-action.com/> 20.09.2020.

<http://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/gine.htm> 11.11.2020.

https://insamer.com/tr/gine_726.htm 13.11.2020.

<https://islamansiklopedisi.org.tr/gine> 13.11.2020.

https://insamer.com/tr/gine_1189.html 15.11.2020.

<http://gouvernement.gov.gn/> 12.09.2020.

<https://fouta224.wordpress.com/category/religion/> 29.05.2021.

<http://educatim.blogspot.com/> 06.06.2021.

<https://dawa.center/religion/60> 13/09/2021.

EKLER**TABLolar****Ek-7:Tablo 1.Gine'nin Dış Ticaret Göstergeleri (1000 ABD doları)**

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2001	537	597	1170	-25
2005	796	1648	2444	-852
2010	1897	1608	3504	289
2015	1511	2472	3983	-961
2018	6249	4449	10698	1799
2019	6696	4499	11196	2197
2020	5294	4571	9865	723

Kaynak: İTC Trade Map

EK-8: Tablo 2. Türkiye'nin Gine ile Ticareti (1000 ABD doları)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2001	5	0	5	5
2005	12	0	12	12
2010	28	3	30	25
2015	65	4	69	61
2018	107	66	173	40
2019	137	5	142	132
2020	136	162	298	-26

Kaynak: İTC Trade Map

EK- 13: Tablo 3.Yüksek Öğretim Kurumları - Kamu Sektörü

N°	Üniversiteler	Bölge / Şehir
1	Konakri Cemal Abdül Nasır Üniversitesi	Konakri
2	General Lansana Conté Sonfonia Üniversitesi	Konakri
3	Julius Nyerere Kankan Üniversitesi	Kankan
4	Labé Üniversitesi	Labé
5	Kindia Üniversitesi	Kindia
6	N'Zérékoré Üniversitesi	N'Zerekore
7	Gine Yüksek Eğitim Bilimleri Enstitüsü (ISSEG)	Konakri
8	Yüksek Agronomik ve Veterinerlik Enstitüsü	Faranah

9	Yüksek Maden ve Jeoloji Enstitüsü	Boké
10	Yüksek Teknoloji Enstitüsü	Mamou
11	Yüksek Bilim ve Veterinerlik Enstitüsü	Dalaba
12	Yüksek Mimarlık ve Şehircilik Enstitüsü	Konakri
13	Gine Yüksek Sanat Enstitüsü	Dubreka
14	Uzaktan Eğitim Yüksek Enstitüsü	Konakri
15	Yüksek Bilgi ve İletişim Enstitüsü	Koyah
16	Gine Ticaret ve İşletme Yüksek Enstitüsü	Konakri
17	Turizm ve Otelcilik Yüksek Okulu	Konakri

EK-14: Tablo 4. İslam ve Dinî Enstitüleri/ Okulları

a- Selefiler ait olan Enstitüler/Okulları

Nº	Okul/enstitü adı	Seviye	Yer/şehir
1	Badruddin İslam Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Konakri
2	Ömer İbnü'l-Hattab İslam Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Konakri
3	Ümmü'l-Kura Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Konakri
4	Ebu Bekir El Sıddık İslam Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	N'Zérékoré
6	Nesr El-İslam Derneği Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Konakri
7	Dâr el-Kur'an öğretmeni	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Mamou
8	Dar Al-Furkan ve Kültür Enstitüsü	İlk ve Ortokul	Mamou
9	Hadja Kanbe Sidby Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Konakri
10	İdat Aimmati ve El-kütabaâ Enstitüsü	Yüksek enstitü	Konakri
11	El İhsan Enstitüsü	Yüksek diploma	Konakri
12	İmam Malik İslam Merkezi	Lise ve diploma	Senko

b- Diğer Dinî Cemaât ait olan Enstitüler/Okulları.

N°	Okul/enstitü adı	Seviye	Yer/şehir
1	Al-Manar İslam Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Konakri
2	IFAC Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Konakri
3	Muhammediye Enstitüsü	İlk ve Ortokul	Koyah
4	İslam İşbirliği Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Mamou
5	İslam Kardeşliği Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Mamou
6	Dar Al Sharia İslam Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Kankan
7	Rabat İslam Okulları Enstitüsü	İlk ve Ortokul	Kankan
8	Birlik ve Kültür Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Kissidougou
9	İslam Araştırmaları Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Masanta
10	İslami İlimler Enstitüsü	İlk ve Ortokul	Lola
11	Bilimsel ve İslami Araştırmalar Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	N'Zérékoré
12	Başarı Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	N'Zérékoré
13	İslami İlimler Enstitüsü	İlkOkul,Ortokul ve Lise	Beyla

RESİMLER

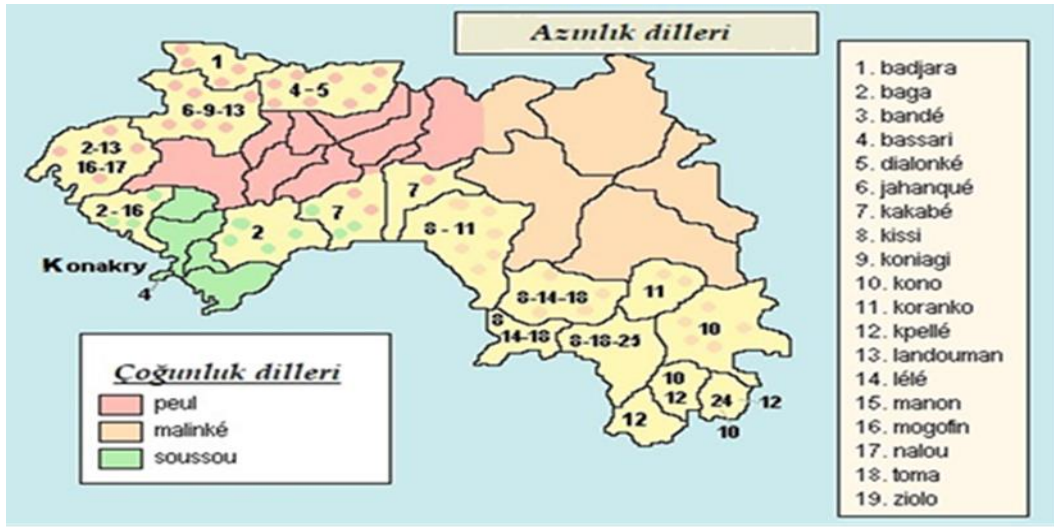
Ek-1: Gine Cumhuriyeti Haritası

Ek- 2: Gine'nin Doğal Bölgeleri ve Komşu Ülkeleri Haritası

EK- 3: Gine'de Azınlık ve Çoğunluk dilleri Haritası

EK- 4: Gine Bayrağı

EK- 6: Gine Cumhuriyetin sloganı ve Arması

EK-5: Gine Milli marşı Özgürlük sözleri / Liberté (hymne national de la guinée)

Afrika halkı!

Tarihi geçmiş!

Gururlu ve genç Gine'nin marşını söyleyelim

Bizim kardeşlerimiz kahraman destanlarını ifade eden

Afrika'nın kurtuluşunda onurlu topraklarda hayatını kaybeden!

Gine halkı birliğinin vaazını veriyor,

Afrika çağırıyor.

Özgürlük! Bu bir halkın sesi,

Tüm kardeşleri bir araya gelmeye çağırın.

Özgürlük! Bu bir halkın sesi,

Büyük Afrika'daki tüm kardeşlerini çağırın.

Kazanılan bağımsızlıktan Afrika'nın birliğini inşa edelim.

Ek- 11: Manyok ve manyok yaprağı

EK-9: Kola fıstığı: ''Batı Afrika'da Genellikle ve Gine'de özellikle, bir çeşit fıstık olan ve yerel dilde kola denilen bir tür yemiş''.

EK- 12: Gine'de yerli Kumaş /Elbiseler (Kültür giyim) ve El sanatları

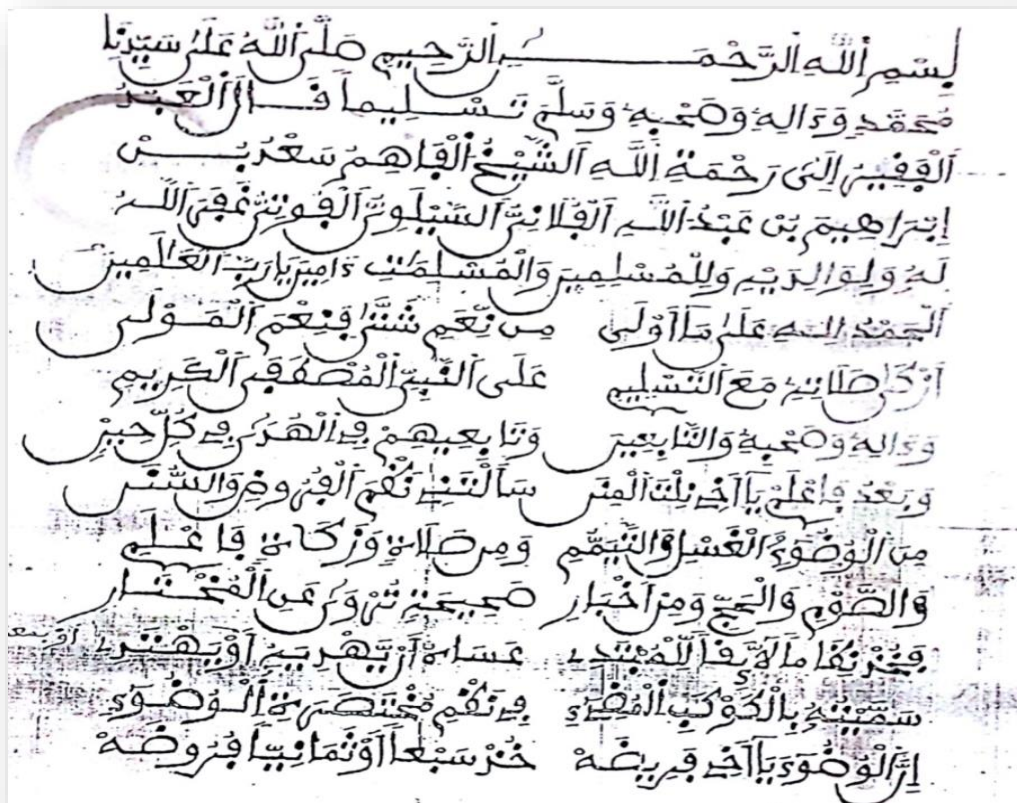

EK- 12: Gine'de düğün kıyafetler**EK- 10: Gine'de Müzik Aletleri**

EK-14: Tuhfatu el-Ehbeb fî Şarhi Lâmiyet el-Tullâb.

EK-15: Menjûmetu el-Fîkhiyeh.

EK-18: Ginelilerin Kur'an Kerimi okulları (kursuları) Öğrenirken bir malzemelerdir (Levha ve Mushaf)

